

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
1990

AUKCJA PRAC NA PAPIERZE

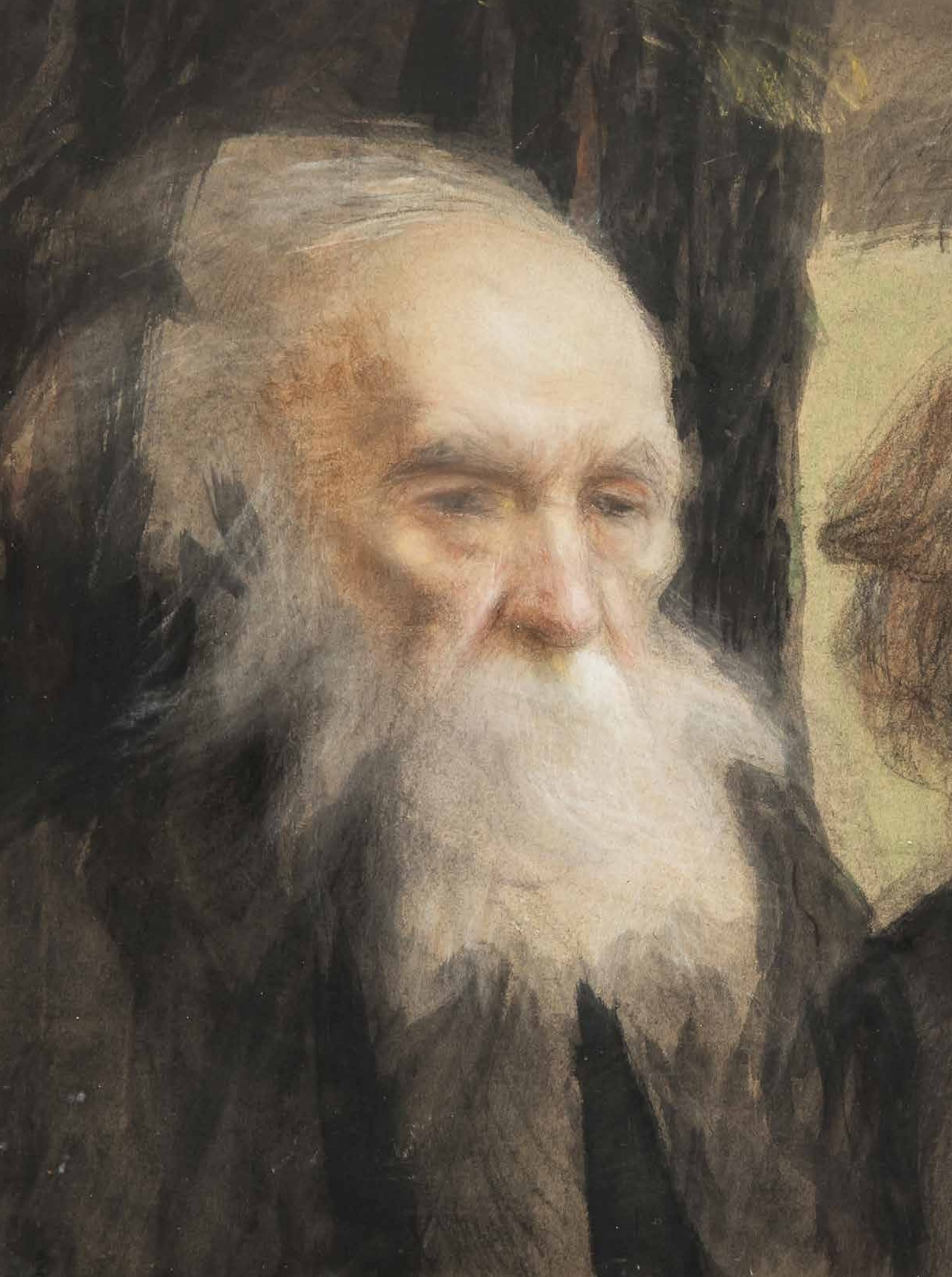
SZTUKA DAWNA

14 WRZEŚNIA 2022

T. E + D

Witkacy
NTT 1/27/2
NTT her 2
ND

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
— 1990 —

AUKCJA PRAC NA PAPIERZE

SZTUKA DAWNA

14 WRZEŚNIA 2022, GODZ. 19.00

w siedzibie Sopotckiego Domu Aukcyjnego
w Warszawie, ul. Nowy Świat 54/56

WYSTAWA PRZEDAUKCYJNA:

od 1 września 2022 r.

Warszawa, ul. Nowy Świat 54/56

poniedziałek – piątek 11–18, sobota 11–15

tel. 22 828 96 98, e-mail: warszawa@sda.pl

Ewa Tokarzewska – 603 280 950, ewa.tokarzewska@sda.pl

Aleksandra Pawlikowska – 605 474 955, aleksandra.pawlikowska@sda.pl

katalog dostępny na stronie: www.sda.pl

licytacja online: live.sda.pl

KUPUJ DZIEŁA SZTUKI TAK, JAK CI WYGODNIE.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, nasz dom aukcyjny przekazuje w ręce kolekcjonerów sztuki możliwość licytowania wyjątkowych obiektów online. Proces odbywa się poprzez darmową aplikację mobilną lub przeglądarkę internetową na naszej stronie: live.sda.pl

POBIERZ APLIKACJĘ MOBILNĄ LUB ZAREJESTRUJ SIĘ NA STRONIE I KORZYSTAJ Z UDOGODNIENI, KTÓRE OFERUJEMY:

Licytuj samodzielnie z dowolnego miejsca przez aplikację na urządzenia mobilne lub stronę internetową

Bądź na bieżąco! Obserwuj ulubionych artystów i śledź dostępność ich dzieł

Otrzymuj powiadomienia o nowych aukcjach organizowanych przez SoPocki Dom Aukcyjny

Uzyskaj dostęp do transmisji live każdej licytacji organizowanej przez nas

Zarejestruj się szybko i bezpiecznie na wszystkie nasze aukcje

Personalizuj naszą aplikację mobilną i licytuj w sposób, który preferujesz

live.sda.pl

W roku 1886 rozeszła się wiadomość, że Wilhelm Pruski jedzie do Nieświeża na polowanie na niedźwiedzie, jako gość ks. Antoniego Radziwiłła. Ponieważ ostatnimi czasy rysowałem wiele do pism ilustrowanych, jak: Kłosa, Tygodnik Ilustrowany i Tygodnik Powszechny, pomyślałem, że i na tych polowaniach powinien znaleźć się artysta malarz, który by scenami z nich zasiliał pisma polskie i zagraniczne. Nie tracąc czasu, postanowiłem jechać, zaopatrzyony wprzód w listy polecające(...)

Julian Fałat, *Pamiętniki*, Katowice, 1987, s. 139

Czołowy reprezentant malarstwa pejzażowego i rodzajowego okresu Młodej Polski. W latach 1869–71 studiował w krakowskiej SSP, a następnie w akademii monachijskiej w pracowni A. Strähubera i G. Raaba. Odbił podróże artystyczne po Europie, a w 1885 r. wybrał się w podróż dookoła świata, odwiedzając miejsca takie jak: Marsylia, Cejlon, Singapur, Hong- -Kong, Jokohama, San Francisco. Zaproszony w następnym roku przez cesarza Wilhelma II, poznanego podczas polowania u Radziwiłłów w Nieświeżu, do Berlina, spędził tam 10 lat malując sceny myśliwskie dla cesarza i dworu. W 1895 r. objął stanowisko dyrektora krakowskiej SSP i dokonał w niej gruntownej reformy programu nauczania. Od 1905 r. pełnił funkcję rektora uczelni. W latach 1919–21 mieszkał w Toruniu, gdzie założył Konfraternię Artystów. Swoje prace pokazywał regularnie od 1874 r. w krakowskim TPSP, gdzie w 1925 r. odbyła się retrospektywna prezentacja jego twórczości. Wystawiał w warszawskich salonach Krywulca i Garlińskiego. Indywidualne wystawy artysty odbyły się w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Lwowie i za granicą, m.in. w Paryżu, Chicago, wielokrotnie w Berlinie, Monachium, Wiedniu, Wenecji i Rzymie. Był odznaczony złotymi medalami na międzynarodowych ekspozycjach w Berlinie, Monachium i Dreźnie oraz Wstęgą Komandorii Orderu Polonia Restituta. Malował pejzaże z Litwy, Polesia, podgórze Beskidu Śląskiego, widoki starego Krakowa. Największą popularność przyniosły mu pejzaże zimowe, szczególnie te przedstawiające zakola rzeczne. Wirtuozeria, wrażliwość na kolor, umiejętność oddania najsubtelniejszych odmian barwy i światła pozwalają zaliczyć go do najwybitniejszych artystów polskich.

1

Julian Fałat

(1853 Tuligłowy – 1929 Bystra)

Polowanie w Nieświeżu, 1888 r.

akwarela, gwasz, papier,
63,5 × 113,5 cm, opisany,
sygn. i dat. l.d.: jFałat/Nieśwież/Berlin
1888

Pochodzenie:

– kolekcja prywatna, Polska

cena wywoławcza: 120 000 zł

estymacja: 150 000 – 200 000 zł

Dotarłszy nareszcie do lasów i ostępu, napotykamy się na całe tabory sanek myśliwskich i na wielką ilość naganaczy, grzejących się przy niezliczonych ogniskach. Jest już niedaleko południa, więc bez straty czasu zajmujemy stanowiska w ostępie. Ja zostaję zaliczony do ścisłej świty

myśliwskiej księcia Wilhelma Pruskiego, którą tworzą strzelcy („leibjäger”), p. Abłamowicz i ja. Książę Pruski stoi na tropie niedźwiedzia, o jakie 80 kroków na lewo – książę Antoni Radziwiłł, a w tej samej odległości na prawo – książę Maciej.

Wcześnie zdał sobie sprawę [Malczewski] ze swoich talentów rysunkowych. Szczególnie dużo okazji do ćwiczeń w szkicowaniu miał na wsi w Wielgim i w Gardzienicach, gdzie uczył się pod kierunkiem Adolfa Dygasińskiego. Ten właśnie człowiek, jak nikt inny umiał rozbudzić w uczniach zainteresowanie najdrobniejszymi przejawami życia przyrody, uczulić na jej naturalne rytmy.

Dorota Kudelska, *Malczewski i pejzaż. Uwagi przy lekturze korespondencji malarza*, „Roczniki Humanistyczne”, 1985, T. XXXIII, z. 4, s. 73-74

Rysunki kreślone ręką syna Pańskiego Jacka, zdają się wskazywać i obiecywać niepośledni talent malarski, którego rozwinięcia nie należy może zbyt długo przetrzymywać.

Jan Matejko w liście do Juliana Malczewskiego, cyt. za: Agnieszka Ławniczakowa, *Jacek Malczewski*, Warszawa 1976, s. 68

2

Jacek Malczewski

(1854 Radom – 1929 Kraków)

Myśliwy na koniu

akwarela, papier, 25 × 20 cm,
sygn. ołówkiem u góry: Jacek Malczewski,
na odwrocie okrągła pieczęć: ZE ZBIO-
RÓW MARIII MALCZEWSKIEJ

cena wywoławcza: 10 000 zł
estymacja: 12 000 – 15 000 zł

Czołowy przedstawiciel symbolizmu w polskim malarstwie przełomu XIX i XX wieku. Studiował w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, m.in. w pracowniach W. Łuszczkiewicza i J. Matejki oraz w paryskiej École des Beaux-Arts u E. Lehmana. Był jednym z założycieli stowarzyszenia „Sztuka”. Od 1902 roku należał do Stowarzyszenia Artystów Polskich, był też członkiem wiedeńskiej Secesji. W latach 1897–1900 oraz 1910–1921 piastował stanowisko profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Wczesny okres twórczości artysty, nawiązujący do tradycji realizmu, zdominowany był przez tematy inspirowane polską poezją romantyczną i baśnią ludową oraz odwołujące się do martyrologii Sybiru. Następnie zwrócił się ku symbolizmowi, tworząc własną, oryginalną emblematykę. Wykonał też liczne portrety, często połączone z elementami symbolicznymi i alegorycznymi.

W życie i twórczość Juliana Fałata nierozzerwalnie wpisały się dwie miejscowości: położone w województwie śląskim wsie Osiek i Bystra. Choć to Bystra stała się ostatecznie życiową przystanią dla artysty, Osiek na stałe zagościł w sercu malarza. Tam wielokrotnie powracał szukając inspiracji, tam mieli swój majątek jego serdeczni przyjaciele – Oskar Rudziński i jego małżonka Gabriela z Wrotnowskich Rudzińska. Notabene, Oskar Rudziński pomógł Fałatowi w nabyciu domu w Bystrej, a spowinowacona z Rudzińskimi Gabriela z Brezów Wrotnowska zapoznała artystę z Marią Luizą Comello de Stuckenfeld, z którą wszedł w związek małżeński w 1900 roku. Pobyty w Osieku były okresami niezwykle płodnymi w twórczości artysty.

Będąc z zamiłowaniem pejzażystą, fascynował go osiecki krajobraz. W technice akwarelowej przedstawiał stawy Mały i Duży Bonar, niejednokrotnie z zamieszkałym w ich szuwarach ptactwem, pasy drzewostanów, brzozy chylące się nad kanałem.

Listy Fałata do Rudzińskiej z lat 1921–1929, cyt. za: T. Dudek Bujarek, Julian Fałat – życiorys pędzlem zapisany, Bielsko-Biała 2017, s. 158.

Czołowy reprezentant malarstwa pejzażowego i rodzajowego okresu Młodej Polski. W latach 1869–71 studiował w krakowskiej SSP, a następnie w akademii monachijskiej w pracowni A. Strähubera i G. Raaba. Odbił podróże artystyczne po Europie, a w 1885 r. wybrał się w podróż dookoła świata, odwiedzając miejsca takie jak: Marsylia, Cejlon, Singapur, Hong-Kong, Jokohama, San Francisco. Zaproszony w następnym roku przez cesarza Wilhelma II, poznanego podczas polowania u Radziwiłłów w Nieświeżu, do Berlina, spędził tam 10 lat malując sceny myśliwskie dla cesarza i dworu. W 1895 r. objął stanowisko dyrektora krakowskiej SSP i dokonał w niej gruntownej reformy programu nauczania. Od 1905 r. pełnił funkcję rektora uczelni. W latach 1919–21 mieszkał w Toruniu, gdzie założył Konfraternię Artystów. Swoje prace pokazywał regularnie od 1874 r. w krakowskim TPSP, gdzie w 1925 r. odbyła się retrospektywna prezentacja jego twórczości. Wystawiał w warszawskich salonach Krywulca i Garlińskiego. Indywidualne wystawy artysty odbyły się w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Lwowie i za granicą, m.in. w Paryżu, Chicago, wielokrotnie w Berlinie, Monachium, Wiedniu, Wenecji i Rzymie. Był odznaczany złotymi medalami na międzynarodowych ekspozycjach w Berlinie, Monachium i Dreźnie oraz Wstęgą Komandorii Orderu Polonia Restituta. Malował pejzaże z Litwy, Polesia, podgórze Beskidu Śląskiego, widoki starego Krakowa. Największą popularność przyniosły mu pejzaże zimowe, szczególnie te przedstawiające zakola rzeczne. Wirtuozeria, wrażliwość na kolor, umiejętność oddania najsłabszych odmian barwy i światła pozwalają zaliczyć go do najwybitniejszych artystów polskich.

3

Julian Fałat

(1853 Tuligłowy – 1929 Bystra)

Pejzaż z Osieka

akwarela, papier, 35 × 56 cm,
sygn. p.d.: J.Fałat/Osiek

Pochodzenie:

– kolekcja prywatna, Polska

cena wywoławcza: 25 000 zł
estymacja: 35 000 – 45 000 zł

„Jestem myślą w ukochanym Osieku i oglądam z przyjemnością (inni także z przyjemnością oglądają) brzozę z nad kanału i rybitwy przy spuszczeniu wody z Bonara Wielkiego i inne szkice z Osieka...; Tak bym znów coś namalował ze stawów! (...) Wyobrażam sobie jak tam w Osieku i Łęgach musi być pięknie w epoce kwitnięcia bzów...; Myślę ciągle o Osieku i o tych polskich lagunach, które przez tyle lat inspirowały moją sztukę...; Tak chciałbym zobaczyć kochane osieckie stawy, które tu ciągle choć w pamięci obmalowuję...”

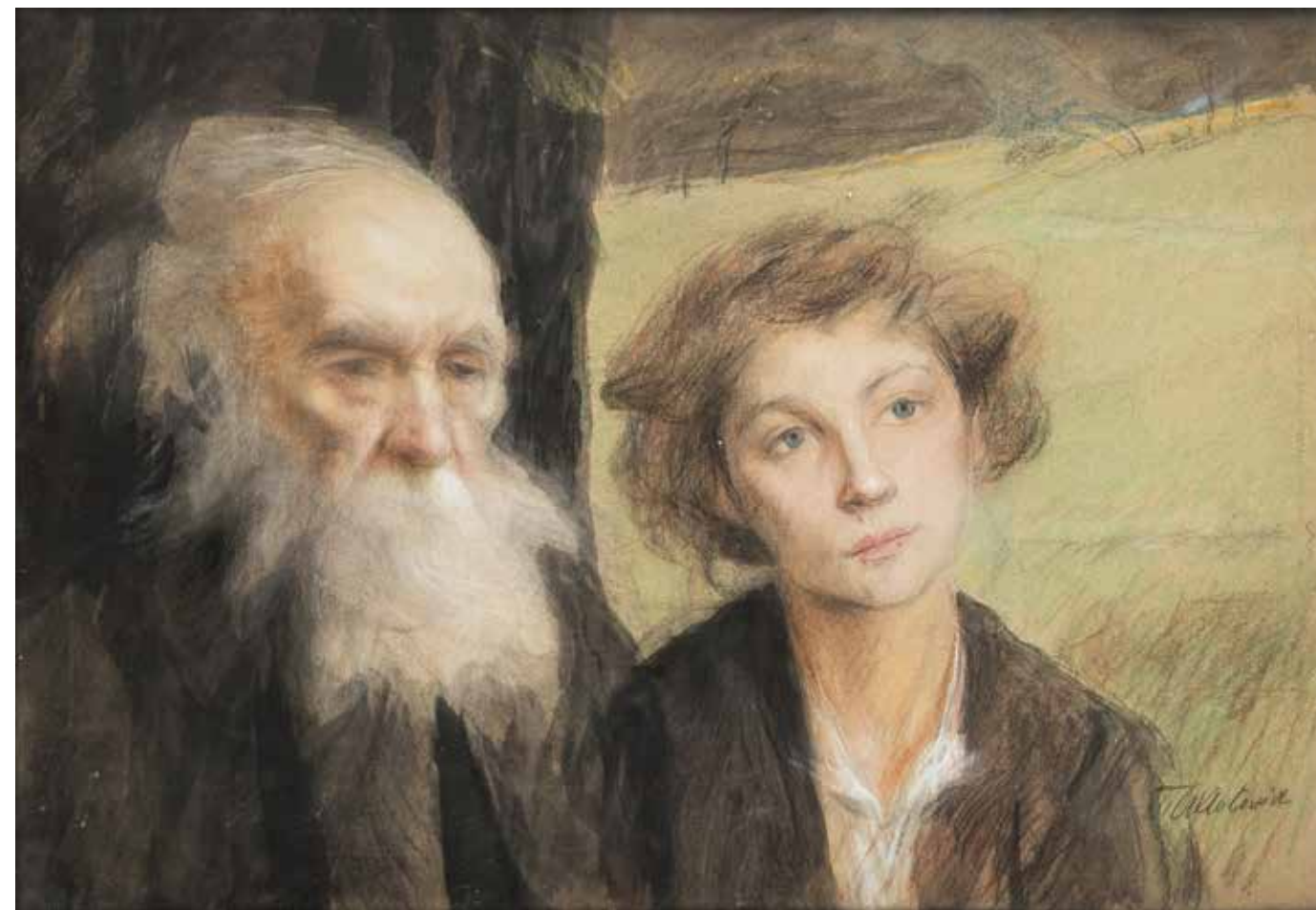
Listy Fałata do Rudzińskiej z lat 1921–1929, cyt. za: T. Dudek Bujarek, Julian Fałat – życiorys pędzlem zapisany, Bielsko-Biała 2017, s. 158.

Kompozycje przedstawiające młodą dziewczynę ze starcem, podobnie jak obrazy zatytułowane „Wizja – wspomnienie” to szczególnie temat w twórczości Axentowicza, do którego wielokrotnie wracał. Pierwsze prace namalował około 1900 roku i kontynuował je do lat trzydziestych. Kilka z nich znajduje się w zbiorach muzealnych (m.in. w Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Okręgowym w Białymstoku, Muzeum Sztuki w Łodzi czy we Lwowskiej Galerii Sztuki).

4

Teodor Axentowicz

(1859 Braszów/Rumunia – 1938 Kraków)

Scena symboliczna z cyklu Starość i młodość

pastel, papier, 50 × 71 cm

w świetle oprawy, sygn. p.d.: Taxentowicz

cena wywoławcza: 48 000 zł

estymacja: 80 000 – 100 000 zł

Rzemiosła malarskiego uczył się monachijskiej ASP, do której uczęszczał w latach 1878–1882, kształcąc się w pracowniach G. Hackla, A. Waguera i G. Benczura. W 1882 r. odbył podróż do Wenecji, a także do Paryża, gdzie uczył się w pracowni E. A. Carolusa-Durana. W Paryżu przebywał do 1895 r. zajmując się ilustrowaniem i kopiowaniem dzieł dawnych mistrzów. Po powrocie do Polski został powołany na stanowisko profesora SSP w Krakowie. Funkcję tę pełnił do 1934 r. Był również współzałożycielem Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”. Odbywał liczne podróże m.in. do Londynu, Włoszech, Stanów Zjednoczonych. W 1897 r. założył szkołę malarstwa przeznaczoną dla kobiet. W 1890 r. otrzymał członkostwo Societe Nationale des Beaux-Arts za portret W. Osławskiego. Posługiwał się przede wszystkim techniką olejną, a od 1890 r. używał również pasteli. W malarstwie artysty można zauważyć wpływ symbolizmu oraz secesji. Tematem swych obrazów artysta uczynił ludowe motywy kresowe, szczególnie sceny z życia Hucułów. Uznanie zdobył malując idealizowane wizerunki wytwornych, eleganckich dam oraz wdzięczne portrety dziecięce.

T. M. G. 1884

5

Odo Dobrowolski

(1883 Czerniowice – 1917 Kijów)

Zimowy wieczór we Lwowie,
1917 r.

pastel, papier, 53 × 64 cm w świetle
oprawy, sygn. i dat. p.d.: Odo Dobrowolski
917 Lwów

cena wywoławcza: 5 000 zł
estymacja: 8 000 – 12 000 zł

Początkowo studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie jako wolny słuchacz. W latach 1908–1909 przebywał w Paryżu pod opieką Jana Styki. Przez krótki czas był w Monachium, po czym wyjechał do Lwowa, gdzie w 1912 brał udział w wystawie lwowskiego Koła Literacko-Artystycznego, a po 1915 roku do Rosji. Artysta w swojej twórczości posługiwał się przede wszystkim techniką akwareli, pastelu i gwaszu. Skupiał się głównie na przedstawieniach motywów architektonicznych. Malował nastrojowe widoki z Krakowa, Lwowa, Paryża oraz innych francuskich miast. Zajmował się również litografią i w 1915 roku wydał tękę barwnych autolitografii pt.: „Lwów”. Prace artysty znajdują się w Lwowskiej Galerii Sztuki oraz w zbiorach Muzeów Narodowych w Krakowie, Poznaniu, Warszawie, we Wrocławiu.

6

Józef Brandt

(1841 Szczepieszyn – 1915 Radom)

Kozak jadący przez step, 1864 r.

akwarela, papier, 12,5 × 15,5 cm
w świetle passe-partout, sygn. i dat. p.d.:
J.B./1864 r.

Pochodzenie:

– kolekcja prywatna, Polska

Wystawiany:

– Muzeum Narodowe w Warszawie,
Józef Brandt 1841–1915, 22 czerwca
2018–30 września 2018

Reprodukowany:

– katalog wystawy Józef Brandt
1841–1915, red. Naukowa Ewa Micke
– Broniarek, tom 3, Muzeum Narodowe
w Warszawie, Warszawa 2018, s. 42”

cena wywoławcza: 220 000 zł

estymacja: 270 000 – 300 000 zł

Podjęte w roku 1858 w paryskiej École des Ponts et Chaussées studia inżynierskie porzucił, by zająć się malarstwem. Uczył się w pracowni L. Cognieta, a także korzystał z porad H. Rodakowskiego i J. Kossaka. W 1860 r. powrócił do kraju, by w roku następnym zadebiutować w warszawskim TZSP. W 1862 r. podjął studia w akademii Monachium w pracowniach A. Strähubera i K. Piloty'ego. W 1863 r. uczęszczał do atelier wybitnego batalisty F. Adama. Wcześniej zaczął odnosić sukcesy jako malarz. W 1867 z dużym powodzeniem zaprezentował obraz „Chodkiewicz pod Chocimem” na Wystawie Powszechnej w Paryżu. Osiedlił się w Monachium, pozostając przywódcą tamtejszej polskiej kolonii artystycznej. Począwszy od późnych lat 70-tych letnie miesiące spędzał w majątku rodzinnym żony w Orońsku koto Radomia. Twórczość artysty poświęcona jest przede wszystkim tematyce batalistycznej. Niezwykle ważne miejsce zajmuje w niej postać konia. Brandt szczegółowo oddawał stroje, broń, wszelkie historyczne rekwizyty, które z upodobaniem gromadził przez lata, tworząc wspaniałą kolekcję. Odchodził stopniowo od akademickiej konwencji w kierunku swobodnej kompozycji. Twórczość swoją prezentował zwłaszcza za granicą, jednak brał też udział w wystawach w Polsce – w warszawskim TZSP oraz w TPSP w Krakowie. Uehonorowany wieloma medalami i odznaczeniami, m.in. Orderem Franciszka Józefa w Wiedniu w roku 1873, Krzyżem Kawalerskim Orderu św. Michała w 1881 r., Orderem Zasługi Korony Bawarskiej w 1892 r. W 1875 r. powołany na członka Berlińskiej Akademii Sztuki, w 1900 wybrany honorowym członkiem Akademii Sztuk Pięknych w Pradze. Prace artysty znajdują się w niemal wszystkich większych kolekcjach muzealnych w Polsce, jak również w wielu kolekcjach na świecie.

Artysta nie stronił od malowania konterfektów swoich bystrzańskich sąsiadów. [...] Podobny w charakterze jest powstały kilka lat później portret innego sąsiada – Ferdynanda Grzyba. Namalowany pośpiesznie na niewielkim kawałku tektury, przy użyciu farb akwarelowych i gwaszowych bieli, w pełni oddaje surowy charakter leśniczego z Bystrej. *Portret ogromnie się wszystkim podoba i w następną niedzielę proszę znowu z rana przybyć dla namalowania drugiego dla kochanego Pana a będzie pamiątka dla dzieci jego.*

Teresa Dudek Bujarek, *Julian Fałat – życiorys pędzlem zapisany*. Kolekcja Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała 2017, s. 57

7

Julian Fałat

(1853 Tuligłowy – 1929 Bystra)

Portret leśniczego Ferdynanda Grzyba, około 1923 r.

akwarela, papier, 56 × 43 cm
sygn. i opisany p.d.: jFałat/Bystra

cena wywoławcza: 36 000 zł
estymacja: 40 000 – 60 000 zł

Czołowy reprezentant malarstwa pejzażowego i rodzajowego okresu Młodej Polski. W latach 1869–71 studiował w krakowskiej SSP, a następnie w akademii monachijskiej w pracowni A. Strähubera i G. Raaba. Odbił podróże artystyczne po Europie, a w 1885 r. wybrał się w podróż dookoła świata, odwiedzając miejsca takie jak: Marsylia, Cejlon, Singapur, Hong- -Kong, Jokohama, San Francisco. Zaproszony w następnym roku przez cesarza Wilhelma II, poznanego podczas polowania u Radziwiłłów w Nieświeżu, do Berlina, spędził tam 10 lat malując sceny myśliwskie dla cesarza i dworu. W 1895 r. objął stanowisko dyrektora krakowskiej SSP i dokonał w niej gruntownej reformy programu nauczania. Od 1905 r. pełnił funkcję rektora uczelni. W latach 1919–21 mieszkał w Toruniu, gdzie założył Konfraternię Artystów. Swoje prace pokazywał regularnie od 1874 r. w krakowskim TPSP, gdzie w 1925 r. odbyła się retrospektywna prezentacja jego twórczości. Wystawiał w warszawskich salonach Krywulca i Garlińskiego. Indywidualne wystawy artysty odbyły się w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Lwowie i za granicą, m.in. w Paryżu, Chicago, wielokrotnie w Berlinie, Monachium, Wiedniu, Wenecji i Rzymie. Był odznaczany złotymi medalami na międzynarodowych ekspozycjach w Berlinie, Monachium i Dreźnie oraz Wstęgą Komandorii Orderu Polonia Restituta. Malował pejzaże z Litwy, Polesia, podgórze Beskidu Śląskiego, widoki starego Krakowa. Największą popularność przyniosły mu pejzaże zimowe, szczególnie te przedstawiające zakola rzeczne. Wirtuozeria, wrażliwość na kolor, umiejętność oddania najsubtelniejszych odmian barwy i światła pozwalają zaliczyć go do najwybitniejszych artystów polskich.

8

Kasjan Farbisz

(1947 Konin – 2015 Sieradz)

Para scen myśliwskich w snycerskich ramach

akwarela, papier, owal: 2 × 50 × 42 cm,
sygn. pseudonimem: J.Borus
Naśladownictwo malarstwa Alfreda
Wierusza-Kowalskiego.

cena wywoławcza: 3 800 zł •
estymacja: 5 000 – 7 000 zł

Artysta malarz, tworzył w Sieradzu. Studiował w ASP w Łodzi w pracowniach malarstwa prof. prof. Mariana Jaeschke, Romana Artymowskiego i Romana Modzelewskiego oraz w pracowni tkaniny dekoracyjnej prof. Stefana Starczewskiego. Uczelnię ukończył w 1974. W 1976 r. został członkiem założycielem artystycznej „Grupy Sieradzkiej”, wraz z którą w latach 1976–1978 wystawiał swe prace w Koninie, Słupsku, Tarnowie, Wałbrzychu, Włocławku i Legnicy. W późniejszych latach regularnie uczestniczył w sieradzkich plenerach i wystawach poplenerowych oraz w Sieradzkich Prezentacjach Plastycznych. Malował lokalne pejzaże miejskie, wiejskie, leśne, portrety, kwiaty i zwierzęta. Jego prace znajdują się w wielu instytucjach oraz kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą. Z powodzeniem naśladował malarstwo Alfreda Wierusza-Kowalskiego. Sygnował swoje obrazy pseudonimem J.Borus.

Huzar
pióro, papier, 29,5 x 19,8 cm,
w zbiorach MN w Warszawie
źródło: Piotr Michałowski 1800 –
1855, [kat. wystawy]., MN Kraków,
2000, s. 308

Mistrzowsko opanowany motyw jeźdźca na koniu, samotnie idącego, galopującego albo wspiętego lub stojącego przewija się przez całą artystyczną twórczość Piotra Michałowskiego. Od konnych portretów znanych, poprzez zapoczątkowany w Paryżu cykl Kirasjerów, konne wizerunki dawnych rycerzy, huzarów, kawalerzystów czy wizerunki jadącego konno Napoleona, aż po cykl hetmański, który artysta zamierzał malować do wawelskich komnat. W swoich hipicznych ujęciach Michałowski inspirował się do dawnymi tradycjami malarskimi, w szczególności twórczością van Dycka czy Velazqueza. Prezentowana w katalogu akwarela została namalowana przez Michałowskiego w ostatnim okresie jego życia, między 1850 a 1855 rokiem, kiedy to przebywał już na stałe w Krakowie, sprawując urzędnicze funkcje.

„W ciągu bardzo krótkiego czasu Piotr Michałowski uzyskał niezwykłą biegłość w ramach obranego gatunku, stając się cenionym specjalistą w wąskiej specjalności akwarelowych scen (...). Jego ówczesne niewielkie dziełka charakteryzują się swobodną, wyraźnie kierunkową kompozycją, perfekcyjnym rysunkiem i delikatną gamą. Barw. Stopień wykończenia jest zróżnicowany, od precyzyjnie, choć w pełni po malarsku oddanych szczegółów pierwszego planu, po rozplywające się w barwnej mgłę tło. (...) Szczegółowe badania potwierdziły informacje przekazane przez córkę artysty, Celinę Michałowską na temat znacznych cen, jakie uzyskiwały akwarele jej ojca, wahających się od 150 do 550 franków.” J. K. Ostrowski, „Pomiędzy Paryżem i galicyjską prowincją. Malarska droga Piotra Michałowskiego.”, [w:] A. Zeńczak, „Piotr Michałowski 1800–1855”, Muzeum Narodowe w Krakowie, 2000, s. 22.

9

Piotr Michałowski

(1800 Kraków – 1855 Krzyżtoporzyce)

Huzar, ok. 1850–55

akwarela na podrysowaniu ołówkiem,
papier, 43 × 31 cm
w świetle passe-partout

Przedstawiona postać huzara w austriackim umundurowaniu przywodzi skojarzenia z inną pracą Piotra Michałowskiego „Huzar” wykonaną piórkami znajdującą się w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie (nr inw. Rys. Pol. 1957). [w:] „Piotr Michałowski 1800–1855”,

Wystawa dzieł artysty w dwusetną rocznicę urodzin, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2000, s. 308, kat. 309

cena wywoławcza: 80 000 zł
estymacja: 100 000 – 150 000 zł

Wybitny przedstawiciel romantyzmu w malarstwie polskim. Artysta wszechstronny. Poza studiami artystycznymi, które odbył pod kierunkiem M. Stachowicza, J. Brodowskiego i F. Lampiego, studiował również nauki przyrodnicze, prawo, historię i języki na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w Getyndze. Zajmował się również muzyką. W czasie powstania listopadowego kierował produkcją broni i amunicji w hucie w Białogonie. Z początkiem 1832 roku wyjechał do Francji, gdzie swoje zainteresowania całkowicie skierował w stronę sztuki. W Paryżu podjął studia u Nicolasa Toussainta Charleta. W Luwrze podziwiał dzieła dawnych mistrzów hiszpańskich, flamandzkich i holenderskich. Wkrótce zyskał sławę jako znakomity akwarelista. W 1835 roku wyjechał do Londynu, a następnie powrócił do rodzinnego Krakowa. W 1837 zamieszkał w Krzyżtoporcach. W latach 1848–1853 piastował urząd prezesa krakowskiej Rady Administracyjnej. We wczesnych pracach Michałowskiego widać wyraźny wpływ sztuki A. Orłowskiego oraz C. i H. Vernetach. Powstawały wtedy sceny o charakterze militarnym oraz sceny rodzajowe. Okres paryski zaznacza wyraźną inspirację artysty sztuką T. Gericaulta, co najwyraźniej zostało uwidocznione w przedstawieniach koni. Bo to właśnie motyw tych zwierząt najczęściej był wykorzystywany przez artystę w konnych portretach, scenach powstania listopadowych czy batalistycznych z okresu wojen napoleońskich. Michałowski był również znakomitym portrecistą. Portrety jego autorstwa odznaczały się doskonałym rysunkiem oraz pogłębioną kolorystyką. W jego artystycznym oeuvre znalazły się autoportrety, portrety członków rodziny artysty, przede wszystkim dzieci, przyjaciół, oraz liczne studia portretowe.

10

Feliks Szewczyk

(1863–1932)

Utan na koniu

akwarela, papier, 24,5 × 36,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. l.d.: F. Szewczyk

cena wywoławcza: 2 400 zł
estymacja: 3 000 – 5 000 zł

Był przede wszystkim malarzem koni, a także rysownikiem, ilustratorem książek dla młodzieży. Ilustrował poemat Rapsod rycerski F. Jasieńczyka. Od 1888 roku wystawiał w warszawskiej Zachęcie, min. Jazda kawalerska i Przed karczmą. Jego twórczość cechowała łagodna kolorystyka, dobry poziom warsztatowy i swobodnie traktowane techniki malarskie. Oprócz tematyki rodzajowej, podejmował motyw kwiatów i martwych natur, ale najczęściej powracał do tematyki historycznej: liczne epizody z ułanami epoki Księstwa Warszawskiego.

11

Stanisław Bagieński

(1876 Warszawa – 1948 tamże)

*Potop – Kmicic z Oleńką
na kuligu, 1905 r.*

akwarela, papier, 47,5 × 35 cm
w świetle passe-partout, sygn. i dat. p.d.:
Stanisław Bagieński 905.

cena wywoławcza: 6 000 zł
estymacja: 8 000 – 10 000 zł

Edukację w warszawskiej Klasie Rysunkowej Wojciecha Gersona poprzedził prywatnymi lekcjami udzielanymi mu przez ojca – Feliksa. Kolejnym etapem w kształceniu artystycznym były uczelnie w Monachium i Paryżu (w latach 1901–03), na które Bagieński trafił dzięki stypendiom Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Od 1900 roku artysta regularnie wystawiał w Zachęcie, a także w salonach Krywulta i Rychlinga. Malował sceny rodzajowe, weduty staromiejskie, był jednak – przede wszystkim – batalistą, twórcą obrazów gloryfikujących polskiego żołnierza.. Uprawiał również malarstwo pejzażowe o motywach tatrzańskich i morskich. Współpracował z „Tygodnikiem Ilustrowanym”, „Biesiadą Literacką”, „Światem”. Należał do stowarzyszenia artystów malarzy Pro Arte.

12

Mieczysław Reyzner

(1861 Lwów – 1941 tamże)

*Portret dziewczyny
w ślubnym stroju, 1887 r.*

pastel, papier, 63 × 46 cm,
sygn. i dat. p.d.: Mieczysław
Reyzner/1887

cena wywoławcza: 16 000 zł
estymacja: 18 000 – 20 000 zł

W latach 1880–1886 kształcił się w wiedeńskiej Akademii Sztuk Pięknych, a także w Monachium. Po studiach wrócił na krótko do Lwowa, skąd w 1888 wyjechał do Paryża. Miał tam własną pracownię, brał udział w oficjalnych Salonach, a swoje obrazy wysyłał na międzynarodowe wystawy do Monachium, Berlina i Wiednia. Latem wyjeżdżał nad morze do Bretanii, odwiedzał też Belgię, Holandię i Danię. Do kraju wrócił w 1897 roku i zamieszkał na stałe we Lwowie. Reyzner wystawiał we Lwowie, Krakowie i Warszawie. Większość obrazów Reyznera znajduje się w zbiorach Galerii we Lwowie.

13

Władysław Skoczylas

(1883 Wieliczka – 1934 Warszawa)

Pejzaż wiejski z Podhala, 1931 r.

akwarela na podrysowaniu ołówkiem,
papier, 33,2 × 47,8 cm w świetle
oprawy, sygn. i dat. p.d.: W.Skoczylas 31

cena wywoławcza: 12 000 zł
estymacja: 15 000 – 20 000 zł

Malarz, grafik, rzeźbiarz, pedagog i krytyk artystyczny. Od roku 1901 studiował rzeźbę w Kunstgewerbeschule w Wiedniu, następnie rzeźbę i malarstwo w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych u Axentowicza, Wyczółkowskiego i Laszczki (1904–1906), rzeźbę u E.-A. Bourdella w Paryżu (1910) i grafikę w Lipsku w Akademii Sztuk Graficznych (1912–1913). Od 1908 przez kilka lat mieszkał w Zakopanem, gdzie uczył rysunku w Szkole Przemysłu Drzewnego, był współzałożycielem Towarzystwa Sztuka Podhalańska i warsztatów tkackich „Kilim”. Od roku 1918 stale mieszkał w Warszawie – uczył na Wydziale Architektury Politechniki i prowadził katedrę Grafiki Artystycznej w Szkole, a później Akademii Sztuk Pięknych. Wiele wystawiał, m.in. z grupą Formistów. Był współzałożycielem grup „Rytm” i towarzystwa grafików „Ryt” i brał udział w wystawach tych ugrupowań. W twórczości swej chętnie sięgał do folkloru ludowego, szczególnie często do podhalańskiego. Był wybitnym grafikiem, twórcą polskiej szkoły drzeworytu. Po 1920 roku powrócił do malarstwa akwarelowego. Malował pejzaże podhalańskie, a także malownicze widoki z włoskich podróży do Toskanii.

W 1929 r. Witkacy osiągnął szczyt swoich możliwości portretowych; rysował dużo i chętnie, a prace z tego okresu należą do najbardziej efektownych w jego twórczości, czego portret męski wykonany 18 kwietnia jest znakomitym przykładem. Tego samego dnia powstało co najmniej pięć innych portretów osób z bliskiego kręgu artysty, co nastąpiło w czasie spotkania w willi „Olma” przy ul. Zamoyskiego w Zakopanem, w mieszkaniu Teodora Białynickiego - Biruli, lekarza, pod którego opieką Witkacy przeprowadzał eksperymenty z użyciem narkotyków na przełomie lat 20. i 30. XX w. i rewanżował mu się swoimi dziełami. Jednak na przyjęciu 18 kwietnia 1929 r. nie było narkotyków, alkoholu, ani nawet herbaty, co – jak widać – nie ograniczało inwencji twórczej Witkacego. Portrety trafiły do zbiorów Białynickiego-Biruli i zostały sfotografowane przez Henryka Bułhaka. Jeden z nich w 1965 r. trafił do Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, pozostałe znane są dotąd tylko z czarno-białych fotografii, także – portret męski o wydłużonej twarzy, który na tej podstawie został uwzględniony w publikacji Stanisław Ignacy Witkiewicz 1885-1939. Katalog dzieł malarskich, oprac. I. Jakimowicz przy współpracy A. Żakiewicz, Muzeum Narodowe, Warszawa 1990 jako poz. I 938 Ujawnienie go stanowi więc ważne wydarzenie dla badaczy i miłośników twórczości Witkacego, a zwłaszcza – kolekcjonerów.

(fragment ekspertyzy dr Anny Żakiewicz z dn. 7.06.2018 r.)

14

Stanisław Ignacy Witkiewicz

(1885 Warszawa – 1939 Jeziory na Polesiu)

Portret męski, 1929 r.

pastel, papier beżowy, 64,8 × 47,5 cm,
sygn. p.d.: IV/1929/Witkacy/...,
l.d. w owalu: T.E+D

Pochodzenie:

- kolekcja prywatna, Polska,
- kolekcja Teodora Białynickiego-Biruli.

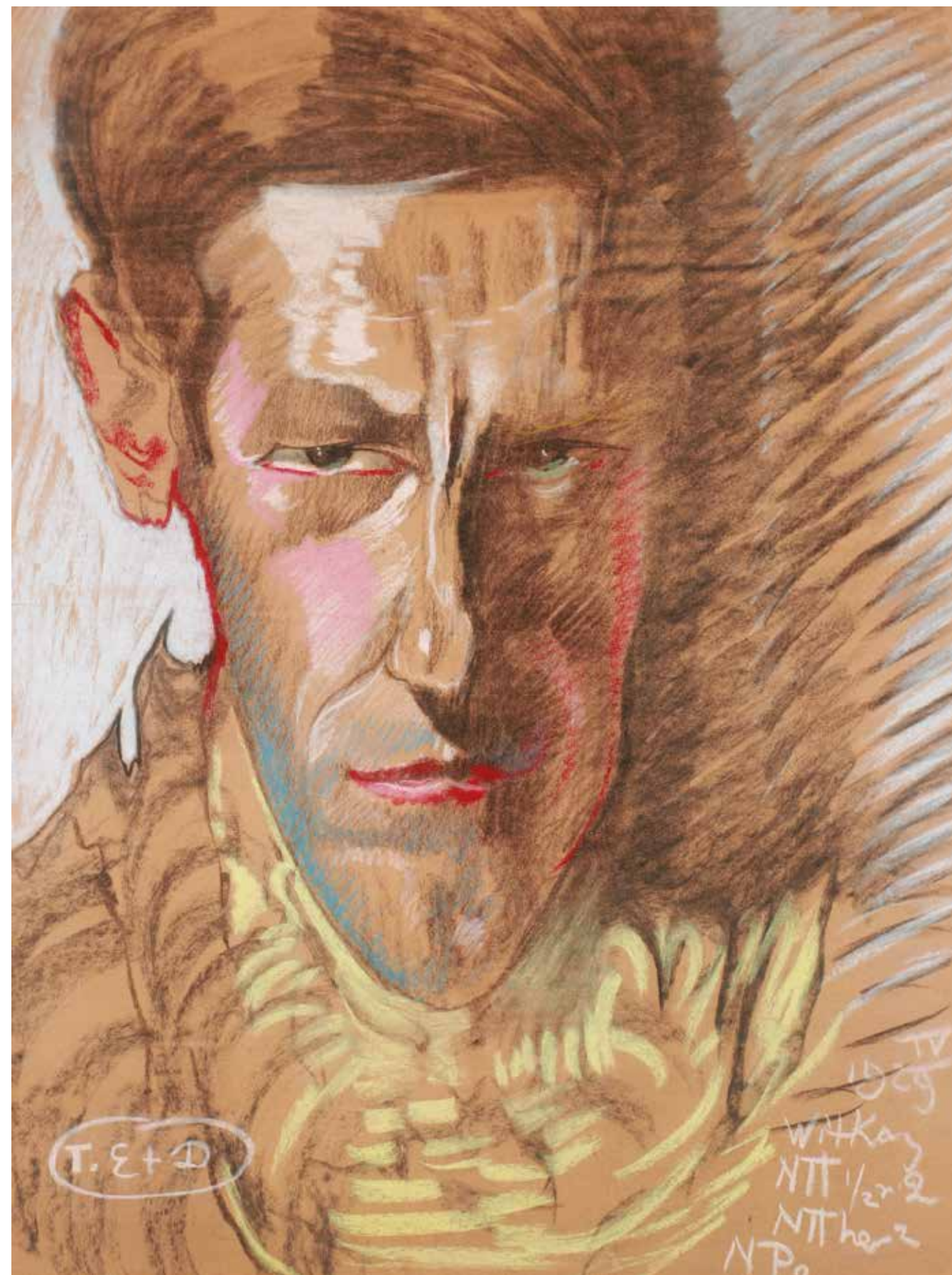
Opinie:

dr Anny Żakiewicz z 2018 r.

cena wywoławcza: 150 000 zł

estymacja: 180 000 – 250 000 zł

W latach 1905–1910 studiował malarstwo w krakowskiej ASP pod kierunkiem J. Stanisławskiego i J. Mehoffera. W międzyczasie odbył podróże artystyczne do Wiednia, Monachium i Włoch, następnie do Paryża. W 1913 r. odbyła się pierwsza indywidualna wystawa artysty w krakowskim TPSP. Od 1918 r. zamieszkał na stałe w Zakopanem. Należał do awangardowego ugrupowania Formistów, z którym wystawiał w Krakowie, Warszawie, Poznaniu i Lwowie. Uczestniczył również w zakopiańskich ekspozycjach Towarzystwa „Sztuka Podhalańska”, ponadto w wystawach polskiej sztuki w Petersburgu i Paryżu. Początkowo malował głównie tatrzańskie pejzaże. W latach 1908–1914 wykonywał kompozycje formistyczne, w których sylwetki postaci były przez artystę celowo zniekształcane, przybierając groteskową, wręcz demoniczną formę. W okresie formistycznym artysta przedstawił teorię sztuki, wprowadzając artystyczną koncepcję Czystej Formy. W 1924 r. Witkacy powołał do istnienia Firmę Portretową. Technika pasteli malował portrety na zamówienie. Powstawały one według ustalonej kwalifikacji (typy A, B, C, D i E, zróżnicowane poziomem obiektywizmu twórcy w stosunku do modelu). W celu zgłębienia psychiki wybranych modeli pomocne były alkohol i narkotyki, których spożycie podczas tworzenia zawsze zapisywał symbolami.

15

Ignacy Pieńkowski

(1877 Dotubów – 1948 Kraków)

Dama w kapeluszu

gwasz, papier, 24,5 × 17,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. p.d.: I. Pieńkowski/Gordola

cena wywoławcza: 3 800 zł
estymacja: 5 000 – 6 000 zł

Uczęszczał do Klasy Rysunkowej W. Gersona w Warszawie, w latach 1895–98 studiował w SSP w Krakowie u T. Axentowicza i L. Wyczółkowskiego. Naukę kontynuował w paryskiej Académie Julian oraz w Monachium i Rzymie w Akademii Angielskiej. W latach 1909–1914 objął stanowisko profesora w SSP w Warszawie, zaś od 1918 roku w ASP w Krakowie. Należał do TAP „Sztuka”, TZSP oraz krakowskiego ZPAP. Brał udział w niezliczonych wystawach zarówno w kraju, jak i za granicą. Znany jest przede wszystkim jako malarz kobiet oraz kwiatów. Wykonywał również portrety, martwe natury, sceny rodzajowe oraz pejzaże.

16

Wojciech Gerson

(1831 Warszawa – 1901 tamże)

Studium z wieku XVII, 1889 r.

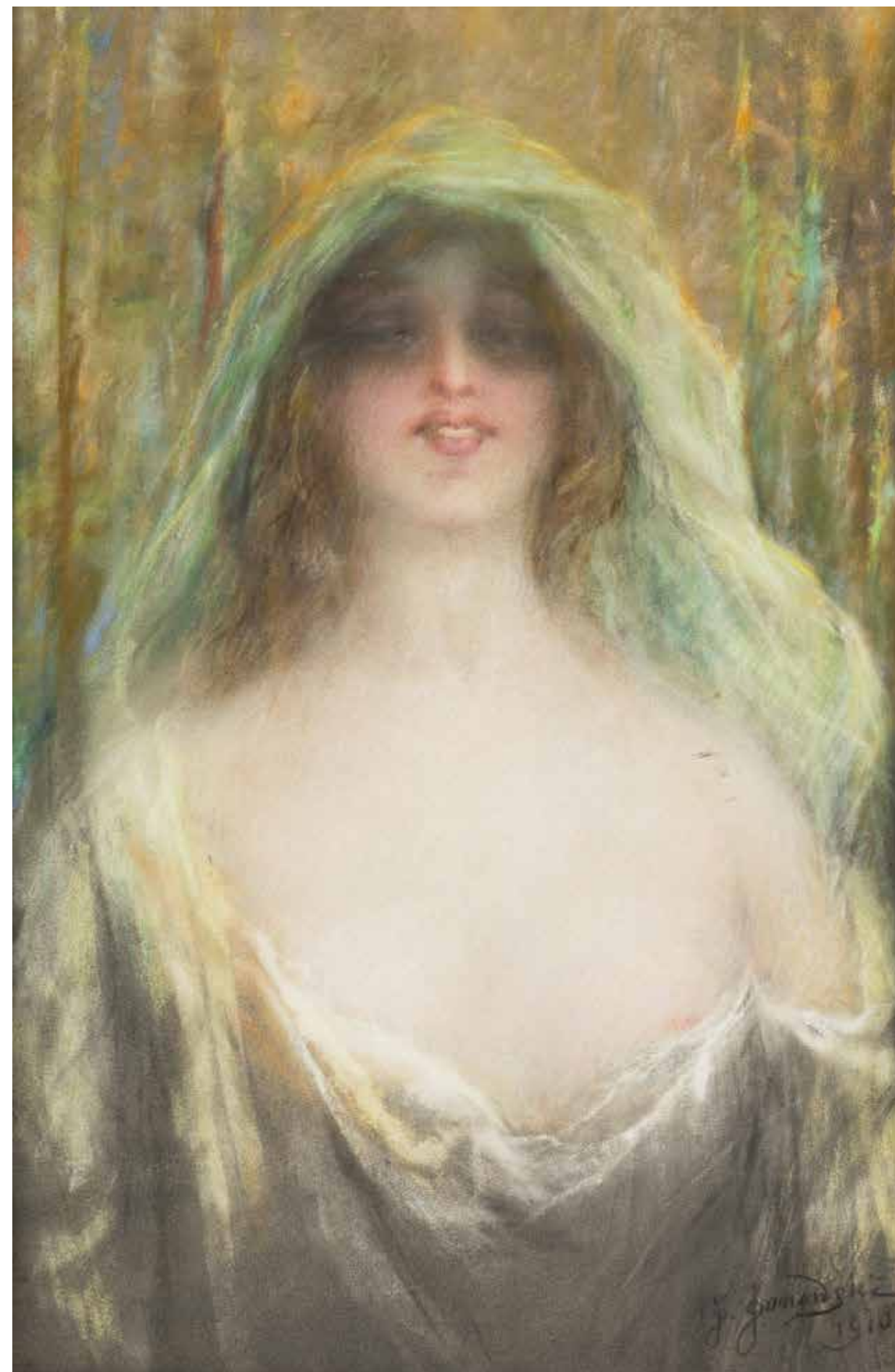
akwarela, papier, 11 × 7,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. i dat. śr. d.: Wojciech Gerson /
1889 r.

cena wywoławcza: 5 000 zł
estymacja: 6 000 – 8 000 zł

Studiował na Oddziale Architektury warszawskiej SSP, po roku przeniósł się na Wydział Malarstwa, gdzie uczył się pod kierunkiem C. Breslauera i M. Zaleskiego. Należał do tzw. „cyganerii malarskiej”. W 1851 r. ukończył z wyróżnieniem studia i otrzymał dwuletnie stypendium w ASP w Petersburgu. Był uczniem A. T. Markowa i W. I. Grigorowicza. Po dwuletnim pobycie w Paryżu wrócił do Warszawy. Dużo podróżował, odwiedzając m.in. Włochy, Pragę, Wiedeń, Berlin. Często przebywał w Zakopanem. Aktywnie uczestniczył w polskim życiu artystycznym. W 1858 r. założył własną pracownię, w której uczyli się m.in.: Józef Simmler, Franciszek Kostrzewski, Władysław Bakałowicz. Był współtwórcą Warszawskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. W 1871 roku rozpoczął pracę pedagoga w warszawskiej Klasie Rysunkowej. Był nauczycielem szeregu polskich artystów, do którego należeli: Edward Okuń, Józef Pankiewicz, Józef Chełmoński, Władysław Podkowiński, Leon Wyczółkowski. Stale utrzymywał kontakty z Akademią Petersburską, która w 1878 r. nadała mu tytuł profesora. Uczestniczył w wielu wystawach w Europie i USA. Tematyka jego obrazów to sceny wiejskie i pejzaże. Po upadku Powstania Styczniowego podjął tematykę historyczną. Uprawiał również malarstwo ścienne i ołtarzowe, był ilustratorem, krytykiem i publicystą.

17

Józef Janowski

(ok. 1859 – po 1938)

Westalka, 1913 r.

pastel, papier, 108 × 74 cm,
sygn. i dat. p.d.: J.Janowski/1913

cena wywoławcza: 13 000 zł
estymacja: 18 000 – 20 000 zł

Malarz, rzeźbiarz i konserwator zabytków. Kształcił się w warszawskiej Szkole Rysunkowej pod kierunkiem Wojciecha Gersona i Aleksandra Kamińskiego. Studiował rzeźbę u Andrzeja Pruszyńskiego. Naukę kontynuował także poza krajem, w Monachium, Dreźnie, Wiedniu i Berlinie. W latach 1902–05 był kustoszem gabinetu odlewów gipsowych na Uniwersytecie Warszawskim. Okres I wojny światowej spędził w Rzymie, gdzie prowadził własną pracownię rzeźbiarską. Około 1918 powrócił do Warszawy. Był członkiem Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych, w którym wielokrotnie wystawiał swoje prace. W późniejszym okresie w oeuvre Janowskiego kompozycje malarskie zaczęły dominować nad formami rzeźbiarskimi.

Topos tego biblijnego władcy znalazł szerokie zastosowanie w różnych dziedzinach kultury i sztuki. W literaturze podkreślano często dwie najbardziej charakterystyczne jego cechy: mądrość i sprawiedliwość. W sztukach plastycznych dominowały sceny przedstawiające ofiarę lub sąd Salomona [...]. Tradycja teologii izraelskiej przedstawia panowanie Salomona jako złoty wiek Izraela.

Jakub Frejtag, *Salomon na tronie. O toposie starotestamentowego władcy w propagandzie królewskiej Stanisława Augusta*, [w:] „Sklócony naród, król niepewny, szlachta dzika. Polska stanisławowska w świetle najnowszych badań”, Warszawa 2020, s. 97

Biblia od dawna aż po dzień dzisiejszy inspirowała artystów, którzy poprzez swoje dzieła nie tylko ilustrują tekst biblijny, ale także starają się go interpretować i aktualizować. W paradoksalny zatem sposób „Księga, która była przeciwna obrazowi”, bo ich zakazywała (Wj 10,4; Pwt 5,8), sama przeobraziła się w „skarbnicę obrazów”, stając się niewyczerpanym źródłem dla oka przywykłego do oglądania”.

Ks. Paweł Podeszwa, *Od inspiracji do interpretacji. Grafiki artystyczne w ilustrowanym wydaniu Biblii Poznańskiej*, „Teologia i człowiek”, 2014, nr 27, s. 159-160

18

Stefan Bakalowicz

(1857 Warszawa – 1947 Rzym)

Sąd Salomona

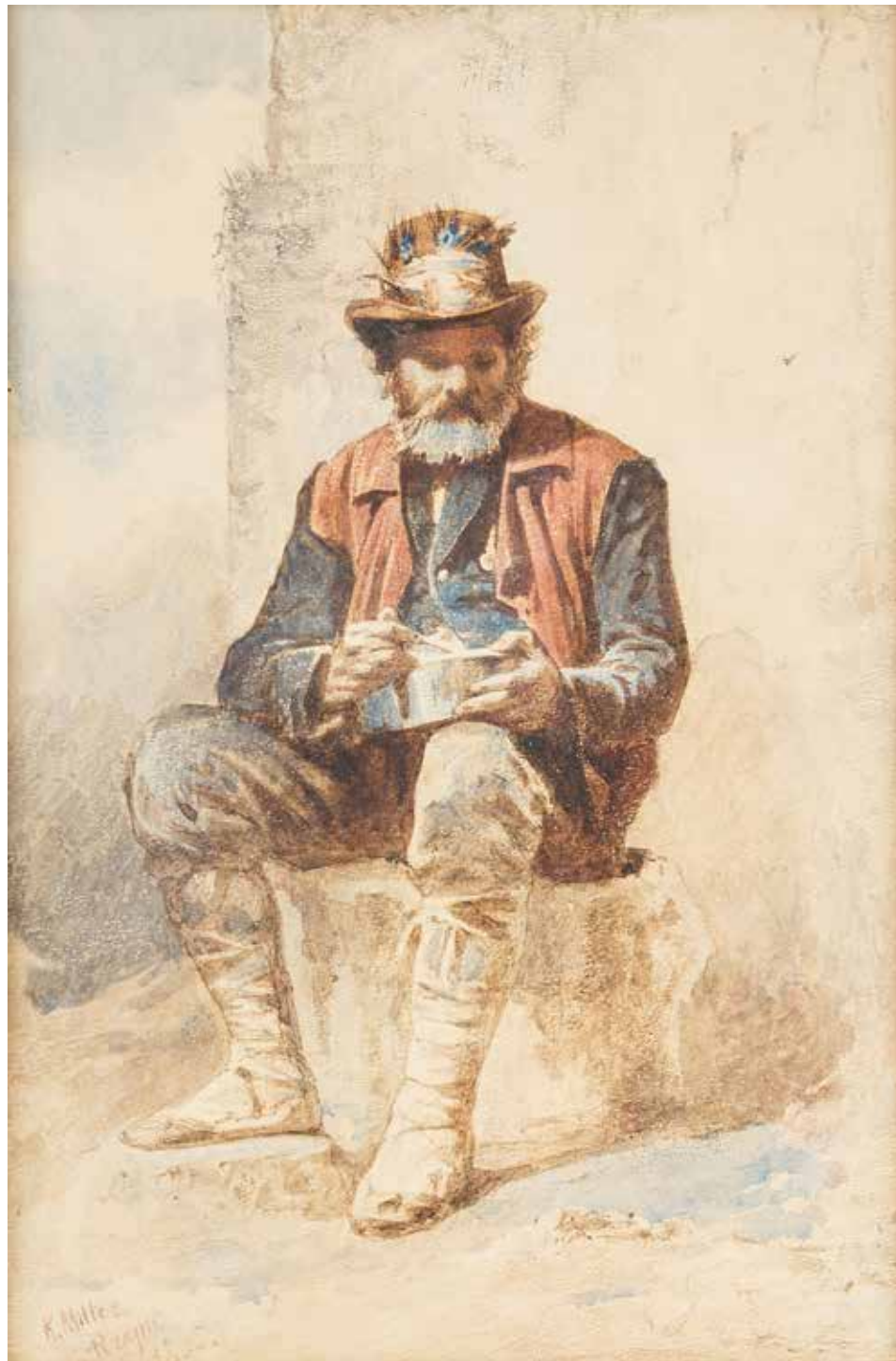
akwarela, papier, 52 × 75 cm, sygn. p.d.:
S.BAKALOWICZ

cena wywoławcza: 35 000 zł

estymacja: 45 000 – 60 000 zł

Syn malarza Władysława. Początkowo uczył się w warszawskiej Klasie Rysunkowej i w prywatnej pracowni Wojciecha Gersona, a następnie w Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu (1876–1881). Ukończył studia otrzymując wielki złoty medal i tytuł „klasny chudożnik” I stopnia oraz stypendium zagraniczne w 1882 r. Wyjechał wtedy do Rzymu, gdzie osiedlił się na stałe, pozostając w serdecznej przyjaźni z H. Siemiradzkim, również rzymianinem z wyboru. Utrzymywał jednak kontakty z Akademią w Petersburgu, wysyłał jej obrazy na wystawy i w 1886 roku otrzymał tytuł jej akademika w zakresie malarstwa historycznego. Jego twórczość cieszyła się w Rosji dużą popularnością; obrazy Bakalowicza utrzymane w manierze akademickiej, ukazujące dobre opanowanie warsztatu i cechujące się dużą sprawnością rysunku, żywym kolorytem i drobiazgowym upodobaniem do szczegółu, znajdowały wielu nabywców. Artysta malował niewielkich rozmiarów sceny anegdotyczne, przygodowe, rodzajowe ze świata starożytnego. Czerpał tematy z literatury, w tym m.in. z Quo vadis H. Sienkiewicza.

19

Karol Miller

(1835–1920)

Para włoska, 1865 r.

akwarela, papier, 2 × 35 × 23 cm,
sygn. l.d.: K. Miller Rzym 1865

cena wywoławcza: 6 500 zł

estymacja: 8 000 – 10 000 zł

W latach 1851–1857 studiował w SSP w Warszawie, pod kierunkiem K. Kaniewskiego R. Hadziewiczza i M. Zaleskiego. Uzyskawszy stypendium Komisji Oświecenia wyjechał do Petersburga, gdzie na ASP w 1873 roku otrzymał tytuł „Klasyfikacji chudoźnik” II stopnia. Regularnie wystawiał w Warszawie w TZSP, w salonach Aleksandra Krywulca i Józefa Ungra oraz w TPSP w Krakowie. Brał również udział w wystawach w Filadelfii (1876), Paryżu (1878) i Wiedniu (1886). Początkowo malował sceny historyczne i widoki oraz sceny rodzajowe. W późniejszym czasie wyspecjalizował się w portrecie (H. Modrzejewska w roli Ofelii, W. Rapacki jako Hamlet, A Wilkońska). Malował także obrazy religijne.

W Muzeum Narodowym w Warszawie znajduje się bardzo ciekawa akwarela autorstwa Czesława Tańskiego zatytułowana „Nasi malarze bataliści”. Jest to szkic do obrazu olejnego. Autor przedstawił na nim grupę malarzy batalistów tworzących od XVIII wieku do okresu międzywojennego. Malarz uwiecznił wizerunki artystów w konnej kawalkadzie, najczęściej wcielając ich w malowane przez siebie postacie. Wśród nich widzimy: Aleksandra Orłowskiego, Piotra Michałowskiego, Januarego Suchodolskiego, Józefa Brandta, Maksymiliana Gierymskiego, Józefa Chełmońskiego, Alfreda Wierusz-Kowalskiego, Henryka Pillatiego, Stanisława Masłowskiego, Jana Kotowskiego, Jana Rosena, Józefa Roszkowskiego, a także ukazanych obok siebie Juliusza Kossaka i Józefa Brodowskiego. Wiadomo, że Kossak i Brodowski przyjaźnili się a także razem tworzyli. Wspólnie namalowali w 1854 roku obraz „Jan II Kazimierz w bitwie pod Beresteczkiem”. Brodowski, cztery lata młodszy, nauczył się od Kossaka mistrzowskiego władania pędzlem w technice akwarelowej. Prawdopodobnie to właśnie z tego powodu w obrazie Czesława Tańskiego widzimy obydwu malarzy obok siebie.

Przypatrując się kompozycji Tańskiego widzimy znaczne podobieństwo postaci Juliusza Kossaka do jeźdźcy na siwym koniu w omawianej tutaj akwareli. Siwy koń jest namalowany w takiej samej manierze i nieznacznie różniące się pozie. Zwraca uwagę ułożenie tba końskiego i szyi oraz przednich nóg. Wiele cech wspólnych wykazuje także munsztuk i ogłowie. Mężczyzna dosiadający konia jest fizycznie bardzo podobny w obydwu przypadkach, zarówno w rysach twarzy, jak również budowie ciała. Na obydwu akwarelach ma na sobie czerwony żupan. Odnoszę wrażenie, że ukazane konno postacie są wręcz bliźniaczo podobne, a akwarela służąca Tańskiemu jako pierwowzór musiała powstać w tym samym czasie co praca analizowana w niniejszej ekspertyzie.

Czesław Tański malując swój akwarelowy szkic zapisał pod opisywaną postacią „Juliusz Kossak”, co jednoznacznie wskazuje na wizerunek słynnego akwarelisty. Oglądając z kolei fotografie Juliusza Kossaka i zestawiając z obydwoma analizowanymi akwarelami nie możemy mieć wątpliwości, że namalowany przez Józefa Brodowskiego jeździec w czerwonym kontuszu jest najprawdopodobniej portretem protoplasty malarskiej rodziny Kossaków”.

Fragment ekspertyzy dr Mariusza Klareckiego z 2018 r.

20

Józef Brodowski

(1828 Warszawa – 1900 tamże)

Juliusz Kossak jako Jan III Sobieski, ok. 1860–1880 r.

akwarela, papier, 48,7 × 44,7 cm,
sygn. monogramem p.d.: JB, na
odwrocie obrazu odręczna adnotacja
zapisana ołówkiem: Józef Brodowski
2.71/(Malował z Juliuszem
Kossakiem/wspólnie)/ur. 1828/
Studia w Petersburg pod kier. Wil-
lewalde? Paryż u H.Verneta/Uczeń
Hadziewicza i Suchodolskiego.

Opinie:
dr Mariusza Klareckiego z 2018 r.

cena wywoławcza: 65 000 zł
estymacja: 75 000 – 85 000 zł

Syn malarza Antoniego, w latach 1844-1851 uczył się pod kierunkiem Rafała Hadziewicza w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych. Duży wpływ miał na niego także Jan Feliks Piwarski, profesor rysunku i malarstwa pejzażowego, propagujący malarskie studia w plenerze. Brodowski wraz z grupą przyjaciół - młodych artystów przejętych ideą stworzenia „sztuki narodowej” - odbywał „podróże piechotne” po kraju, malował i rysował z natury. Przez pewien czas, pracował także u Januarego Suchodolskiego. W roku 1853 uzyskał stypendium i razem z Wojciechem Gersonem wyjechał do Petersburga na dalsze studia w tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych. Tu jego nauczycielem był batalista Bogdan Willewalde. Akademię ukończył w roku 1856, i w rok później wyjechał na stypendium do Paryża, gdzie uczył się do pracowni słynnego Horace’a Verneta. Podróżował do Włoch, a w roku 1859 powrócił na stałe do Warszawy. Tematyka jego obrazów ukształtowała się wcześniej.

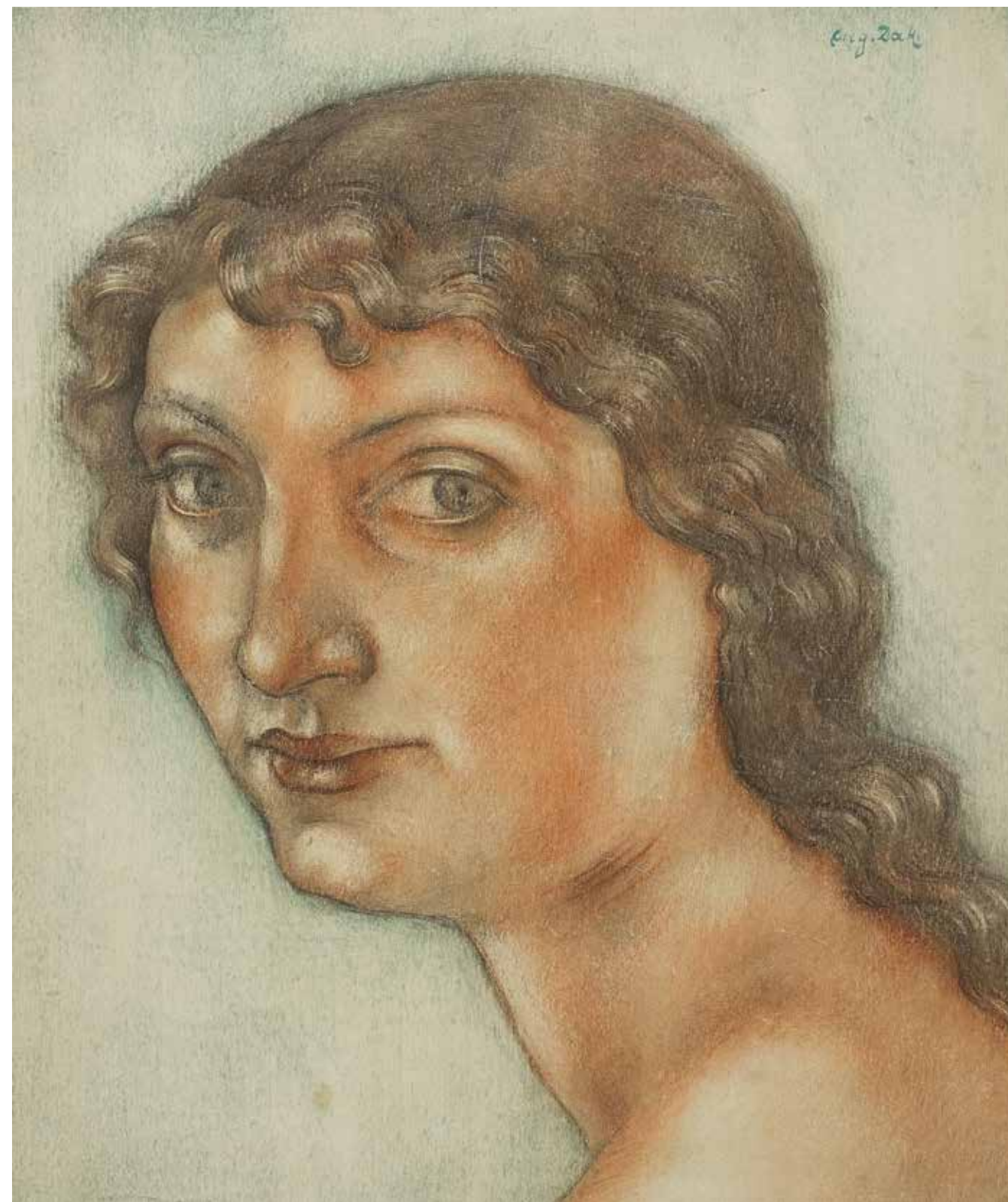

„(...) Zak, zafascynowany twórczością Leonarda, ale także Sandra Botticellego, kształtował własny typ portretu młodej, ogarniętej melancholią kobiety – linearnej, statyczny w ujęciu, o wyrafinowanym, spokojnym konturze, delikatnym światłocieniowym modelunku i zimnym, jasnym kolorycie.

Zostały one wykonane podobną techniką: kredkami, sangwiną, gwaszem, czasem pastelami na papierze lub kartonie (często gruntowanym). Portrety te przedstawiają młodą kobietę, ujmując jej twarz zazwyczaj w trzech czwartych, rzadziej z profilu (...). Zapewne najwcześniej powstała złocista w kolorycie Głowa kobiety (pastel, gwasz) o jasnych wijących się włosach, z przedziałkiem pośrodku głowy, prostym, długim nosie i silnie uwydatnionym podbródkiem.”

B. Brus-Malinowska, *Eugeniusz Zak 1884–1926*, s. 48, Warszawa 2004

21

Eugeniusz Zak

(1884 Mogilno – 1926 Paryż)

Portret dziewczyny, po 1913 r.

pastel, papier, 31 × 26 cm,
sygn. p. g.: Eug. Zak

cena wywoławcza: 120 000 zł
estymacja: 150 000 – 180 000 zł

Wybitny polski artysta malarz pochodzenia żydowskiego. W 1902 roku studiował w paryskiej École des Beaux-Arts oraz w Académie Colarossi. W 1903 r. kontynuował naukę w Monachium, a także odbył podróż do Włoch. Po powrocie do Paryża w 1904 roku zadebiutował na Salonie Jesiennym. Aktywnie działał w życiu artystycznym, był związany z warszawską grupą „Rytm”, paryskim Towarzystwem Artystów Polskich oraz kręgiem École de Paris. Zak stworzył własny, rozpoznawalny język malarski, dla którego charakterystyczne są rytmizacja kompozycji, uproszczenie formy, miękkie, płynny kontur oraz szczególny, oniryczny nastrój, którego istotnym komponentem jest wyrafinowana kolorystyka. Malował sielanki, różnego rodzaju sceny figuralne, portrety. Inspirację dla swojej twórczości artysta czerpał m.in. ze sztuki renesansu, zwłaszcza włoskiego quattrocenta, klasycyzmu i symbolizmu. Uczestniczył w wielu wystawach, m.in. w Krakowie, Lwowie, Warszawie, w Paryżu, Niemczech i Stanach Zjednoczonych.

22

Bronisława Rychter-Janowska

(1868 Kraków – 1953 tamże)

Dama na tarasie

gwasz, papier, 9,5 × 13,5 cm,
sygn. p.d.: B.RYCHTER-JANOWSKA

cena wywoławcza: 4 800 zł •
estymacja: 7 000 – 10 000 zł

Od 1896 r. studiowała w Akademii monachijskiej u L. Bollera, A. Ažbego i S. Hollosy'ego. Naukę kontynuowała w Akademii Florenckiej oraz w Rzymie. Wiele podróżowała, m.in. do Szwajcarii, Włoch, Francji i Hiszpanii. Związana była ze środowiskiem artystycznym Krakowa. Wielokrotnie brała udział w wystawach TPSP w Krakowie i we Lwowie. Również podczas pobytu we Włoszech w latach 1911–1914 artystka wysyłała swoje prace na wystawy w kraju. W 1932 r. miała swoją indywidualną ekspozycję w warszawskiej Zachęcie. Rychter-Janowska była niestrudzoną artystką, nieustannie poszukującą nowych plenerów i odpowiednich zestawień barwnych. Płótna jej zdominowane są przez brązy, zielenie, błękity często zestawiane z kontrastowymi, luministycznymi barwami pomarańczy i czerwieni. Artystka znakomicie potrafiła uchwycić nastrój zarówno w pejzażach, jak i w znanych przedstawieniach dworków.

23

Soter Jaxa-Matachowski

(1867 Wolanów – 1952 Kraków)

Skatka, 1922 r.

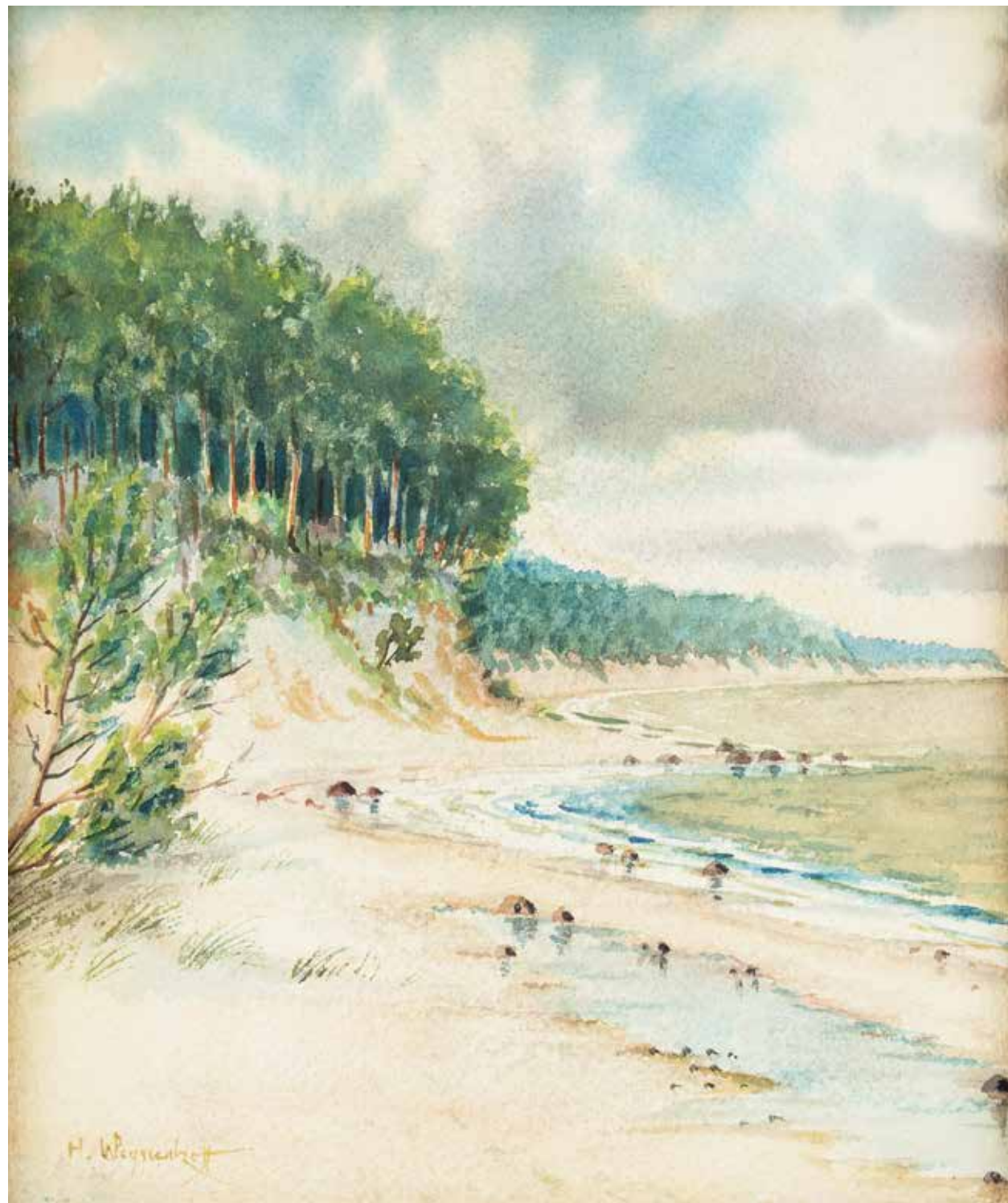
gwasz, akwarela, tektura, 37 × 48 cm,
sygn. p.d.: S. Jaxa 1922

cena wywoławcza: 8 000 zł

estymacja: 10 000 – 15 000 zł

Edukację rozpoczynał w szkole rysunkowej w Odessie, aby studiować w latach 1892–94 w krakowskiej SSP pod kierunkiem F. Cynka i Wł. Łuszczkiewicza. W 1901 r. wyjechał do Monachium, gdzie uczęszczał do Szkoły Rysunku i Malarstwa Stanisława Grochowskiego. Po studiach osiadł w Krakowie, skąd na dwa lata przeniósł się do Zakopanego. W latach 1905, 1925 i 1928 podróżował do Włoch. Uczestniczył w wielu wystawach, m.in. w Krakowie, Warszawie, Łodzi, Poznaniu i Lwowie. Jego monograficzne wystawy miały miejsce w Krakowie. Artysta uprawiał głównie malarstwo pejzażowe, specjalizując się w pejzażach morskich i nokturnach. To właśnie obrazy marynistyczne przyniosły mu sławę. Po I wojnie światowej stał się jednym z najpopularniejszych malarzy polskiego wybrzeża, gdzie znajdował inspirację do swych obrazów, dokumentując w nich nadmorskie krajobrazy i pracę rybaków. Obecnie jego prace znajdują się w wielu muzeach (m.in.: w Lwowskiej Galerii Obrazów, Muzeum Narodowym w Krakowie, Szczecinie, Muzeum Miasta Gdyni oraz w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku) oraz w kolekcjach prywatnych.

24

Henryk Weysenhoff

(1858–1922)

Zatoka

akwarela, papier, 27,5 × 24 cm,
sygn. l.d.: H.Weysenhoff

cena wywoławcza: 2 200 zł
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

Uczeń Wojciecha Gersona w warszawskiej Klasie Rysunkowej. Następnie w latach 1880–1885 kształcił się w Akademii petersburskiej. W 1889 roku wyjechał do Monachium, gdzie miał kontakt z Alfredem Wieruszem – Kowalskim. Przez rok mieszkał w Paryżu (1903–1904), potem zamieszkał na Białorusi, w rodzinnym majątku w Russakowiczach. Po wybuchu I wojny światowej przeprowadził się do Warszawy. W swojej twórczości głównie malował zwierzęta i ptaki. Zajmował się również grafiką, ilustracją książkową i rzeźbą. Za swoje prace zdobywał liczne nagrody i wyróżnienia, między innymi w Berlinie w 1891 roku, czy we Lwowie w 1894 r. Na światowej wystawie w Paryżu w 1899 roku zdobył srebrny medal za obraz „Śnieg”.

25

Maciej Nehring

(1901 Warszawa-1977 tamże)

Widok z Lazurowego Wybrzeża,
1928 r.

akwarela, papier, 33 × 47,5 cm, sygn.
i dat. p.d.: Maciej Nehring 28, opisany
l.d.: Six-Fours-les-Plages Côte d'Azur,
opisany na odwrocie: Six-Fours-les-Plages/
Côte d'Azur/Maciej Nehring

cena wywoławcza: 1 500 zł •
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Studiował od 1920 w Warszawie, potem Bydgoszczy i w Krakowie do 1924. Był współzałożycielem, a w latach 1935–1939 prezesem „Grupy Akwarelistów”. Wystawiał w warszawskim TZSP oraz w Krakowie i Poznaniu. Brał też udział w wystawach za granicą, m.in. w Societe Nationale des Beaux Arts w Paryżu w roku 1936, ponadto w Sztokholmie, Londynie i Nowym Jorku. W 1938 r. miał indywidualną wystawę w Amsterdamie. Jego obrazy znajdują się w Muzeum Narodowym w Poznaniu, Muzeum im. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Nehring był wybitnym akwarelistą – pejzażystą. Malował pojedyncze widoki oraz cykle: Płock, Belweder, Rynek w Kazimierzu, Sosny, ponadto motywy z Tunisu, Francji, Włoch, dzisiejszej Chorwacji, stare cerkiewki huculskie i widoki górskie. Poza pejzażem malował chętnie wizerunki kobiet.

26

Eugeniusz Geppert

(1890 Lwów – 1979 Wrocław)

Pejzaż miejski, 1946 r.

akwarela, papier, 53 × 76 cm
w świetle passe-partout, sygn. otówkiem
p.d.: Eugeniusz Geppert 1946

cena wywoławcza: 12 000 zł •
estymacja: 15 000 – 20 000 zł

Edukację artystyczną rozpoczął w Krakowie w SSP u L. Stroynowskiego, równocześnie studiując prawo na UJ. Kontynuował studia u J. Malczewskiego w latach 1912–14 i u S. Dębickiego 1918–20. Uzyskawszy stypendium ZPAP, wyjechał do Paryża 1925–28. Po powrocie do kraju początkowo zamieszkał w Krakowie, a później od roku 1946 we Wrocławiu. Aktywnie uczestniczył w życiu artystycznym kraju, jako członek ZAP Zwornik, przedstawiciel Polski w Confédération Internationale des Associations Plastiques, członek grupy Nowa Generacja, organizator ugrupowania plastyków Szkoły Wrocławskiej. Jako współzałożyciel i pierwszy rektor Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, przez wiele lat prowadził pracownię malarstwa 1950–61 i 1966–74 i której w roku 2008 nadano jego imię. Wystawiał wiele przed wojną w Paryżu min. na Salonie Jesiennym i tam miał też indywidualne wystawy w galeriach Au Sacré du Printemps i Carmine (1926–27). W kraju prezentował swoją twórczość w krakowskim TPSP i w warszawskim Salonie Garlińskiego oraz na wystawach TZSP i IPS-u. W roku 1977 odbyła się duża retrospektywna wystawa prac artysty we Wrocławiu.

27

Tadeusz Waškowski

(1883–1966)

Siedząca w fotelu

pastel, papier, 50,5 × 41,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. l.d.: Waškowski

cena wywoławcza: 3 000 zł •
estymacja: 5 000 – 7 000 zł

Brat Antoniego, literata i malarza, a także kuzyn Stanisława Wyspiańskiego, pochodził z rodziny o artystycznych tradycjach. W latach 1905–11 studiował malarstwo w krakowskim ASP u J. Mehoffera. W czasie studiów był nagradzany za akty i portrety. Już w czasie studiów zdobywał liczne nagrody i wyróżnienia za swoje prace. W 1931 roku w Pałacu Sztuki w Krakowie odbyła się jego indywidualna wystawa. Tworzył sceny rodzajowe, a także cykle portretów ludzi sztuki swoich czasów, odznaczające się syntetycznym ujęciem. Wydobywał najbardziej charakterystyczne cechy portretowanej osoby posługując się syntetycznie ujętym rysunkiem węgłem i kredką. Zajmował się, także litografią.

28

Piotr Stachewicz

(1858 Nowosiółki/Podole –
1938 Kraków)

Portret kobiety

pastel, papier, 46 × 61,5 cm,
sygn. p.d.: P.STACHIEWICZ

cena wywoławcza: 8 000 zł
estymacja: 12 000 – 15 000 zł

Malarz i ilustrator, w latach 1877–83 studiował w krakowskiej SSP u W. Łuszczkiewicza oraz F. Cynka. Naukę kontynuował w Monachium. Od 1889 r. był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, pełniąc w nim, w latach 1900–1913, funkcję wiceprezesa. Tworzył ilustracje do utworów H. Sienkiewicza, A. Mickiewicza oraz M. Konopnickiej. Od 1885 r. mieszkał w Krakowie, tworząc obrazy religijne, historyczne, rodzajowe oraz portrety. Znane są zwłaszcza portrety kobiet w stroju krakowskim, do których pozowała mu Zofia Paluchowa.

29

Stanisław Górski

(1887 Kościan – 1955 Kraków)

Portret kobiety

pastel, papier, 48 × 38 cm,
sygn. śr.l.: S.Górski

cena wywoławcza: 2 800 zł •
estymacja: 4 500 – 5 500 zł

Studiował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych w latach 1909 – 1914 u Józefa Pankiewicza i w latach 1916–1917 u Teodora Axentowicza, który wywarł największy wpływ na jego twórczość. Biegłe posługiwał się techniką pastelową. Chętnie malował sceny symboliczne, rodzajowe, studia portretowe górali i góralek oraz pejzaże podhalańskie.

30

Józef Szczęsny

(1885 Rybitwy – 1968 Natolin)

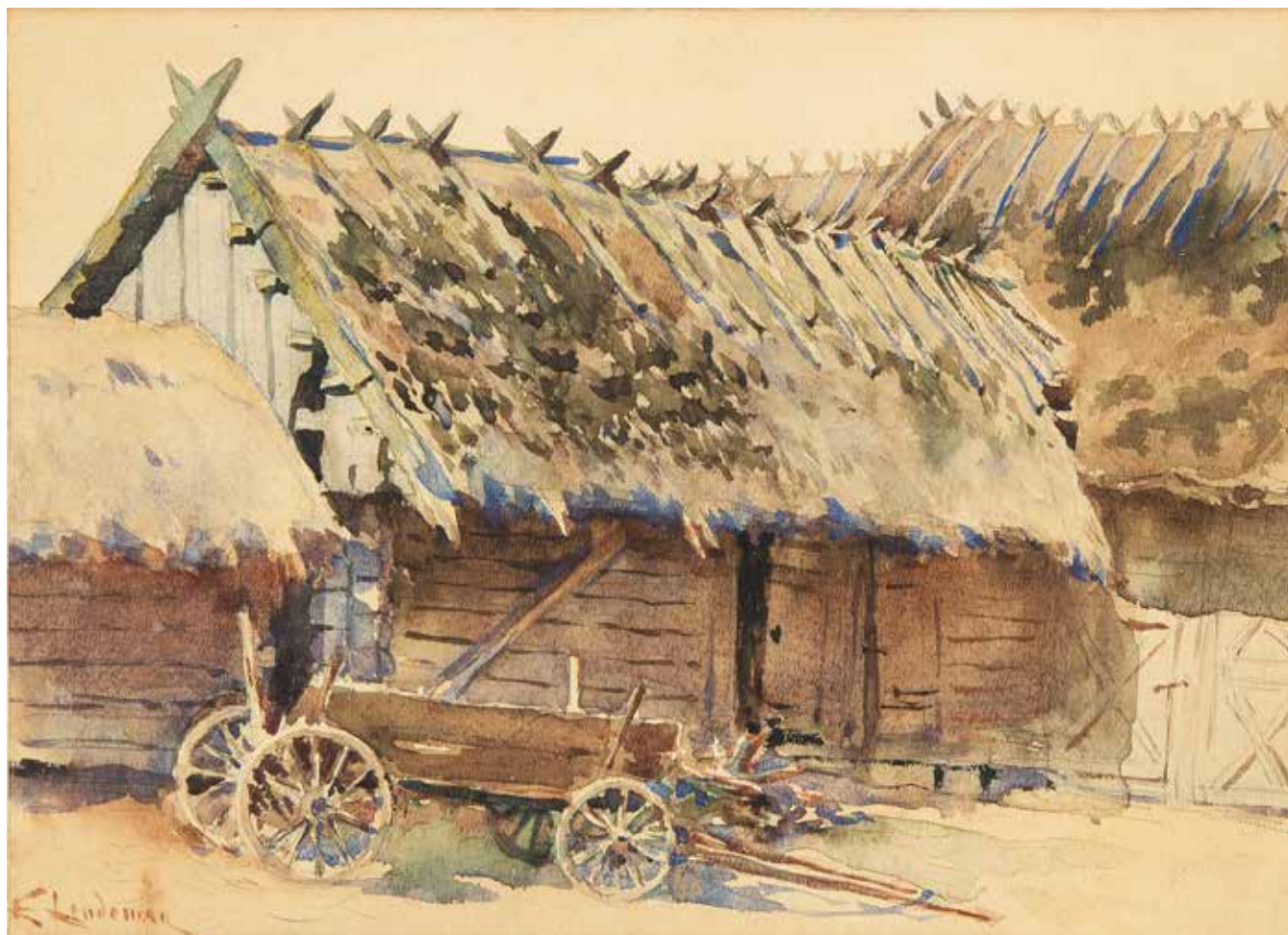
Dwie kobiety – Wróżba

pastel, papier, 49 × 68 cm w świetle
passe-partout, sygn. p.d.: JSzczęsny, na
odwrocie stempel krakowskiego składu
przyborów malarskich Róży Aleksandro-
wicz

cena wywoławcza: 5 800 zł •
estymacja: 8 000 – 10 000 zł

Studia artystyczne rozpoczął w Warszawie w Szkole Rysunkowej pod kierunkiem Ksawerego Dunikowskiego i E. Niewiadomskiego. Od roku 1908 kontynuował naukę w krakowskiej ASP w klasach malarskich prof. J. Mehoffera, J.Pankiewicza i T.Axentowicza, który wywarł na twórczość artysty największy wpływ. Posługując się techniką pasteli, uwieczniał portretowane kobiety same i w symbolicznych i ludowych scenach rodzajowych. Akademię ukończył w roku 1913. W czasie I wojny światowej wyjechał do Zakopanego. Po powrocie po wojnie do Krakowa, prowadził wraz z żoną Michaliną Sarad pracownię malarską przy ulicy Floriańskiej 19. Latem 1939 roku wyjechał do Natolina do żony, która pracowała tu jako nauczycielka. W czasie okupacji przebywał w Natolinie, Dankowie, Wrocławiu. W 1945 roku powrócił do Krakowa, gdzie niestety zastał zniszczoną pracownię. Wraz z żoną powrócił do Natolina, gdzie pozostał do śmierci. Często brał udział w polskich i międzynarodowych wystawach malarskich, gdzie zdobywał nagrody i wyróżnienia.

31

Emil Lindeman

(1864 Warszawa – 1945 Ozorków k. Łodzi)

Pejzaż wiejski

akwarela, papier, 22,5 × 31 cm
w świetle passe-partout, sygn. l.d.:
E.Lindeman

cena wywoławcza: 1 800 zł
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

Edukację artystyczną rozpoczął w warszawskiej Klasie Rysunkowej u W. Gersona, gdzie w ramach państwowego konkursu szkół rysunkowych jego prace zostały wyróżnione listem pochwalnym Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. Po ukończeniu nauki w Warszawie w 1887 wyjechał do Krakowa, gdzie przez dwa lata studiował w SSP w pracowni J. Matejki. Pod kierunkiem wybitnego mistrza brał udział w pracach nad polichromią w Kościele Mariackim. Jesienią 1890 wyjechał do Paryża, gdzie studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych oraz w Academie Julian. Podróżował po Włoszech, zatrzymywał się na dłuższe pobytu w Neapolu i Rzymie, gdzie uczył się w Królewskim Instytucie Sztuk Pięknych, a następnie wyjechał do Rosji i przebywał w Petersburgu. W 1897 powrócił do Warszawy i skupił się na pracy malarza, grafika i ilustratora. Zajmował się malarstwem sztalugowym, tworzył polichromie i malarstwo ścienne (w kościele św. Anny w Warszawie, kościele pw. Świętego Ducha w Kadzidle, kościele św. Teresy w Wilnie i w Białym Domku w warszawskich Łazienkach).

32

Feliks Paweł Gęstwicki

(1884 Kwidzyn – 1935 Toruń)

Dziecko z gąskami

akwarela, papier, 46 × 58 cm,
sygn. p.d.: F.P.Gęstwicki

cena wywoławcza: 2 000 zł
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

Brat malarza Brunona Gęstwickiego. Pracował jako mechanik okrętowy, od 1908 przebywał w Nowym Jorku. Po powrocie do Europy, od 1912 studiował w Berlinie u K. v. Kardorffa w szkole Lovisa Corintha. Po 1918 roku zamieszkał w Toruniu, gdzie aktywnie uczestniczył w życiu artystycznym miasta: należał do Konfraterni Artystów oraz do Związku Zawodowego Artystów Pomorskich i od 1929 do warszawskiego TZSP. Wiele wystawiał na wystawach w Grudziądzu, Toruniu, Krakowie i Warszawie. Uprawiał głównie malarstwo marynistyczne i pejzażowe. W roku 1946 w Toruniu zorganizowano wystawę prac obu braci. Prace artysty znajdują się w zbiorach prywatnych oraz w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Największe, wielkoformatowe dzieło artysty „Powitanie wojsk polskich w dniu 18 I 1920 w Toruniu”, namalowane wspólnie z bratem, uległo zniszczeniu w trakcie wojny.

33

Stanisław Kochanowski

(1871 Kraków – 1943 Lwów)

Miasteczko z południowych kresów

akwarela, papier, 15,2 × 25 cm,
sygn. p.d.: St. Kochanowski

cena wywoławcza: 1 100 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Polski malarz i filolog romański. Ukończył studia w krakowskiej ASP i filologię romańską na UJ. Swoje prace w latach 1897–1898 wystawiał z TPSP w Krakowie. W 1915 r. zaciągnął się do Legionów. Po odzyskaniu niepodległości będąc rotmistrzem brał udział w walkach o Lwów, w którym później zamieszkał. Był nauczycielem Państwowej Szkoły Ekonomiczno-Handlowej, wykładał w Akademii Handlu Zagranicznego. Malował pejzaże, wedyty i sceny rodzajowe.

34

Marian Szczerbiński

(1900–1981)

Wieś zimową porą

akwarela, papier, 22 × 29 cm
w świetle passe-partout,
sygn. l. d.: M.Szczerbiński

cena wywoławcza: 1 000 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Popularny pastelista i akwarelista krakowski. Brał udział w Zbiorowej Wystawie Malarzy Polskich z dziesięcioma akwarelami z przedstawieniami Wawelu i Krakowa w 1931r. Do ulubionych motywów malarskich artysty należą, także martwe natury z kwiatami mimozy oraz sceny polowań.

35

Marian Szczerkowski

(ok. 1863 Kraków – Podgórze 1927)

Prządki, 1904 r.

pastel, papier, 93 × 73 cm
w świetle passe-partout,
sygn. i dat. l.d.: M. Szczerkowski/904
Praca do konserwacji.

cena wywoławcza: 5 000 zł
estymacja: 7 000 – 10 000 zł

Wykształcenie zdobył w SSP w Krakowie w latach 1876–1884 i 1887–1888, gdzie był uczniem Jana Matejki. Prowadził w Krakowie pracownię malarską w latach 1900–1927. Pojmował w swym malarstwie tematykę historyczną, ludową oraz portrety, ale ukierunkowany był przede wszystkim na malarstwo religijne; realizacje w licznych kościołach w Krakowie (1908–1925), Trzemieśni (1910), Kozłowie k. Miechowie (1910), Gdowie, Zembrzycach (1920), Ślemieniu, i innych małopolskich miejscowościach. Jako wprawiony malarz o dobrze opanowanym warsztacie, starannie, szybko i z dużą swobodą wypełniał zapotrzebowanie na wystroje malarskie świątyń, korzystając z tradycyjnych źródeł inspiracji (kopiował Rafaela, Murilla), ale tworzył również autorskie kompozycje. Obrazy artysty o wiejskiej i portretowej tematyce są przechowywane w zbiorach Muzeum w Bielsku Białej i Muzeum Historycznym Miasta Krakowa. Historyczny obraz artysty Ucieczka tatarskich najeźdźców przez Dniepr po spaleniu ukraińskich miast i wsi wystawiono na aukcji w Desie Unicum.

36

Erno Erb

(1878 lub 1890 Lwów – 1943 tamże)

Przekupki

gwasz, papier, 20 × 26 cm,
sygn. l.d.: E.Erb

cena wywoławcza: 8 000 zł
estymacja: 10 000 – 12 000 zł

Malarz samouk. Mieszkał i tworzył we Lwowie, a także w Truskawcu. Postulował się zarówno techniką olejną, jak i pastelową. Do najchętniej przedstawianych przez artystę tematów należały widoki rodzinnego miasta, pejzaże, sceny rodzajowe inspirowane codziennym życiem ukraińskich chłopów i Żydów. Poza tym malował martwe natury z kwiatami oraz portrety. Jednym z regularnie powtarzanych w jego pracach motywów są lwowskie straganiarki. Obrazy olejne Erba znamionuje gruba faktura, uzyskiwana przez impastowe nakładanie farb. Artysta systematycznie prezentował swoją twórczość w TPSP we Lwowie, ale także m.in. w Krakowie, Warszawie i Poznaniu. W roku 1932 uczestniczył w wystawie polskiej w Buffalo.

37

Józef Szczęsny

(1885 Rybitwy – 1968 Natolin)

Kobieta z dzbanem

pastel, papier, 63 × 45 cm w świetle
oprawy, sygn. śr. góra: słaboczytelnie

cena wywoławcza: 4 500 zł •
estymacja: 6 000 – 8 000 zł

Studia artystyczne rozpoczął w Warszawie w Szkole Rysunkowej pod kierunkiem Ksawerego Dunikowskiego i E. Niewiadomskiego. Od roku 1908 kontynuował naukę w krakowskiej ASP w klasach malarskich prof. J. Mehoffera, J. Pankiewicza i T. Axentowicza, który wywarł na twórczość artysty największy wpływ. Postępując się techniką pasteli, uwieczniał portretowane kobiety same i w symbolicznych i ludowych scenach rodzajowych. Akademię ukończył w roku 1913. W czasie I wojny światowej wyjechał do Zakopanego. Po powrocie po wojnie do Krakowa, prowadził wraz z żoną Michaliną Sarad pracownię malarską przy ulicy Floriańskiej 19. Latem 1939 roku wyjechał do Natolina do żony, która pracowała tu jako nauczycielka. W czasie okupacji przebywał w Natolinie, Dankowie, Wrocławiu. W 1945 roku powrócił do Krakowa, gdzie niestety zastał zniszczoną pracownię. Wraz z żoną powrócił do Natolina, gdzie pozostał do śmierci. Często brał udział w polskich i międzynarodowych wystawach malarskich, gdzie zdobywał nagrody i wyróżnienia.

38

Adam Setkowicz

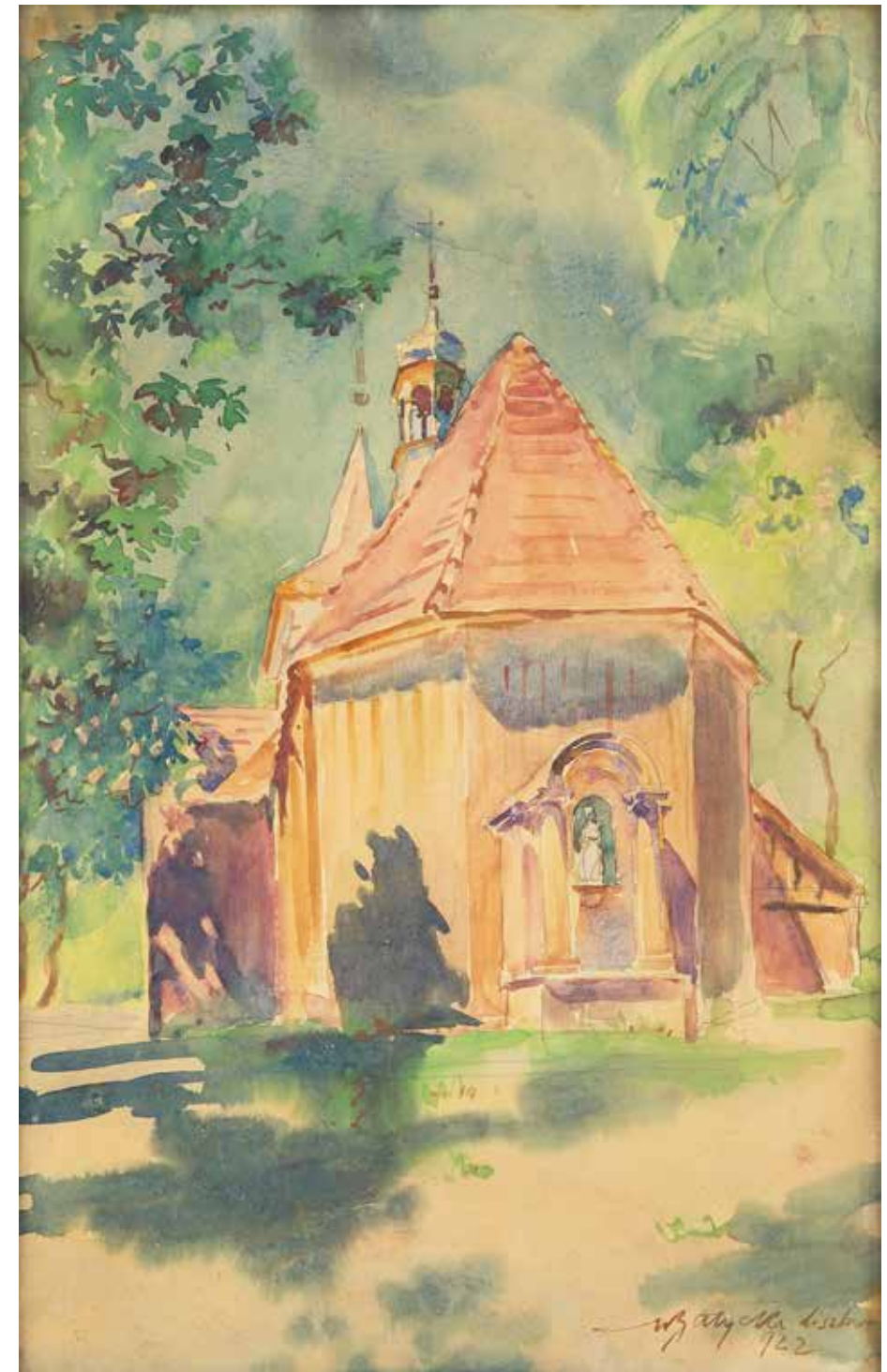
(1875 Kraków – 1945 tamże)

Przy saniach

akwarela, papier, 16 × 31 cm,
sygn. l.d.: A.Setkowicz

cena wywoławcza: 2 000 zł
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Pejzażysta i akwarelista, w latach 1897–98 kształcił się w krakowskiej ASP pod kierunkiem T. Axentowicza. Znany z licznych reprodukcji w czasopiśmie ilustrowanych i kart pocztowych. Popularność zdobył dzięki malowaniu tematów takich jak sanny, zaprzęgi konne i sceny rodzajowe na tle rodzimego pejzażu.

39

Adam Batycki

(1886–1970)

Kościół w Liszkach, 1922 r.

akwarela, papier, 52 × 32,5 cm,
sygn. p.d.: WBatycki Liszki/1922

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 400 – 2 000 zł

Malarz i architekt. Kształcił się w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Specjalizował się w technice akwareli. Dzieła artysty zdradzają jego pasję architektoniczną. Motywy kościołów, cerkwi, czy chat były, obok pejzażu, częstym tematem jego prac. Wystawiał w Poznaniu w TPSP (lata 1921, 1924-1927, 1931, 1933, 1938-1939), a także we Lwowie (1913, 1924) i w Toruniu (1933). Należał do Stowarzyszenia Artystów Wielkopolskich i grupy Ogniw. W 1926 roku miał dużą wystawę w Poznaniu.

40

Karol Kossak

(1896 Lwów – 1975 Ciechocinek)

Chata Zimą

akwarela, papier, 19,5 × 30 cm

cena wywoławcza: 2 600 zł •
estymacja: 3 500 – 4 500 zł

Wnuk Juliusza, bratanek Wojciecha oraz brat stryjeczny Jerzego Kossaka. Ukończył szkołę średnią we Lwowie. Tam też pobierał lekcje rysunku i malarstwa u Zygmunta Rozwadowskiego oraz Stanisława Kaczora-Batowskiego. Następnie rozpoczął studia artystyczne w Wiedniu, które niestety musiał przerwać ze względu na wybuch I wojny światowej. Po zakończeniu wojny, w latach 1919–1923 kontynuował naukę w krakowskim ASP pod kierunkiem Ignacego Pieńkowskiego i Władysława Jarockiego. Po ukończeniu studiów podjął pracę jako nauczyciel rysunku w jednym z gimnazjów we Lwowie. W twórczości artysty najczęściej pojawia się motyw konia oraz jeźdźców, ujętych w urokliwych kompozycjach. Tworzył głównie w technice akwareli.

41

Karol Kossak

(1896 Lwów – 1975 Ciechocinek)

W drodze saniami

akwarela, papier, 27 × 43 cm w świetle
passe-partout, sygn. p.d.: KKOSSAK

cena wywoławcza: 2 000 zł •
estymacja: 3 000 – 5 000 zł

Świt i zmierzch były dla romantyków i ich duchowych kontynuatorów – symbolistów, szczególnymi momentami doby, czasem przejścia między strefą dnia i nocy, zawieszenia między tym, co jasne, a więc żywe i dobre, i tym, co ciemne, złe, tajemnicze, nieznane, a więc budzące niepokój. Przyroda w swym monumentalnym i malowniczym zarazem pięknie nabierała wtedy najbardziej melancholijnego i nastrojowego wyrazu, uruchamiając głębokie pokłady myśli i uczuć, o które trudno w ciągu dnia. Stąd tak wielka popularność wśród polskich artystów pejzaży o tej tematyce [...].

Adam Szela, *Źródło życiodajnej energii czy narzędzie lucyferycznej siły? Symbolika światła słonecznego w dobie fin de siècle'u na przykładzie „dyptyku bretońskiego” Ludwika de Laveaux,* „Pamiętnik Sztuk Pięknych”, Toruń 2015, s. 310

42

Wojciech Weiss

(1875 Leorda na Bukowinie –
1950 Kraków)

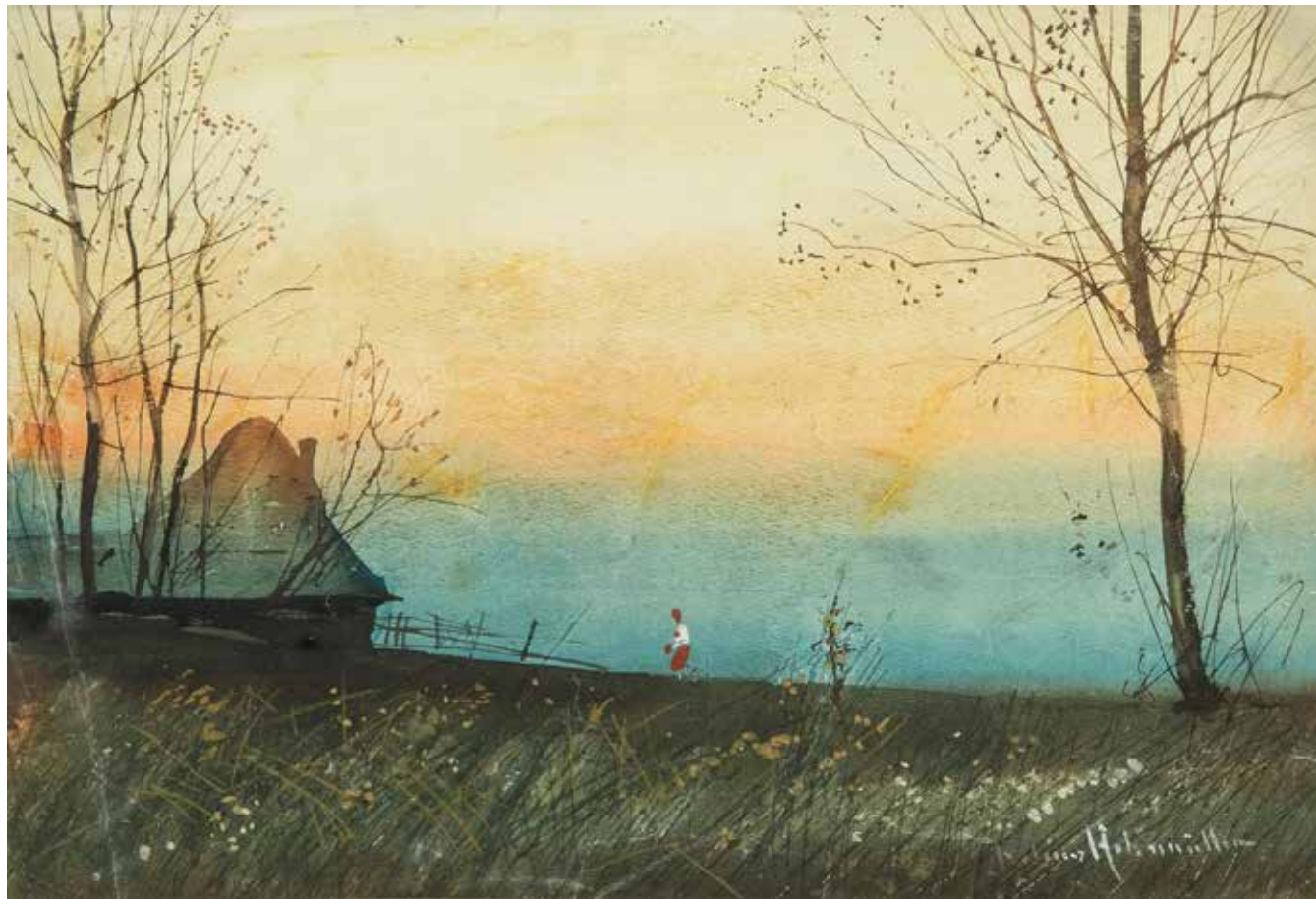
Zachodzące słońce

olej, tektura, 18,5 × 26 cm w świetle
oprawy, na odwrocie pieczęć: Ze zbioru
dzieł Wojciecha Weissa dom artysty oraz
nr 000821

cena wywoławcza: 13 000 zł
estymacja: 16 000 – 18 000 zł

Malarstwo studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie, m.in. u L. Wyczółkowskiego, a także w Paryżu, Rzymie i Florencji. W 1896 r. udał się w podróż artystyczną po Europie. W 1907 roku rozpoczął pracę dydaktyczną w krakowskiej ASP, w 1913 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego, zaś później trzykrotnie pełnił funkcję rektora. Od 1899 r. był członkiem Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”, a 1909 r. jego prezesem. Weiss był jednym z największych twórców okresu Młodej Polski, a jego malarstwo odzwierciedla dekadenski nastrój epoki. Jest także zapowiedzią tendencji ekspresjonistycznych. Po 1905 r. twórczość Weissa skłaniała się w kierunku koloryzmu, przybierając formy szczególnej transformacji barwy w tzw. okresie białym (ok. 1904–1912), później nasyciła się intensywną kolorystyką. Wśród podejmowanych przez artystę tematów dominują akty, pejzaże oraz martwe natury.

43

Juliusz Holzmüller

(1876 Bolechów – 1932 Lwów)

Pejzaż wiejski

akwarela, papier, 24,5 × 36 cm w świetle
passe-partout, sygn. p.d.: Juliusz
Holzmüller

cena wywoławcza: 2 200 zł
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

W latach 1897–1901 studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w pracowni E. Cynka, J. Mehoffera i T. Axentowicza oraz, w latach 1903–1904, w Monachium. W roku 1906 zamieszkał we Lwowie. Najczęściej posługiwał się techniką akwareli oraz sepią i tuszem. Malował pejzaże i widoki miast, lecz do historii przeszedł jako malarz koni. Były to sceny batalistyczne, stadniny i konie na tle przyrody. Prace artysty znajdują się w muzeach w Krakowie, Łańcucie i we Lwowie.

44

Henryk Szczygliński

(1881 Łódź – 1944 Warszawa)

O zmierzchu

gwasz, papier, 13 × 23 cm, sygn. l.d.:
H.Szczygliński

cena wywoławcza: 2 400 zł
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

Naukę malarstwa artysta rozpoczął w Szkole rysunkowej Witolda Wołczaskiego w Łodzi, następnie w latach 1898–1905 studiował w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych u J. Stanisławskiego, J. Malczewskiego i L. Wyczółkowskiego. Studia uzupełniał w Monachium u S. Grocholskiego i A. Ażbého. W czasie I wojny światowej walczył w Legionach. Od 1917 roku zamieszkał w Warszawie i w 1918 został członkiem Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”, a w latach 1921–25 był prezesem Warszawskiego Towarzystwa Artystycznego. Był także związany z kabaretem Zielony Balonik. Malował pejzaże, nokturmy, widoki architektury. Zajmował się grafiką, zwłaszcza litografią barwną. Bardzo chętnie na swych płótnach przedstawiał miejsca związane z historią Polski. Prace jego autorstwa charakteryzują się świetnym połączeniem kolorystycznym z grą światła i cienia. W sposobie stylizacji linii o raz barw widać wpływ secesji. Artysta często wprowadzał postaci, o niemalże niewidocznych twarzach, uzyskując w ten sposób symboliczny nastrój tajemniczości.

45

Stanisław Fabijański

(1865 Paryż – 1947 Kraków)

Zakole Wisty w Krakowie, 1919 r.

gwasz, tektura, 50 × 88 cm,
sygn.i dat.l.d.: St. Fabijański/Kraków
1919

na odwrocie opisany: Widok Wisty –
w dali Kopiec T. Kościuszki

cena wywoławcza: 11 000 zł
estymacja: 14 000 – 18 000 zł

Studia artystyczne rozpoczął we Lwowie u rzeźbiarza Leonarda Marconiego, następnie w latach 1883–88 uczył się w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, m.in. pod kierunkiem Władysława Łuszczkiewicza, Floriana Cynka, Leopolda Loefflera i Jana Matejki. W roku 1888 wyjechał do Monachium i studiował u Aleksandra Wagnera w tamtejszej Akademii. Podróżował do Włoch i Paryża, po powrocie do kraju mieszkał w Krakowie. Olejno i akwarelą malował widoki miejskie, głównie Krakowa, portrety, sceny rodzajowe i historyczne, kompozycje fantastyczne i religijne. Zajmował się ilustratorstwem i rzeźbą.

46

Józef Antoni Kamiński

(1890 Wiedeń – 1947 Wrocław)

Widok na katedrę Saint Severin w Paryżu, 1912 r.

pastel, papier, 60 × 45 cm w świetle passe-partout, sygn. i dat. l.d.: A. Kamiński/Paryż 1912

cena wywoławcza: 4 000 zł
estymacja: 5 000 – 6 000 zł

Studiował w krakowskiej ASP u J. Mehoffera, a także w Wiedniu, Berlinie i w Paryżu. W latach 1919–30 mieszkał w Rzeszowie, gdzie pracował jako nauczyciel rysunku. Był tam animatorem amatorskiego ruchu teatralnego, utworzył Teatr Ludowy, współpracował z teatrem Reduta. W 1935 r. miał wystawę indywidualną w Rzeszowie. Po wojnie zamieszkał we Wrocławiu. Był znakomitym wędzycistą i portrecistą, malarzem scen żołnierskich i wizerunków pięknych kobiet.

47

Stanisław Bagieński

(1876 Warszawa – 1948 tamże)

Na marach, 1907 r.

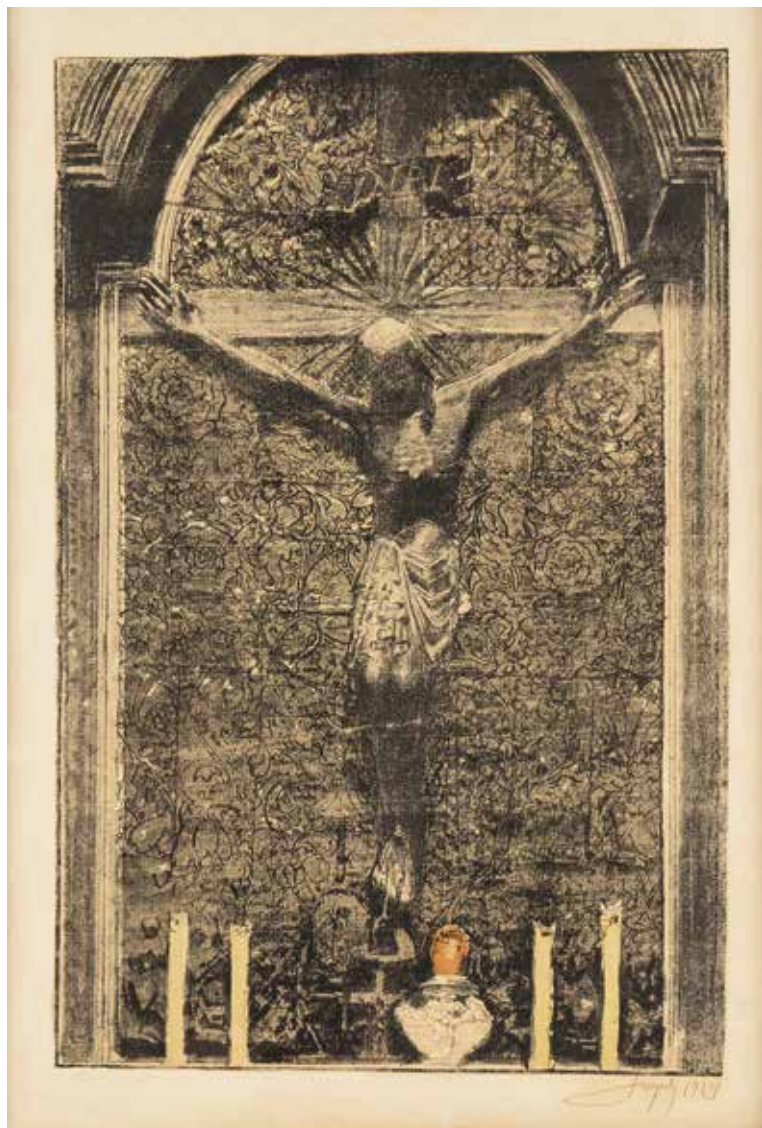
ołówek, pastel, papier, 62 × 74 cm w świetle passe-partout, sygn. i dat. l.d.: S Bagieński/1907

cena wywoławcza: 5 000 zł
estymacja: 6 000 – 8 000 zł

Edukację w warszawskiej Klasie Rysunkowej Wojciecha Gersona poprzedził prywatnymi lekcjami udzielanymi mu przez ojca – Feliksa. Kolejnym etapem w kształceniu artystycznym były uczelnie w Monachium i Paryżu (w latach 1901–03), na które Bagieński trafił dzięki stypendiom Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Od 1900 roku artysta regularnie wystawiał w Zachęcie, a także w salonach Krywultra i Rychlinga. Malował sceny rodzajowe, wedyty staromiejskie, był jednak – przede wszystkim – batalistą, twórcą obrazów gloryfikujących polskiego żołnierza.. Uprawiał również malarstwo pejzażowe o motywach tatrzańskich i morskich. Współpracował z „Tygodnikiem Ilustrowanym”, „Biesiadą Literacką”, „Światem”. Należał do stowarzyszenia artystów malarzy Pro Arte.

48

Leon Wyczółkowski

(1852 Huta Miastkowska k. Kielc – 1936 Warszawa)

Chrystus Wawelski, 1924 r

fotolitografia, papier, 43 × 27,5 cm, sygn. i dat. otówkiem Wyczółkowski 1924, u dołu tekst: LEON WYCZÓŁKOWSKI CHRYSTUS WAWELSKI/NAKLAD TOW. PRZYJACIÓŁ SZTUK PIĘKNYCH W POZNANIU ODBITO W ROLNICZEJ DRUKARNI NAKŁADOWEJ W POZNANIU

cena wywoławcza: 1 200 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

49

Jan Kanty Gumowski

(1883 Krościenko nad Dunajcem – 1946 Kraków)

Krzyż w Smardzewicach, 1917 r.

litografia, papier, 53 × 38 cm, sygn. i dat. l.d.: JGumowski 917/Krzyż w Smardzewicach

cena wywoławcza: 250 zł
estymacja: 350 – 550 zł

Malarz, grafik, rysownik. Studiował w krakowskiej ASP u Mehoffera i Laszczki, jako stypendysta Czartoryskich naukę uzupełniał we Włoszech, Monachium i Paryżu. Walczył w I Brygadzie Legionów. Malował pejzaże i portrety, jednak główny nurt jego twórczości to rysunki architektury zabytkowej i budownictwa drewnianego. Poza licznymi szkicami opracował kilka tek graficznych z motywami polskiej architektury.

50

Leon Wyczółkowski

(1852 Huta Miastkowska k. Kielc – 1936 Warszawa)

Krucyfiks Królowej Jadwigi z katedry na Wawelu, 1915 r.

litografia barwna, papier, 79 × 61 cm w świetle oprawy, sygn. na płycie p.d.: Lwyczół, opisany pod oprawą: RYS. NA KAMIENIU LEON WYCZÓŁKOWSKI, ODBITO W LITOGRAFJI JANA COTTY i poniżej cyrylicą: ZGODA ROS. CENZURY WOJSKOWEJ WARSZAWA Z 7 I 1915 R.

cena wywoławcza: 4 000 zł
estymacja: 6 000 – 8 000 zł

Jeden z najwybitniejszych artystów Młodej Polski. Studiował w warszawskiej Klasie Ry – sunkowej. Naukę kontynuował w Monachium, a następnie uczył się w krakowskiej SSP u J. Matejki. Wiele podróżował; był m. in. na Ukrainie, we Włoszech, w Wiedniu oraz Paryżu. Współtworzył TAP „Sztuka”. Wyczółkowski był artystą wszechstronnym. Początkowo tworzył w technice olejnej, jednak około 1900 r. zaczął sięgać po pastel, akwarelę i tusz oraz grafikę. Podejmował tematykę historyczną i rodzajową, malował portrety, sceny salonowe, martwe natury. Początkowo tworzył w nurcie realizmu. Następnie, zafascynowany sztuką impresjonistów, na swój sposób wykorzystywał zdobycze tego nurtu. Jego obrazy znajdują się w największych muzeach polskich.

51

Stanisław Grzys

(I poł. XX w.)

Portret hucutki

pastel, papier, 61 × 46 cm,
sygn. l.d.: Grzys

cena wywoławcza: 1 400 zł
estymacja: 2 000 – 2 500 zł

52

Michał Sozański

(1853 Błażejów – 1923 Lwów)

Positek żołnierza, 1919 r.

akwarela, papier, 30 × 25 cm, sygn.
i dat. p.d.: Sozański/1919

cena wywoławcza: 1 800 zł
estymacja: 2 500 – 3 000 zł

Edukację rozpoczął we lwowskiej Akademii Technicznej, oraz w pracowni Leonarda Marconiego od 1874 r., aby kontynuować ją w Wiedniu w latach 1877–1878 u prof. F. J. Laufbergera. W latach 1886–1889 przebywał we Florencji, z której wysłał prace na wystawy do kraju. Od 1890 r. objął kurs malarstwa akwarelą na Wydz. Architektury Politechniki Lwowskiej. Brał udział w wystawach TPSP w Krakowie w latach 1883–1902 i Lwowie. Współpracował z Janem Styką przy malowaniu Panoramy Ractawickiej i przyjaźnił się z Jackiem Malczewskim, który często portretował go w pełnych symboli obrazach. Ulubionym tematem artysty były pejzaże z terenu Galicji, z Zakopanego i Tatr, z Włoch oraz widoki miast, architektura i wnętrza, sceny rodzajowe ludowe i typy ludzkie. Portretował Józefa Piłsudskiego.

53

Stanisław Dybowski

(1895–1956)

Kamienne schodki

gwasz, papier, 28 × 18 cm,
sygn. p.d.: ST. DYBOWSKI

cena wywoławcza: 800 zł •
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Edukację rozpoczął w Szkole Rysunkowej w Warszawie, aby kontynuować ją w Moskwie w latach 1917–1919 oraz w latach 1923–1926 w SSP w Warszawie u K. Tichego i Wł. Skoczylasa. W 1926 r. wyjechał do Paryża, a w 1932 r. otrzymał stypendium TZSP, dzięki któremu mógł dalej uczyć się we Włoszech. Po powrocie zamieszkał w Warszawie. Wyjeżdżał na plenery m.in. do Stanisławowa, Kazimierza i Bolkowa. Był wielokrotnie nagradzany. Wystawiał głównie w TZSP w Warszawie i TPSP w Krakowie oraz tódzkiej Miejskiej Galerii Sztuki. Był członkiem Stowarzyszenia Artystów Malarzy Pro Arte. W jego twórczości przeważają pejzaże z motywami architektonicznymi oraz typy ludowe i sceny wiejskie, czasami malował portrety i martwe natury.

54

Dariusz Wąsowicz

(1910 Warszawa – 1973)

Kamienne schodki

akwarela, papier, 16 × 12 cm w świetle
oprawy, sygn. p.d.: D.Wąsowicz

cena wywoławcza: 700 zł •
estymacja: 1 000 – 1 500 zł

Studia rozpoczął w Institute Supérieur de Commerce de l'État w Antwerpii (1929–1931), potem kontynuował je na UW na Wydziale Historii Sztuki (1935–1939) oraz w prywatnej pracowni Rafała Wąsowicza (1939–1944). Malował przede wszystkim pejzaże, wedyuty oraz martwe natury. Postępował się techniką olejną i akwarelą, zajmował się też grafiką warsztatową. W 1954 brał udział w Radomiu w X Ogólnopolskiej Wystawie Plastycznej, wystawiał regularnie w Zachęcie i na targach we Florencji. Tworzył wedyuty – głównie widoki Warszawy, pejzaże i martwe natury oraz cykle graficzne (m.in. „Stara Warszawa”). Jego prace znajdują się w zbiorach m. in. Muzeum Narodowego w Warszawie i Ossolineum we Wrocławiu.

55

Aleksander Sołtan

(1903–1994)

*Pomnik Jana III Sobieskiego.
Warszawa, 1959 r.*

autolitografia, papier, 25 × 18 cm
w świetle passe-partout, sygn. i dat. p.d.:
A.Sołtan 1959 r., opisany l.d.: Autolito-
grafia oraz śr.d.: Pomnik Sobieskiego.
Warszawa

cena wywoławcza: 600 zł •
estymacja: 800 – 1 000 zł

W 1937 roku otrzymał dyplom ukończenia studiów na ASP w Warszawie. Nauki pobierał w pracowniach Wł. Skoczylasa i L. Wyczółkowskiego i T. Pruszkowskiego. Członek „Grupy Czwartej” i grupy „Czerń i Biel”. Kolejno w latach 1937–1939 i 1947–1949 był wykładowcą i dyrektorem Liceum Poligraficznego w Warszawie. W latach 1947–49 był kierownikiem graficznym w wydawnictwie Wiedza, oraz redaktorem czasopisma Poligrafika. Sławę zyskał przede wszystkim jako wytrawny grafik. Tworzył przede wszystkim litografie. Swoje grafiki tworzył w całych cyklach np. „Walcząca Warszawa” (1940–1948), „Akwarium” (1965–1967), „Kroniki” (1968). Przedstawiał również widoki miejskie i portrety. Artysta wielokrotnie wystawiał swoje prace na licznych polskich wystawach.

56

Tadeusz Cieślowski

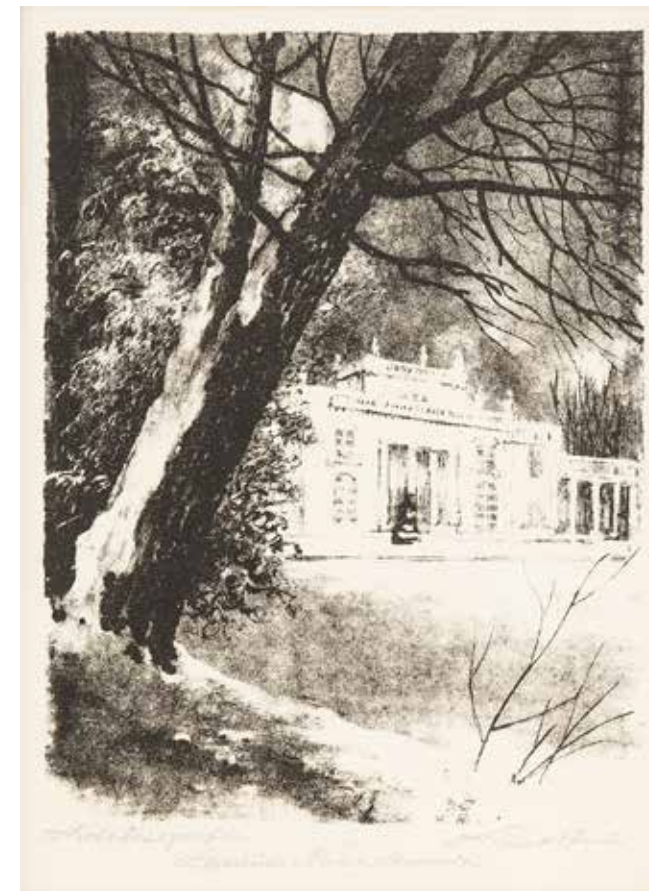
(1870 Warszawa – 1956 tamże)

Piotrków

akwarela na podrysowaniu ołówkiem,
papier, 40 × 28 cm w świetle passe-par-
tout, sygn. p.d.: T.Cieślowski/Piotrków

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

Edukację rozpoczął w warszawskiej Szkole Rysunkowej u W. Gersona i J. Kauzika. Później studiował w Académie Vitti oraz u E. Aman-Jeana i R. Collina w latach 1895–1896 w Paryżu. Krótko studiował w Akademii w Rzymie. Zamieszkał w Warszawie, gdzie aktywnie uczestniczył w tamtejszym życiu artystycznym. Nagrodzony w 1898 za serie pocztówek z widokami Warszawy srebrnym medalem. Był członkiem TZSP od 1906 oraz członkiem współzałożycielem stowarzyszenia Sztuka i Rzemiosło, należał również do grupy Pro Arte. Wiele wystawił, przede wszystkim w Warszawie. Gros prac artysty uległo zniszczeniu w czasie powstania warszawskiego. W twórczości artysty, posługującego się głównie techniką akwareli, przeważają motywy miejskie, pejzażowe i martwe natury, rzadziej sceny rodzajowe i portrety.

57

Aleksander Sołtan

(1903–1994)

Pałac na Wodzie w Warszawie

autolitografia, papier, 23,5 × 16,8 cm
w świetle passe-partout, sygn. ołówkiem
p.d.: A.Sołtan, opisany l.d.: Autolitografia
oraz śr.d.: Łazienki – Pałac Warszawa

cena wywoławcza: 450 zł •
estymacja: 800 – 1 000 zł

58

Tadeusz Cieślewski

(1870 Warszawa – 1956 tamże)

Kamienne schodki

drzeworyt, papier, 19 × 14 cm w świetle
passe-partout, sygn. ołówkiem p.d.:
T. Cieślewski oraz na płycie l.d.:
CIEŚLEWSKI

cena wywoławcza: 600 zł •
estymacja: 800 – 1 000 zł

60

Tadeusz (syn) Cieślewski

(1895–1944)

Kościół gotycki w Chełmnie,
1922 r.

czarna kredka, papier, 23,5 × 15,5 cm,
sygn. l.d.: Tcieślewski jr, dat.p.g.: 1922,
na odwrocie naklejka wystawowa z Tow.
Zach. Szt.P.w.Warszawie z tytułem pracy

cena wywoławcza: 1 200 zł
estymacja: 1 800 – 2 200 zł

59

Tadeusz (syn) Cieślewski

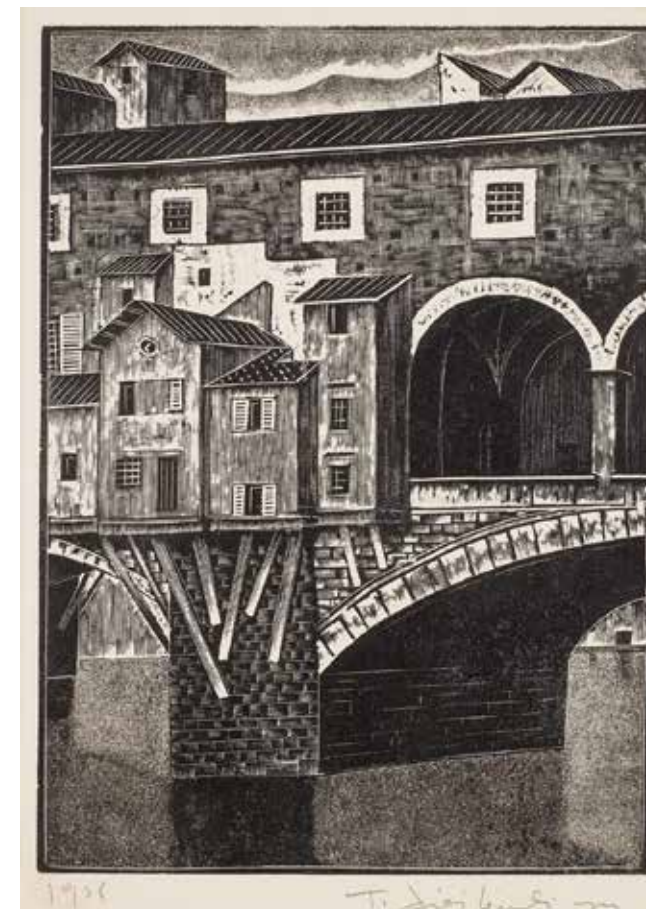
(1895–1944)

Róg Świętojańskiej, 1935 r.

drzeworyt, papier, 18 × 13 cm w świetle
passe-partout, sygn. na płycie p.g.:
T.CIEŚLEWSKI SYN

cena wywoławcza: 600 zł
estymacja: 800 – 1 200 zł

Grafik, teoretyk, krytyk sztuki, pisarz. Studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej i SSP w Warszawie w pracowni rzeźby u prof. E. Wittiga. Po I wojnie św. Kontynuował studia grafiki u W. Skoczylasa, malarstwa u T. Pruszkowskiego i ilustracji książkowej u L. Gradowskiego. W 1935 zorganizował grupę artystów grafików „Czerń i Biel” oraz był jednym ze współzałożycieli Stowarzyszenia Artystów Grafików „Ryt”. Znany jest przede wszystkim jego dorobek w grafice drzeworytu sztorcowego. Stworzył ok 200 drzeworytów i 120 exlibrisów. W latach okupacji prowadził tajne nauczanie historii sztuki i grafiki artystycznej. Zginął w powstaniu warszawskim.

61

Tadeusz (syn) Cieślewski

(1895–1944)

Ponte Vecchio we Florencji,
1938 r.

drzeworyt, papier, 19 × 13,5 cm w świetle
passe-partout, sygn. ołówkiem p.d.:
T.Cieślewski syn, dat. l.d.: 1938

cena wywoławcza: 400 zł
estymacja: 800 – 1 200 zł

62

Tadeusz Gronowski

(1894 Warszawa – 1990 tamże)

Plac Teatralny w Warszawie

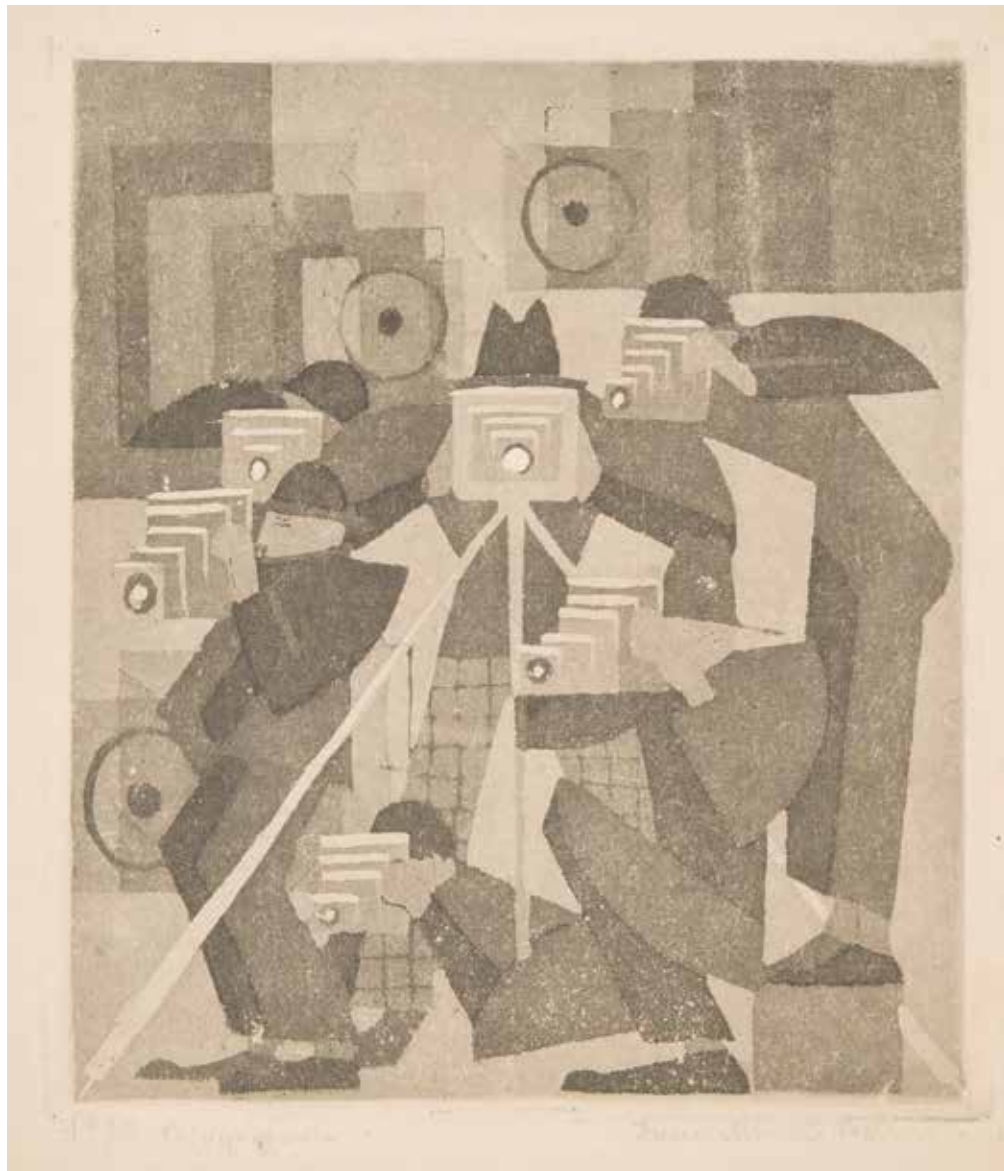
gwasz, ołówek, papier, 83,5 × 120 cm

cena wywoławcza: 5 000 zł •

estymacja: 7 000 – 10 000 zł

Artysta wszechstronny, malarz, grafik, ilustrator, wybitny plakacista, z wykształcenia architekt (Politechnika Warszawska 1917–25). Studiował również w paryskiej École Supérieure des Beaux Arts (1926–27). W Paryżu nawiązał kontakty między innymi z Mojżeszem Kislingiem i Romanem Kramsztykiem. Był członkiem Stowarzyszenia Artystów Plastyków Rytm oraz współzałożycielem Koła Artystów Grafików Reklamowych (1933). Uczestniczył w wielu wystawach krajowych i zagranicznych, zdobywając m.in. Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu w 1925 roku. Znany z projektów plakatów i reklam Orbisu i Wedla w stylu Art Deco oraz polichromii kamieniczek na warszawskiej Starówce. Współpracownik czasopism: Skamander i Życie Literackie.

63

Irena Mińska-Golimska

(1904–1980)

Fotografowie, 1930 r.

akwatinta, papier, 15 × 13 cm,
sygn. p.d.: Irena Mińska-Golimska,
opisany i dat. l.d.: 1930 Fotografowie

cena wywoławcza: 4 000 zł •
estymacja: 5 000 – 6 000 zł

Graficzka i malarka. Studiowała w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych w latach 1926-1928. Następnie, między rokiem 1928 a 1930, uczyła się malarstwa freskowego u Blanki Mercere i grafiki u Zofii Stankiewicz. Była członkiem grupy „Fresk” i żeńskiej grupy „Ars Feminae”. Zajmowała się także sztuką użytkową - ceramiką, metaloplastyką, projektowaniem tkanin. W dziedzinie grafiki postugiwała się głównie akwafortą i akwatintą. Twórczość artystki wpisuje się w tradycję dekoracyjnego nurtu art déco. W swoich pracach poruszała tematykę religijną, podejmowała też motywy związane z filozofią i historią współczesną. W 1968 roku odbyła się Indywidualna wystawa prac artystki w Płocku. Prace artystki znajdują się m.in. w zbiorach Muzeum Sztuki w Łodzi.

64

Tadeusz Gronowski

(1894 Warszawa – 1990 tamże)

*Pałac Czapskich przy
Krakowskim Przedmieściu
w Warszawie*

gwasz, ołówek, papier, 34,7 × 47 cm
w świetle passe-partout, opisany na
odwrocie ołówkiem

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Artysta wszechstronny, malarz, grafik, ilustrator, wybitny plakacista, z wykształcenia architekt (Politechnika Warszawska 1917–25). Studiował również w paryskiej École Supérieure des Beaux Arts (1926–27). W Paryżu nawiązał kontakty między innymi z Mojżeszem Kislingiem i Romanem Kramsztykiem. Był członkiem Stowarzyszenia Artystów Plastyków Rytm oraz współzałożycielem Koła Artystów Grafików Reklamowych (1933). Uczestniczył w wielu wystawach krajowych i zagranicznych, zdobywając m.in. Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu w 1925 roku. Znany z projektów plakatów i reklam Orbisu i Wedla w stylu Art Deco oraz polichromii kamieniczek na warszawskiej Starówce. Współpracownik czasopism: Skamander i Życie Literackie.

65

Tadeusz Gronowski

(1894 Warszawa – 1990 tamże)

Kompozycja art déco w tondzie,
1921 r.

tech. mieszana, papier, śr. tonda:
26,5 cm, 38 × 30,5 cm
w świetle oprawy, sygn. i dat. p.d.:
T.Gronowski 1921

cena wywoławcza: 2 500 zł •
estymacja: 4 000 – 6 000 zł

Artysta wszechstronny, malarz, grafik, ilustrator, wybitny plakacista, z wykształcenia architekt (Politechnika Warszawska 1917–25). Studiował również w paryskiej École Supérieure des Beaux Arts (1926–27). W Paryżu nawiązał kontakty między innymi z Mojżeszem Kislingiem i Romanem Kramsztykiem. Był członkiem Stowarzyszenia Artystów Plastyków Rytm oraz współzałożycielem Koła Artystów Grafików Reklamowych (1933). Uczestniczył w wielu wystawach krajowych i zagranicznych, zdobywając m.in. Grand Prix na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu w 1925 roku. Znany z projektów plakatów i reklam Orbisu i Wedla w stylu Art Deco oraz polichromii kamieniczek na warszawskiej Starówce. Współpracownik czasopism: Skamander i Życie Literackie.

66

Józef Kidoń

(1890 Rudzica – 1968 Warszawa)

Portret kobiety w kapelusiku,
1936 r.

czarna kredka, papier, 56 × 40 cm
w świetle passe-partout,
sygn. i dat. l.d.: Kidoń/1936

cena wywoławcza: 1 500 zł •
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Edukację artystyczną rozpoczął w 1910 roku we Lwowie w Wolnej Akademii Sztuk Pięknych, u S. Kaczora Batowskiego oraz L. Kwiatkowskiego. Studia uzupełniał w Paryżu i Amsterdamie. Odbił podróże do Niemiec, Austrii, Włoch i Belgii. W trakcie I wojny światowej w austriackiej armii pracował jako malarz wojskowy. W 1922 roku artysta został zaproszony do Warszawy przez angielskiego ambasadora Maxa Müllera. W tym też czasie zyskał sławę jako najlepszy portrecista warszawskich elit, malując przede wszystkim wizerunki dyplomatów oraz ich żon. To właśnie dzięki kobiecym portretom Kidoń był zaliczany do grona najwybitniejszych portrecistów w tamtym okresie. Poza portretami w twórczości artysty pojawiały się również pejzaże oraz martwe natury z kwiatami. Posługiwał się techniką olejną i pastelami. W 1927 roku artysta przeprowadził się do Katowic, gdzie odbyła się jego pierwsza indywidualna wystawa. Tam też, wraz ze Stanisławem Ligoniem, utworzył w 1929 roku Związek Zawodowy Artystów Plastyków na Śląsku. Był również założycielem Ogólnopolskiej Grupy Twórczej „Zachęta”. Pozostając na Śląsku, Kidoń podobnie jak w Warszawie, skupiał się na portretowaniu osób związanych ze światem polityki, a także i kultury. Jego prace brały udział w wystawach we Lwowie, Warszawie, Katowicach.

67

Stefan Norblin

(1892 Warszawa – 1952 San Francisco)

Portret młodej kobiety

ołówek, pastel, papier, 39 × 33 cm,
sygn. p. d.: S. Norblin (słabo czytelne).

cena wywoławcza: 6 000 zł
estymacja: 8 000 – 10 000 zł

Polski artysta plastyk, malarz, ilustrator i plakacista. Właściwie nazywał się Juliusz Stefan Norblin de la Gourdain. Pradziadem artysty był znany malarz XVIII-wieczny Piotr Norblin. Stefan Norblin znany jest przede wszystkim dzięki modernistycznym i secesyjnym plakatom reklamowym oraz malowidłom i freskom w stylu art deco. Studiował malarstwo w Antwerpii i Dreźnie. W 1920 wziął udział w wojnie polsko- sowieckiej. Po wojnie wrócił do Warszawy, gdzie ożenił się z Leną Żelichowską, znaną podówczas aktorką i tancerką. We wrześniu 1939 wyjechał z kraju. W czasie drugiej wojny światowej przebywał w Indiach, gdzie dla maharadży Jodhpuru wykonał serię malowideł zdobiących wnętrze pałacu Umaid Bhawan, największej prywatnej rezydencji w tym kraju. Malował także portrety lokalnej arystokracji i ozdabiał jej rezydencje. Po wojnie osiadł w Stanach Zjednoczonych, gdzie zarabiał jako portrecista.

68

Stanisław Żurawski

(1889 Krosno – 1976 Kraków)

Portret dziewczyny

ołówek, papier, 28,3 × 19,8 cm
w świetle passe-partout, sygn. p.d.: St.Żur

cena wywoławcza: 1 200 zł •
estymacja: 1 800 – 2 500 zł

W latach 1907–1913 studiował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych pod kierunkiem Józefa Mehoffera, a także Wojciecha Weissa. W czasie studiów kilkakrotnie otrzymywał nagrody i medale za prace szkolne. Był członkiem i założycielem Cechu Artystów Plastyków „Jednoróg”. Malował portrety, martwe natury i pejzaże, w tym wiele tatrzańskich i nadmorskich. Przede wszystkim jednak malował akty i półakty kobiece, w których widać wyraźne inspiracje sztuką Wojciecha Weissa.

69

Stanisław Żurawski

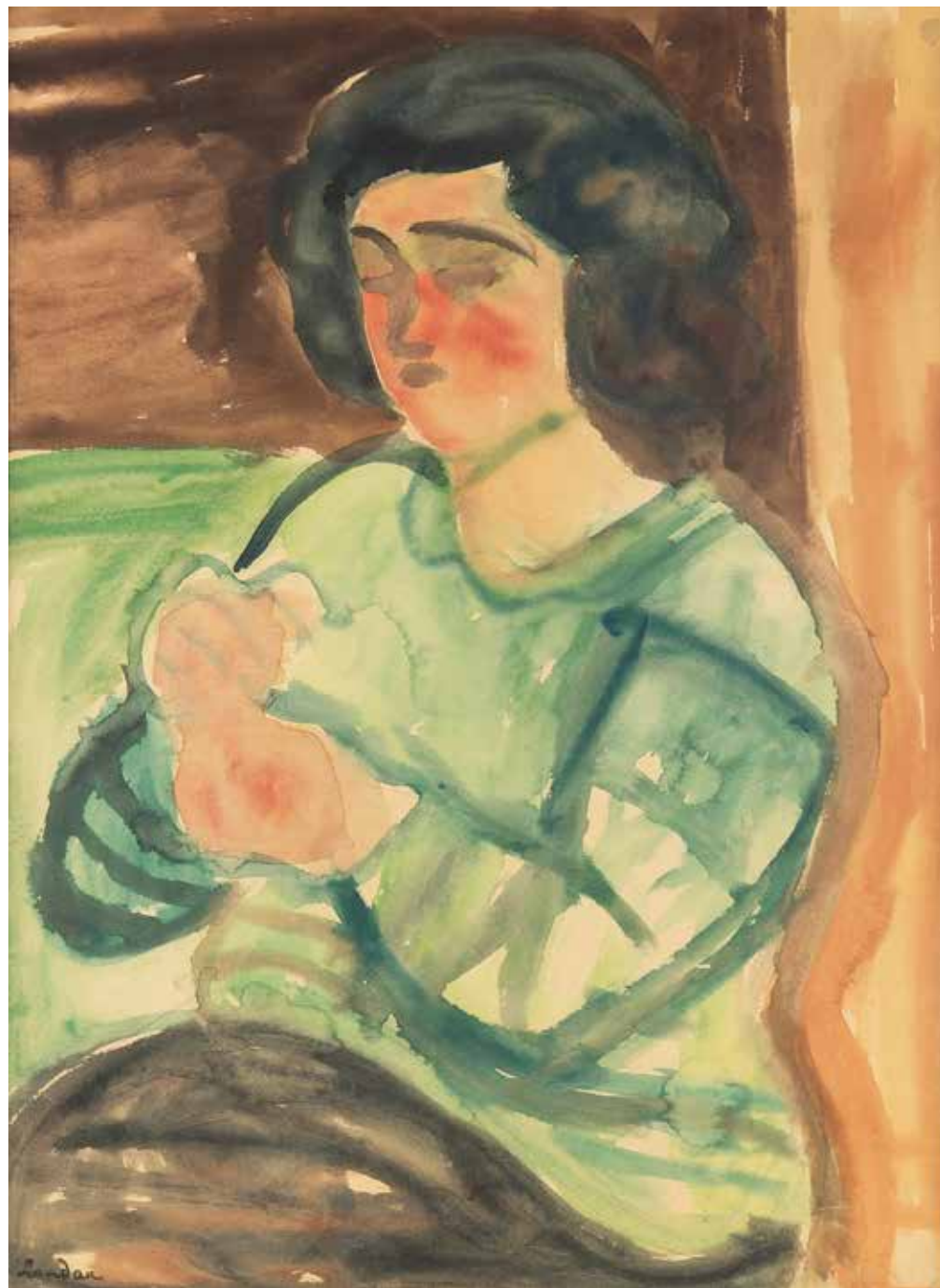
(1889 Krosno – 1976 Kraków)

Pont du Carrousel, 1925 r.

ołówek, papier, 39 × 25 cm w świetle
passe-partout, opis. p.d: Paryż 1925

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

70

Zygmunt Landau

(1898 Łódź – 1962 Tel Aviv)

Portret kobiety

akwarela, papier, 61 × 45 cm w świetle
passe-partout, sygn. l.d.: Landau

cena wywoławcza: 3 600 zł •
estymacja: 5 000 – 6 000 zł

Studiował w łódzkiej Szkole Rysunkowej Jakuba Kacenboga. Potem uczył się w warszawskiej ASP w pracowni S. Lentza. Landau brał udział w łódzkim życiu artystycznym, również po wyjeździe do Paryża w 1919/1920. Nad Sekwaną zamieszkał na Montparnasse w „La Ruche” – pawilonie mieszczącym pracownie i mieszkania dla artystów, uczęszczał do Académie de la Grande Chaumière i Académie Colarossi, często odwiedzał paryskie muzea, przyjaźnił się m.in. z Mojżeszem Kislingiem i Amedeo Modiglianem. W 1928 roku przyjechał do Polski z okazji swoich wystaw w Warszawie i Łodzi. Mieszkał przez pewien czas w Saint-Tropez ze znanym angielskim krytykiem i malarzem, głównym ideologiem Bloomsbury Group, Rogerem Fryem, który propagował twórczość Landaua w Anglii i w Stanach Zjednoczonych. Po wojnie mieszkał także w Nicei i Paryżu, wystawiał w Londynie i Sztokholmie. Pod koniec lat 50. przeprowadził się do Izraela gdzie kontynuował pracę malarską. W 1962 roku wykonał swe ostatnie dzieło – witraże dla małej kaplicy przy siedzibie YMCA w izraelskiej Tyberiadzie.

71

Romuald Smorzewski

(1901 Warszawa – 1962)

Śpiąca, 1948 r.

akwarela, papier, 15 × 28 cm, sygn.
i dat. p.g.: RSmorzewski/1948/W-wa

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 400 – 1 800 zł

Malarz urodzony się w rodzinie warszawskiej inteligencji, mieszkającej na Syberii po zestaniu po powstaniu styczniowym. W latach 1920–1922 odbył studia malarskie w Artystyczno-Przemysłowym Instytucie Sztuki Praktycznej w Nowo Omsku. Po powrocie do Polski, w latach 1926–1930 kontynuował edukację artystyczną; ukończył Miejską Szkołę Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie. Od 1945 roku był członkiem ZPAP w oddziale warszawskim. Brał udział w wielu ogólnopolskich wystawach zbiorowych. W latach 1950–1953 czterokrotnie wystawiano jego prace w warszawskiej Zachęcie. Preferował akwarelę i technikę olejną na różnych podłożach. Równocześnie był rysownikiem i często portretował z pomocą kredki, ołówka lub węgla. Głównym tematem jego twórczości malarskiej obok pejzażu był człowiek i różne aspekty jego życia. Obrazy artysty znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych kolekcjach w Polsce, Rosji i USA.

72

Lucjan Jagodziński

(1897–1971)

W oczekiwaniu, 1942 r.

akwarela, papier, 41 × 64 cm, sygn. i dat. l.d.: Lucjan Jagodziński/41

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

W latach 1914–1916 artysta kształcił się w Kijowie w Szkole Rysunku i Malarstwa A. Muraszki, oraz w latach 1916–1917 w petersburskiej Akademii Sztuk Pięknych. Edukację artystyczną kontynuował w Warszawie w Szkole K. Krzyżanowskiego w latach 1921–23. Odbił też studia w Paryżu u Olgi Boznańskiej w latach 1928–29. W latach 1930–1933 był asystentem w warszawskiej SSP. Uprawiał malarstwo sztalugowe, w którym posługiwał się techniką olejną i temperą. Koncentrował się przede wszystkim na kompozycjach figuralnych, aktach, portretach. Głównym nurtem jego twórczości była jednak grafika użytkowa. Projektował ilustracje, znaczki, plakaty. Wystawiał m. in. w warszawskiej Zachęcie. Współpracował z Wydawnictwem Artystyczno-Graficznym, z Filmem Polskim oraz kwartalnikiem „Świat Mody”.

73

Maja Berezowska

(1893 Baranowicze – 1978 Warszawa)

Bukiet kwiatów w wazonie,
1973 r.

akwarela, papier, 66,5 × 46,5 cm
w świetle passe-partout, sygn. i dat. śr.d.:
maja berezowska 73

cena wywoławcza: 4 000 zł •
estymacja: 6 000 – 10 000 zł

Uczyła się prywatnie w pracowni artystycznej w Petersburgu u M. Roericha, by potem zapisać się do SSP W. Gersona oraz krakowskiej ASP u J. Pankiewicza i I. Wyczółkowskiego. Studiowała także w Monachium. Pierwsza wystawa artystki odbyła się we Lwowie w 1916 r. Od 1924 należała do ugrupowania Rytm. W latach 1932–37 mieszkała we Francji, gdzie w Paryżu miała trzy wystawy. W 1942 została aresztowana za znieważenie Hitlera serią karykatur Mitostki słodkiego Adolfa (1935) i wywieziona do obozu koncentracyjnego w Rvaensbrück i skazana na śmierć. Po wojnie zajmowała się projektowaniem kostiumów i scenografii dla teatrów: Teatru Komedia i Teatru Kameralnego w Warszawie oraz Teatru Polskiego w Poznaniu, Opery Łódzkiej i Teatru Ziemi Łódzkiej, równolegle tworząc erotyki i karykatury. Wykonywała ilustracje do literatury polskiej i światowej, współpracowała z wieloma czasopismami, min: Cyruлик Warszawski, Szpilki, Przekrój.. Malowała, również portrety oraz martwe natury kwiatowe.

74

Mieczysław Trzcinski

(ur. 1882 – ?)

Kwitnące kasztany

akwela, papier, 24 × 16,5 cm
w świetle passe-partout, sygn. p.d.:
Mieczysław Trzcinski

cena wywoławcza: 1 000 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Studiował na ASP w Krakowie w roku 1903. W roku 1922 miał wystawę malarstwa w TZSP w Warszawie. Jako członek Grupy 12, wystawiał jeszcze w Zachęcie w latach 1923 i 1924. Grupa ta powstała na bazie kontaktów towarzyskich, nie uformowała żadnego programu artystycznego. Należeli do niej m.in. A. Styka, J. H. Rosen. Artysta malował widoki miejskie i sceny salonowe. Postugiwał się techniką olejną i akwarelą.

75

Leokadia Ostrowska

(1875–1952)

Przed dworem

pastel, papier, 34,5 × 51 cm
w świetle oprawy, sygn. p.d.: Ostrowska

cena wywoławcza: 2 000 zł
estymacja: 3 000 – 5 000 zł

Edukację artystyczną rozpoczęła w Warszawie na kursach w Muzeum Rolnictwa i Przemysłu, aby później zapisać się do Klasy Rysunkowej W. Gersona. Studiowała w Paryżu w Academie Colarossi, dzięki stypendium przez dwa lata. Wiele podróżowała; odwiedziła Monachium, Wiedeń, Kraków, Mediolan i Belgrad. Po ślubie z bułgarskim kompozytorem i skrzypkiem Petko Jordanovom Naumowem w 1900 zamieszkała w Sofii. Do Paryża powróciła w 1905, a w 1911 osiadła w Warszawie. W latach 1924–1930 przebywała w Poznaniu, później w Berlinie 1931/32, ponownie w Warszawie od 1934 i w Kielcach od 1938 r. Wystawiała wiele od 1892 w Warszawie w TZSP i Salonie Krywulta, w Krakowie, Poznaniu, Kielcach oraz za granicą w Paryżu, Sofii i Odessie. Postugiwała się głównie techniką pastelu, a jej ulubionymi tematami były portrety i martwe natury, a czasem pejzaże. Prace artystki znajdują się w MNW oraz zbiorach prywatnych.

76

Marian Szczerbiński

(1900–1981)

Martwa natura

gwasz, pastel, papier, 34 × 47 cm,
sygn. p.d.: Mszczyński

cena wywoławcza: 2 400 zł •
estymacja: 3 000 – 3 500 zł

Popularny pastelista i akwarelista krakowski. Brał udział w Zbiorowej Wystawie Malarzy Polskich z dziesięcioma akwarelami z przedstawieniami Wawelu i Krakowa w 1931 r. Do ulubionych motywów malarskich artysty należą, także martwe natury z kwiatami mimozy oraz sceny polowań.

77

Teodor Grott

(1884 Częstochowa – 1972 Kraków)

Kwiaty

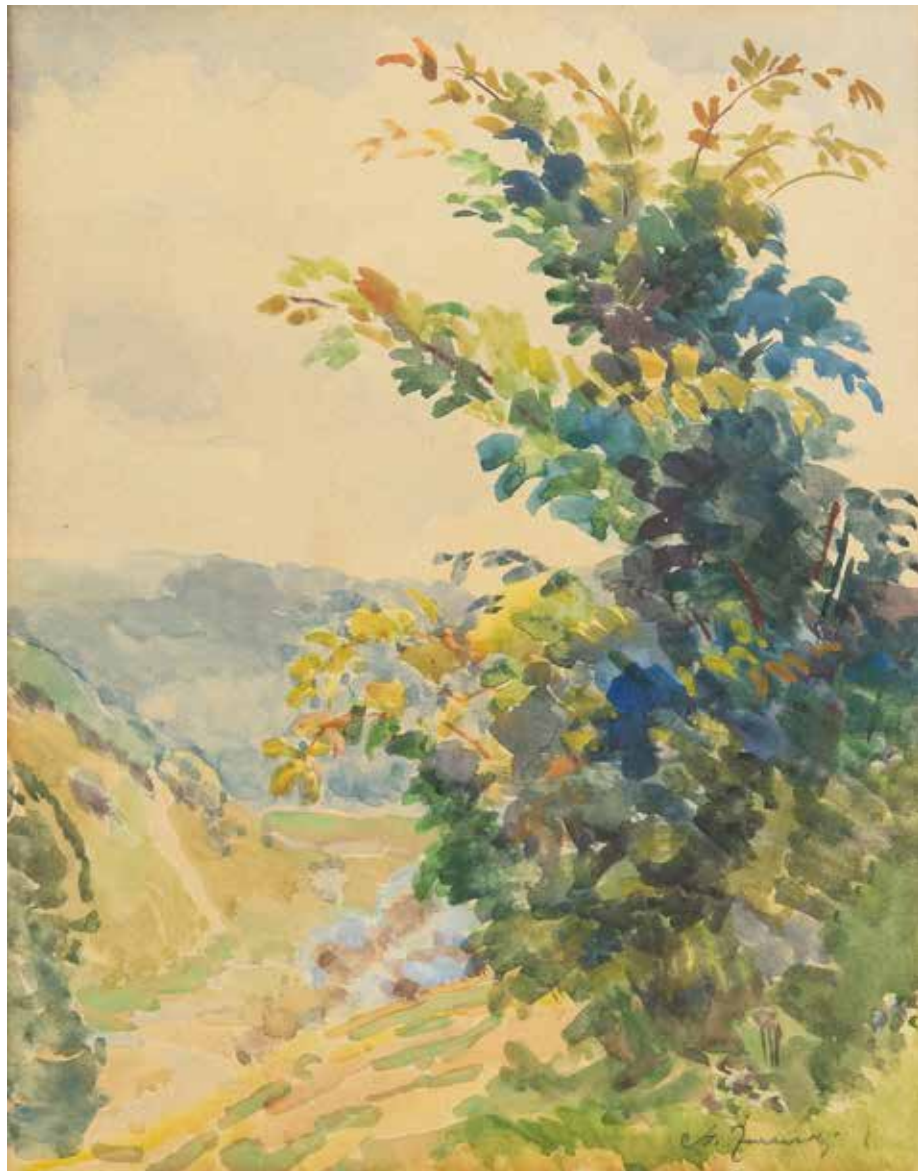
akwarela, papier, 48 × 34 cm w świetle
passe-partout, sygn. l.g.: Teod. Grott

cena wywoławcza: 2 500 zł •
estymacja: 3 500 – 4 500 zł

Studiował w krakowskiej ASP pod kierunkiem L. Wyczółkowskiego i F. Cynka. Kontynuował naukę we Włoszech, podróżował do Paryża i Londynu. Jako grafik najchętniej uprawiał litografię, również barwną, oraz akwafortę. W 1911 r. wspólnie z W. Błockim opublikowali tekę akwafort z widokami Florencji. Zamieszkał w Krakowie, był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Malował pejzaże, portrety, akty, martwe natury, w tym szczególnie z kwiatami, sceny rodzajowe oraz architekturę, posługując się różnymi technikami.

78

Stanisław Żurawski

(1889 Krosno – 1976 Kraków)

Pejzaż górski

akwarela, papier, 34,5 × 26,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. p.d.: St.Żurawski

cena wywoławcza: 1 200 zł •
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

W latach 1907–1913 studiował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych pod kierunkiem Józefa Mehoffera, a także Wojciecha Weissa. W czasie studiów kilkakrotnie otrzymywał nagrody i medale za prace szkolne. Był członkiem i założycielem Cechu Artystów Plastyków „Jednoróg”. Malował portrety, martwe natury i pejzaże, w tym wiele tatrzańskich i nadmorskich. Przede wszystkim jednak malował akty i półakty kobiece, w których widać wyraźne inspiracje sztuką Wojciecha Weissa.

79

Basile Poustochkine

(1893 Moskwa – 1973 Neuilly sur Seine)

Pejzaz jesienny z brzoźami

akwarela, papier, 17,5 × 16,5 cm
w świetle passe-partout, sygn. l.d B
Poustochkine

cena wywoławcza: 1 500 zł •
estymacja: 2 000 – 2 500 zł

Malarz, grafik i rysownik. Jego losy w różnych momentach życia wiązały się z Polską – walczył na terenie naszego kraju przeciwko bolszewikom, pracował tutaj i z polskim paszportem wyjechał do Francji. Tworzył grafiki, projektował wzory tkanin i malował pejzaże. Niewielkie rozmiarami, ale intrygujące, wypełnione łagodnym światłem i pięknem przyrody dzieła. Gdy tworzył pejzażowe studia okolic Paryża w pewnym sensie był spadkobiercą zdobywczy impresjonistów. Jako postimpresjonista nie poszedł jednak w stronę stopniowej dekonstrukcji przyrody, a wręcz przeciwnie – drogą pokazywania jej ducha, kolorów i światła. To, co wyróżnia prace Poustochkina, to także pewna nostalgia zamknięta w tych małych formach.

80

Jacek Malczewski

(1854 Radom – 1929 Kraków)

Szkice postaci

tusz, papier, 19,5 × 31,7 cm w świetle
passe-parout, na odwrocie okrągła
pieczęć: ZE ZBIORÓW MARII MALCZEWSKIEJ

cena wywoławcza: 1 800 zł

estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Czołowy przedstawiciel symbolizmu w polskim malarstwie przełomu XIX i XX wieku. Studiował w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, m.in. w pracowniach W. Łuszczkiewicza i J. Matejki oraz w paryskiej École des Beaux-Arts u E. Lehmana. Był jednym z założycieli stowarzyszenia „Sztuka”. Od 1902 roku należał do Stowarzyszenia Artystów Polskich, był też członkiem wiedeńskiej Secesji. W latach 1897–1900 oraz 1910–1921 piastował stanowisko profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Wczesny okres twórczości artysty, nawiązujący do tradycji realizmu, zdominowany był przez tematy inspirowane polską poezją romantyczną i baśnią ludową oraz odwołujące się do martyrologii Sybiru. Następnie zwrócił się ku symbolizmowi, tworząc własną, oryginalną emblematykę. Wykonał też liczne portrety, często połączone z elementami symbolicznymi i alegorycznymi.

81

Wojciech Kossak

(1856 Paryż – 1942 Kraków)

Młody góral

ołówek, papier, 32 × 19 cm,
sygn. p.d.: Wkossak

cena wywoławcza: 2 500 zł

estymacja: 3 500 – 4 500 zł

W 1871 roku przerwał naukę w krakowskim gimnazjum i podjął studia w SSP w Krakowie pod kierunkiem W. Łuszczkiewicza. Trzy lata później, w 1874 roku wyjechał na dalsze studia do Monachium. Tam nauki pobierał u A. Straehubera, A. Wagnera oraz W. Lindenschmita. Dalsze studia malarskie kontynuował w Paryżu w latach 1877–1883. W roku 1895 wyjechał do Berlina, gdzie wraz z J. Fałatem namalował panoramę pt. Berezyna. Dzieło to odniosło bardzo duży sukces, a sam cesarz Wilhelm II namówił artystę do pozostania w Berlinie, w którym artysta faktycznie przebywał do 1902 roku. Kossak pracował także na dworze Franciszka Józefa II. W roku 1913 objął stanowisko profesora warszawskiej SSP. Uczestniczył w wielu wystawach krajowych między innymi w Krakowie, Lwowie, Warszawie, a także i zagranicznych – na paryskich Salonach, Budapeszcie, Pradze, Londynie i Petersburgu. Kossak jawił się jako niezrównany malarz scen batalistycznych i historycznych. Gloryfikował w nich wojsko polskie: ułanów, szwoleżerów, legionistów. Szczególnie chętnie i ze znanstwem malował konie.

82

Wacław Zawadowski

(1891 Skobielka/Wołyń –
1982 Aix-en-Provence)

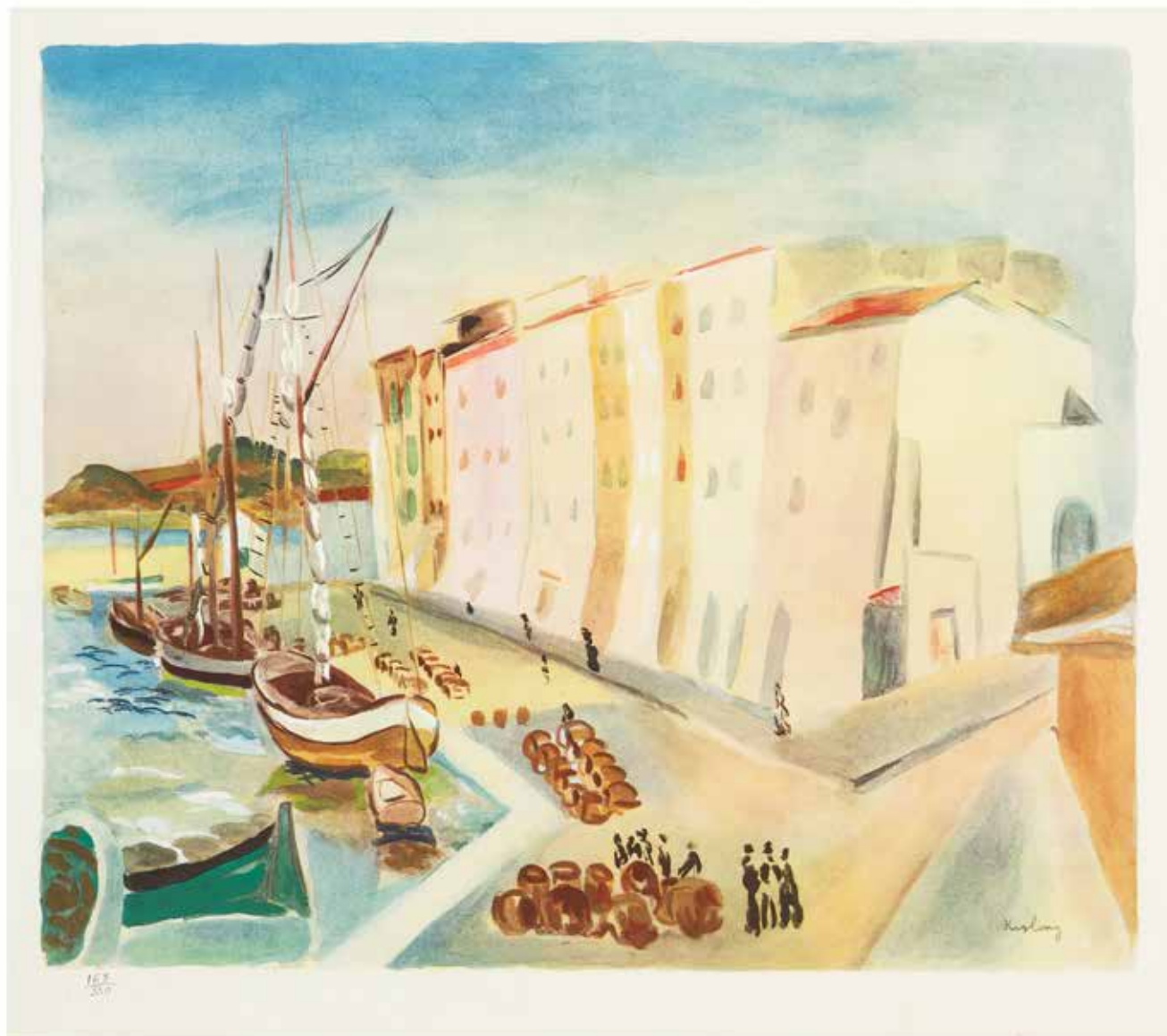
Pejzaż

akwarela, papier, 56 × 77 cm,
sygn. p.d.: Zawado

cena wywoławcza: 6 000 zł •
estymacja: 8 000 – 10 000 zł

Studiował w krakowskiej ASP pod kierunkiem J.Pankiewicza w latach 1908–11. W 1913 r. wyjechał do Paryża, gdzie związał się z kręgiem poetów i malarzy Montmarte'u: F.Légerem, A.Modiglianim i L.Zborowskim. W latach 1913–14 wystawiał swoje prace w galeriach w Berlinie, Kolonii, Monachium i w Düsseldorfie. Regularnie prezentował swoje prace w Paryżu w Salonie Niezależnych (1914, 1920, 1921) i w Salonie Jesiennym (1920 r.). Był współzałożycielem Cechu Artystów Polskich Jednoróg. Od 1930 r. przeniósł się do Orcel w Prowansji. Duży wpływ na jego twórczość wywarła sztuka Cezanne'a. Początkowo malował obrazy w wyciszonej, chłodnej kolorystyce, natomiast w późniejszym okresie stworzył własną indywidualną formułę artystyczną. Malował szerokimi, zamasytymi pociągnięciami pędzla, tworząc kompozycje zdynamizowane o zróżnicowanej fakturze. W swojej twórczości był bliski abstrakcji aluzyjnej, gdzie istotą są wzajemne relacje plam barwnych na płaszczyźnie płótna.

83

Mojżesz Kisling

(1891 Kraków – 1953 Sanary-sur-Mer)

Port w Saint Tropez

litografia barwna, papier, 37 × 44 cm
(kompozycja),

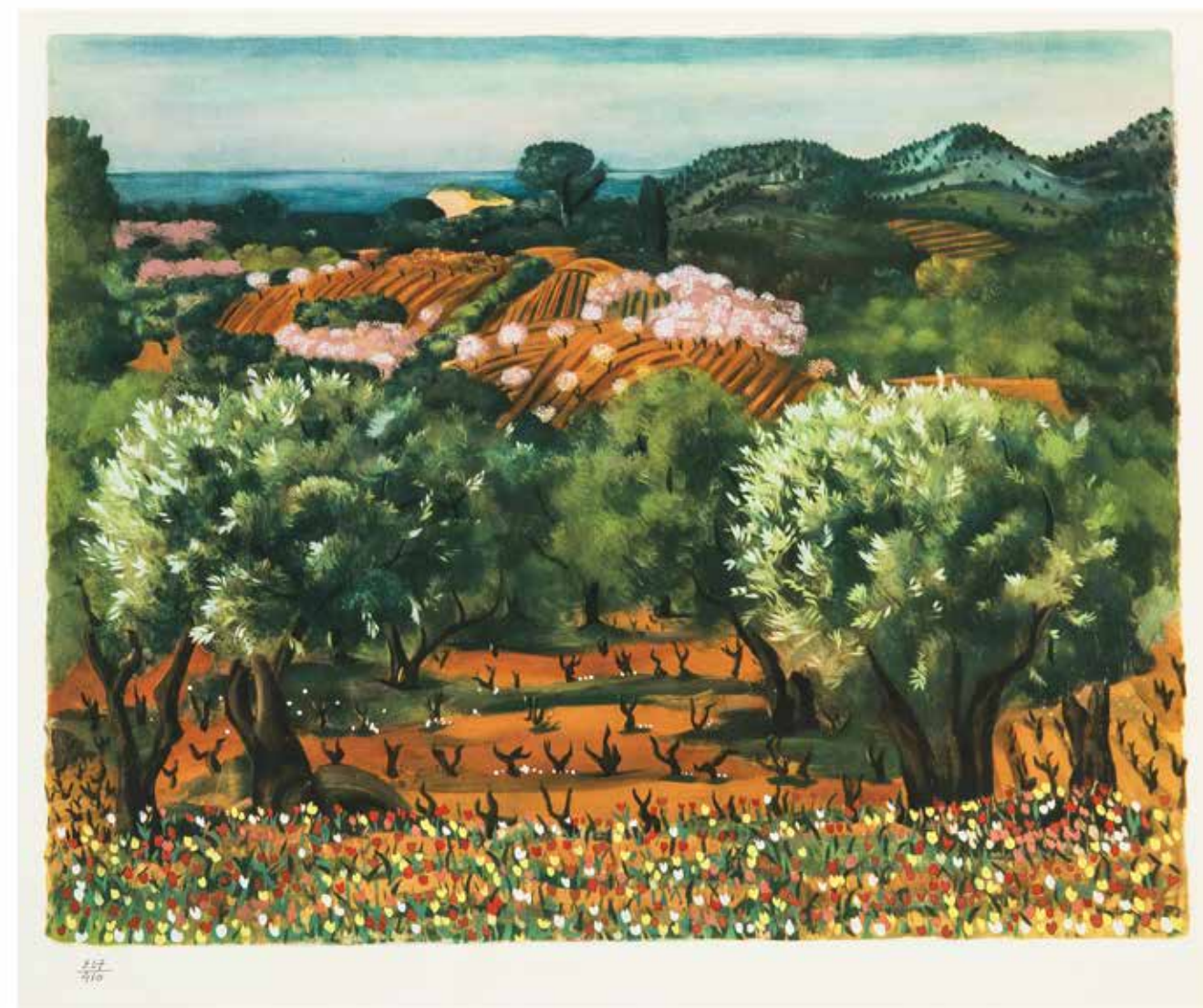
42 × 50 cm w świetle passe-partout
sygn. na kamieniu p. d.: „Kisling”

l. d.: sucha pieczęć ATELIER KISLING
z nr „168/330”

cena wywoławcza: 1 000 zł

estymacja: 1 500 – 2 500 zł

W roku 1907 podjął naukę w krakowskiej akademii, w pracowni J. Pankiewicza. W roku 1911 wyjechał do Paryża, gdzie związał się z kręgiem artystów École de Paris. Już od 1912 r. uczestniczył w paryskich Salonach: Jesiennym, Niezależnych i Tuilleries. Miał wiele wystaw indywidualnych zarówno w Paryżu, jak i w innych miastach Europy i Stanów Zjednoczonych. W Polsce po raz pierwszy prace Kislinga zaprezentowano w 1917 r. podczas I Wystawy Ekspresjonistów Polskich w TPSP w Krakowie. Należał do Związku Zawodowego Malarzy i Rzeźbiarzy Polskich w Paryżu. Artysta wiele podróżował, m. in. do Holandii, Anglii i Włoch. Szczególnie chętnie przebywał w Prowansji, utrwalając na płótnie jej krajobrazy. W latach 1941–1945 artysta przebywał w Nowym Jorku. Po powrocie do Francji osiadł na terenie ukochanej Prowansji, w Sanary-sur-Mer. Wczesna twórczość Kislinga łączy w sobie wpływy kubistyczne z ekspresjonizmem. Malował martwe natury, często kwiaty, pejzaże, w tym portowe, m.in. Marsylii i Amsterdamu, ponadto portrety i akty. W dorobku artysty nie brak też scen rodzajowych. Szczególnie znaczącą rolę w kształtowaniu indywidualnego stylu artysty miał wpływ twórczości P. Cézanne’a. Poszukiwania formalne widoczne w jego bogatej i indywidualnej twórczości sprawiły, iż został uznany za prekursora tzw. nowej rzeczowości. Już za życia artysty ukazało się kilka poświęconych mu monografii.

84

Mojżesz Kisling

(1891 Kraków – 1953 Sanary-sur-Mer)

Pejzaż z Prowansji

litografia barwna, papier, 42 × 52 cm
w świetle passe-partout

l. d.: sucha pieczęć ATELIER KISLING
z nr 237/410

cena wywoławcza: 1 000 zł

estymacja: 1 500 – 2 500 zł

85

Eugeniusz Zak

(1884 Mogilno – 1926 Paryż)

Szczęśliwa rodzina, z La porte Lourde, Paryż, 1929 r.

miękki werniks, papier, 12 × 13,5 cm
(zadruk)

cena wywoławcza: 800 zł
estymacja: 1 200 – 1 500 zł

Wybitny polski artysta malarz pochodzenia żydowskiego. W 1902 roku studiował w paryskiej École des Beaux-Arts oraz w Académie Colarossi. W 1903 r. kontynuował naukę w Monachium, a także odbył podróż do Włoch. Po powrocie do Paryża w 1904 roku zadebiutował na Salonie Jesiennym. Aktywnie działał w życiu artystycznym, był związany z warszawską grupą „Rytm”, paryskim Towarzystwem Artystów Polskich oraz kręgiem École de Paris. Zak stworzył własny, rozpoznawalny język malarski, dla którego charakterystyczne są rytmizacja kompozycji, uproszczenie formy, miękkie, płynny kontur oraz szczególny, oniryczny nastrój, którego istotnym komponentem jest wyrafinowana kolorystyka. Malował sielanki, różnego rodzaju sceny figuralne, portrety. Inspirację dla swojej twórczości artysta czerpał m. in. ze sztuki renesansu, zwłaszcza włoskiego quattrocenta, klasycyzmu i symbolizmu. Uczestniczył w wielu wystawach, m.in. w Krakowie, Lwowie, Warszawie, w Paryżu, Niemczech i Stanach Zjednoczonych.

86

Mojżesz Kisling

(1891 Kraków – 1953 Sanary-sur-Mer)

Kobieta na plaży

litografia, papier 13,5 × 18,3 cm
w świetle passe-partout, z teki „Provence”

cena wywoławcza: 400 zł
estymacja: 600 – 1 000 zł

87

Mojżesz Kisling

(1891 Kraków – 1953 Sanary-sur-Mer)

Na plaży

litografia, papier 12 × 17 cm,
z teki „Provence”

cena wywoławcza: 500 zł
estymacja: 800 – 1 000 zł

88

Mojżesz Kisling

(1891 Kraków – 1953 Sanary-sur-Mer)

Martwa natura, 1959 r.

litografia, papier, 19 × 20 cm
Jedna z 12 plansz (le gravure en couleurs) ilustrujących pracę René Hérone de Villefosse'a L'Épopée bohémienne. Kisling. Aux dépense d'un amateur, Paris 1959; wyd. Bernard Klein, wstęp Jean Giono, ilustracje Mojżesz Kisling opracowane w 1952 roku, nakład 230 egzemplarzy.

cena wywoławcza: 800 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

W roku 1907 podjął naukę w krakowskiej akademii, w pracowni J. Pankiewicza. W roku 1911 wyjechał do Paryża, gdzie związał się z kręgiem artystów Ecole de Paris. Już od 1912 r. uczestniczył w paryskich Salonach: Jesiennym, Niezależnych i Tuilleries. Miał wiele wystaw indywidualnych zarówno w Paryżu, jak i w innych miastach Europy i Stanów Zjednoczonych. W Polsce po raz pierwszy prace Kislinga zaprezentowano w 1917 r. podczas I Wystawy Ekspresjonistów Polskich w TPSP w Krakowie. Należał do Związku Zawodowego Malarzy i Rzeźbiarzy Polskich w Paryżu. W latach 1941–1945 artysta przebywał w Nowym Jorku. Po powrocie do Francji osiadł na terenie ukochanej Prowansji, w Sanary-sur-Mer. Wczesna twórczość Kislinga łączy w sobie wpływy kubistyczne z ekspresjonizmem. Malował martwe natury, często kwiaty, pejzaże, w tym portowe, m.in. Marsylii i Amsterdamu, ponadto portrety i akty. W dorobku artysty nie brak też scen rodzajowych. Szczególnie znaczącą rolę w kształtowaniu indywidualnego stylu artysty miał wpływ twórczości P. Cezanne'a. Poszukiwania formalne widoczne w jego bogatej i indywidualnej twórczości sprawiły, iż został uznany za prekursora tzw. nowej rzeczywistości.

89

Abraham Weinbaum

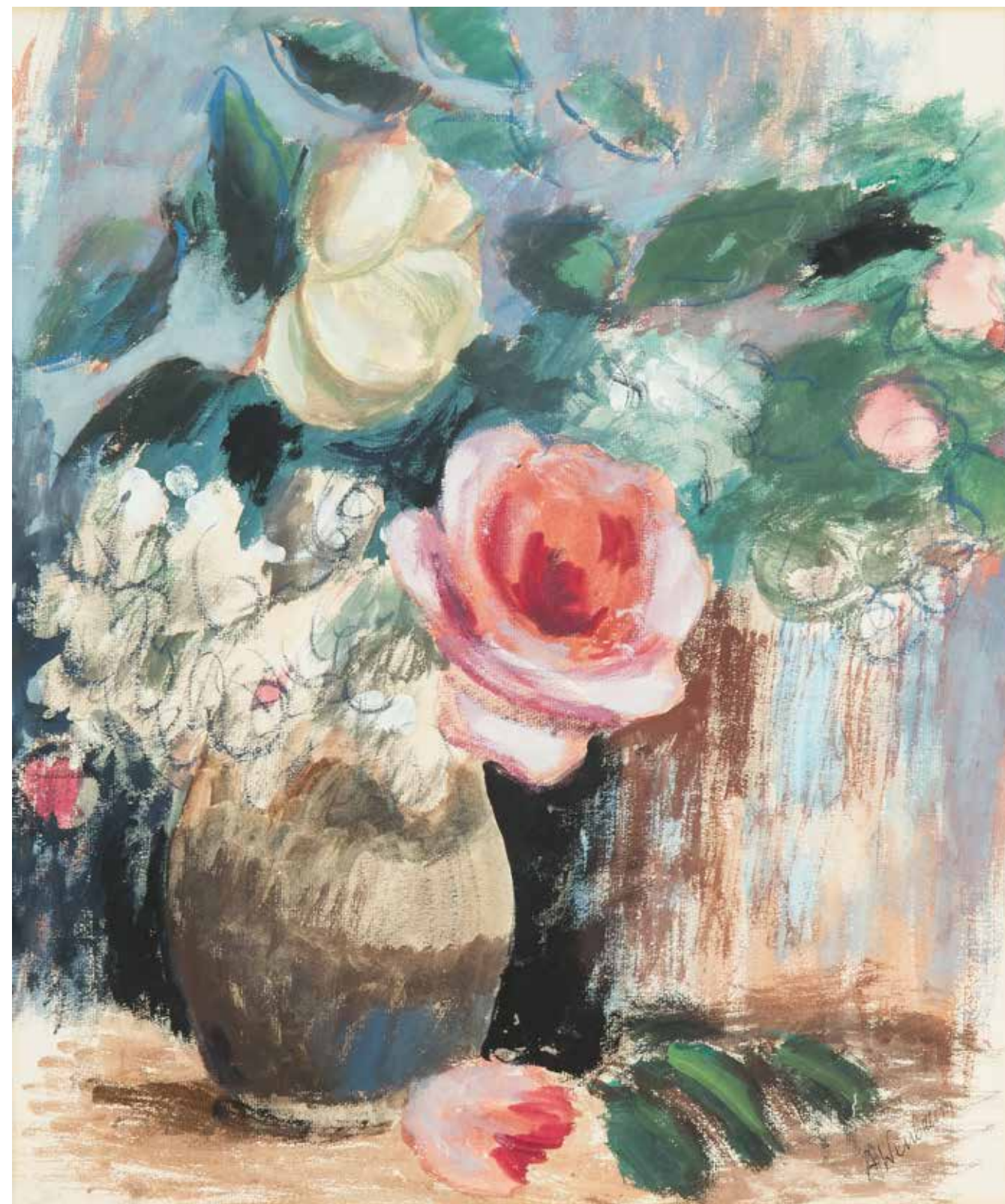
(1890 Kamieniec Podolski –
1943 Sobibór)

Kwiaty w wazonie

technika mieszana, papier,
43,5 × 36,5 cm w świetle passe-partout,
sygn. p.d: A Wenbaum

cena wywoławcza: 4 000 zł •
estymacja: 6 000 – 8 000 zł

Polski malarz pochodzenia żydowskiego. Studia odbył w Akademii krakowskiej pod kierunkiem Wojciecha Weissa i Józefa Pankiewicza. Po studiach w 1910 roku wyjechał do Paryża. Żywo związał się z paryskim życiem artystycznym; wystawiał swoje prace na paryskich salonach. W 1940 roku przeniósł się wraz z rodziną do Marsylii. W swojej twórczości postęgiwał się różnymi technikami – olejną, pastelową, akwarelą. Malował pejzaże, zwłaszcza miejskie, urozmaicone niekiedy ludzkimi postaciami w charakterze sztafażu. Ponadto kompozycje figuralne, wnętrza, martwe natury, kwiaty. Wystawiał m.in. w paryskim Salonie Niezależnych.

90

Jean Peské

(1870 Gotha/Ukraina-1949 Le Mans)

Pejzaż leśny

gwasz, papier, 49,5 × 65 cm,

sygn. l.d.: Peske

cena wywoławcza: 4 200 zł

estymacja: 5 500 – 7 000 zł

Rozpoczętą w Kijowie, u malarza N. Muraszko, naukę malarstwa kontynuował w Odessie, następnie w warszawskiej Klasie Rysunkowej W. Gersona, zaś od 1891 r. w paryskiej Académie Julian. W 1902 r., przyłączając się do fowistów, po raz pierwszy udał się na plener do chętnie odwiedzanego przez artystów miasta Collioure, w którym to, w roku 1930, stworzył muzeum współczesnej sztuki francuskiej. W Paryżu utrzymywał szerokie kontakty z tamtejszym środowiskiem artystycznym. Brał udział w największych paryskich Salonach, a także w wystawach nabistów. Wystawiał również w Polsce, m.in. w warszawskiej Zachęcie i TPSP zarówno w Krakowie, jak i we Lwowie. W 1950 r. odbyła się wielka retrospektywna wystawa artysty w Salon des Independants. Pozostając pod wpływem postimpresjonizmu, tworzył liczne pejzaże, zwłaszcza z południa Francji, kompozycje figuralne, martwe natury oraz portrety. Operował wieloma technikami. Prace artysty kolekcjonowali m. in.: M. Skłodowska - -Curie, G. Clemençeau, G. Appollinaire.

91

Henryk Epstein

(1891 Łódź – 1944 Auschwitz)

Myśliwi z psami

tusz, papier, 31, 5 cm x 23,5 cm w świetle passe-partout, sygn. i.d.: H. Epstein

cena wywoławcza: 1 800 zł
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Studiował na Politechnice Warszawskiej, a następnie w SSP w Warszawie (1904–1905) oraz w Academie „La Palette” w Paryżu (od 1907 r.). Od 1908 r. często bywał w Bretanii (Doelan, Pont-Aven i Le Pouldu), gdzie zetknął się z W. Ślewińskim. Utrzymywał kontakty z wieloma przedstawicielami awangardy paryskiej, m.in. P. Picassem, M. Jacobem, J. Lipchitzem, H. Matissem. Uczestniczył w wystawach paryskich Salonów, a indywidualne pokazy jego prac miały miejsce w wielu galeriach, m.in.: w Galerie Drouet, Galerie Rosenberg, Galerie Zborowski, Galerie Zak czy Waddington Gallery w Londynie. Retrospektywne wystawy artysty odbyły się w Musée National d'Art Moderne w Paryżu (1968) i Musée des Beaux-Arts w Rennes (1979). Początkowo jego malarstwo pozostawało pod wpływem Szkoły Pont-Aven i Ślewińskiego, a w latach 1912–1915 pod wpływem kubizmu Cézanne'a. W latach 1922–1953 malował realistyczne pejzaże i portrety o wysokich walorach dekoracyjnych. W pracach z tego okresu przejawia się jego niezwykła wrażliwość kolorystyczna i przywiązanie do obserwacji natury.

92

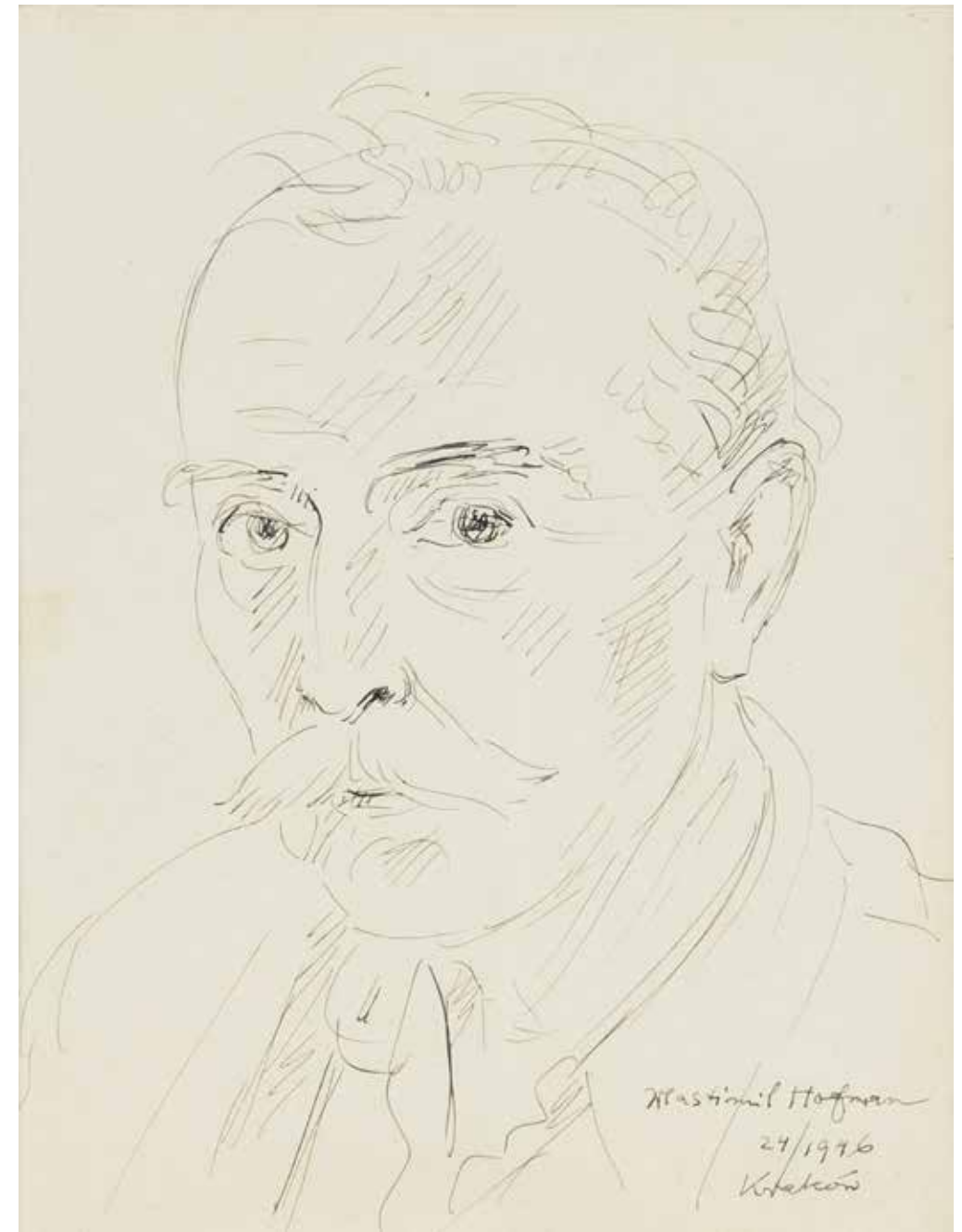
Władimir Hofman

(1881 Praga – 1970 Szklarska Poręba)

Autoportret, 1946 r.

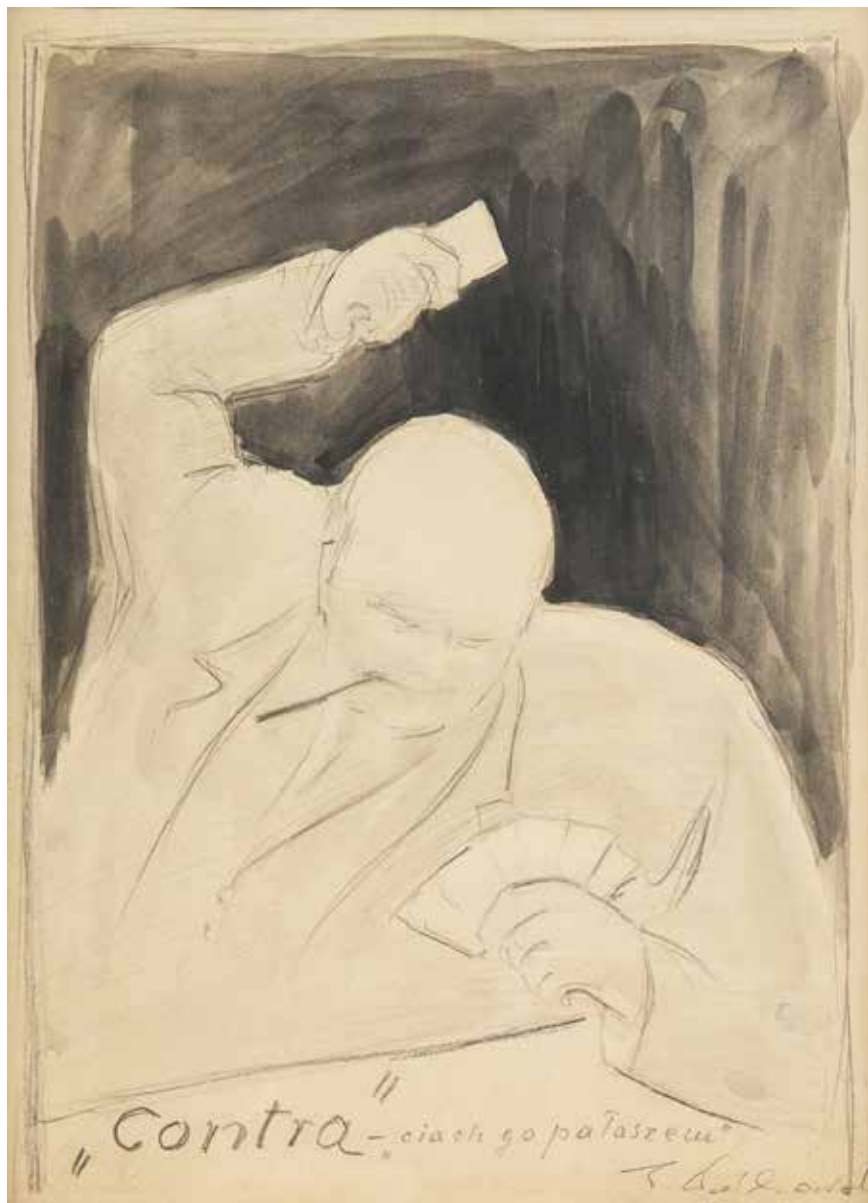
tusz, papier, 16 × 20 cm, opisany, sygn. i dat. p.d.: Władimir Hofman 24/1946/Kraków

cena wywoławcza: 3 000 zł •
estymacja: 4 000 – 5 000 zł

W wieku 16 lat rozpoczął naukę w SSP pod kierunkiem J. Malczewskiego, L. Wyczółkowskiego i J. Stanisławskiego. Swoją artystyczną edukację kontynuował w Paryżu w Ecole des Beaux-Arts w pracowni Jean-Léon Gérôme'a – francuskiego malarza i rzeźbiarza akademickiego. Stawę przyniosła Hofmanowi praca zatytułowana Spowiedź, która została wystawiona w 1906 roku w warszawskiej Zachęcie. Podczas wojny kilkakrotnie zmieniał miejsce pobytu, by ostatecznie osiąść w Szklarskiej Porębie, gdzie kontynuował tradycje tamtejszej kolonii artystycznej. Malował głównie portrety oraz sceny o charakterze symbolicznym, pełne nastrojowości oraz religijnych i patriotycznych treści. Prace artysty utrzymane są w intensywnych, nasyconych barwach, które dodatkowo podkreślają głębię ekspresji przedstawienia.

93

Tadeusz Waškowski

(1883–1966)

Contra brydżowa

tech. mieszana, papier, 33 × 24 cm
w świetle passe-partut, sygn. p.d.:
T. Waškowski, opisany śr.d.: „Contra” –
„ciach go pałaszem”

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 200 – 1 500 zł

Brat Antoniego, literata i malarza, a także kuzyn Stanisława Wyspiańskiego, pochodził z rodziny o artystycznych tradycjach. W latach 1905–11 studiował malarstwo w krakowskim ASP u J. Mehoffera. W czasie studiów był nagradzany za akty i portrety. Już w czasie studiów zdobywał liczne nagrody i wyróżnienia za swoje prace. W 1931 roku w Pałacu Sztuki w Krakowie odbyła się jego indywidualna wystawa. Tworzył sceny rodzajowe, a także cykle portretów ludzi sztuki swoich czasów, odznaczające się syntetycznym ujęciem. Wydobywał najbardziej charakterystyczne cechy portretowanej osoby postępując się syntetycznie ujętym rysunkiem węgłem i kredką. Zajmował się, także litografią.

94

Jan Kazimierz Olpiński

(1875 Lwów – 1936 tamże)

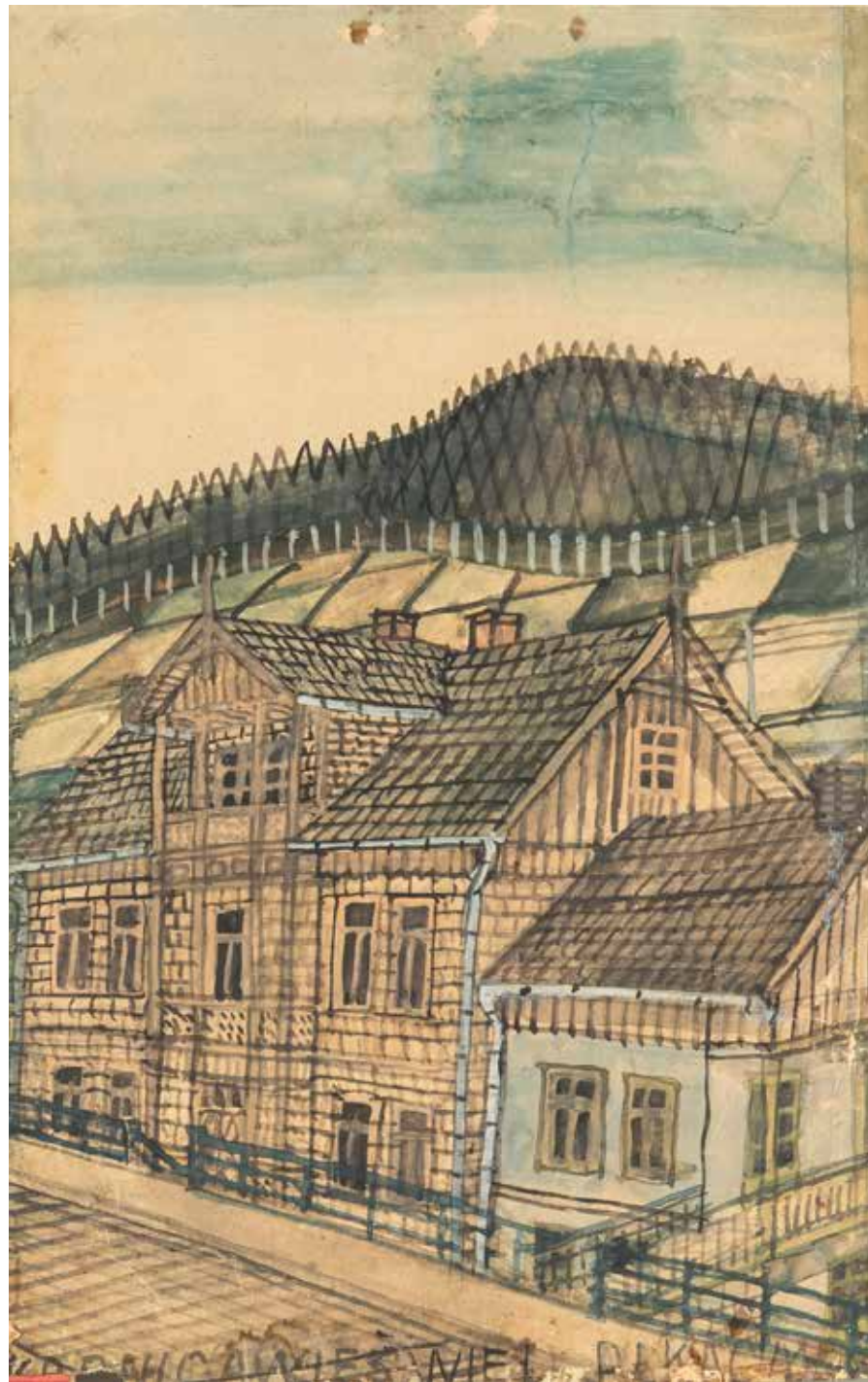
Neron

akwarela, na podrysowaniu ołówkiem,
papier, 53 × 39,5 cm w świetle oprawy,
sygn. p. d.: K. Olpiński.

cena wywoławcza: 1 800 zł
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Po ukończeniu gimnazjum w Lwowie, w latach 1893–97 studiował w Monachium u Karla Rauppa i Karla Marra. Otrzymał dwukrotnie odznaczenia za studia malarskie oraz stypendium fundacji im. Franciszka Józefa na lata 1896–99. Studia kontynuował w Paryżu, gdzie w latach 1897–1900 uczył się w Academie des Beaux – Arts u Rene X. Prineta, Jamesa Whistlera i Rafaela Collina. W 1898 r. został odznaczony medalem w Academie Colarossi. W latach 1899–1901 podróżował do Włoch, był także w Kurlandii. W roku 1900 przeniósł się do Wiednia, gdzie do roku 1905 studiował u Kazimierza Pochwalskiego. Od 1921 roku mieszkał na stałe we Lwowie, gdzie pracował w Państwowej Szkole Przemysłowej oraz na Politechnice Lwowskiej. Uczestniczył w wystawach w Krakowie, Lwowie, Warszawie, Poznaniu. Malował sceny rodzajowe, pejzaże i martwe natury oraz akty.

95

Nikifor Krynicki

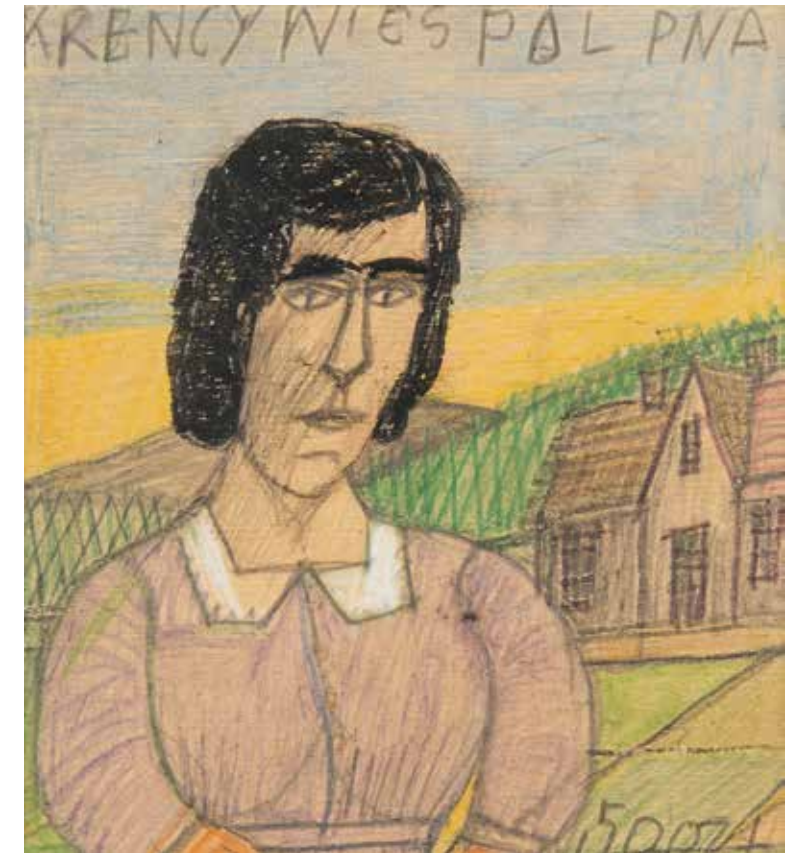
(1895 Krynica Zdrój – 1968 Folsz)

Willa w Krynicy, ok. 1950 r.

akwarela, papier, 23 × 14,5 cm w świetle passe-partout, opisany na dole: KRENICA WIEŚ WIELK...

cena wywoławcza: 6 000 zł •
estymacja: 10 000 – 14 000 zł

Najbardziej znany polski przedstawiciel sztuki naiwnej, malarz samouk, cierpiący na zaburzenia słuchu i mowy. Pierwsze jego prace powstały około 1917 roku i wykazywały wpływ sztuki cerkiewnej. Posługiwał się techniką akwareli i rysował kredkami, wykorzystując każdy dostępny kawałek papieru, okładki zeszytów, opakowania papierosów. Wykazywał ogromną wrażliwość kolorystyczną. Tworzył seriami obrazki przedstawiające architekturę, wnętrza, postacie świętych, portrety i autoportrety. Swoje prace opatrywał ciągami słobo – zrozumiałych drukowanych liter. W 1932 r. zauważony w świecie artystycznym, doczekał się pierwszej indywidualnej wystawy w galerii Diény Vierny w Paryżu (1959 r.) i Stedelijk Museum w Amsterdamie. Jego prace były wystawiane w Hajfie, Jerozolimie, Frankfurcie, Baden-Baden, Hanowerze, Bazylei, Rzymie, Chicago, Londynie. W 1967 roku Zachęta w Warszawie przygotowała retrospektywną wystawę Nikifora. W 1994 roku otwarto jego muzeum w Krynicy.

96

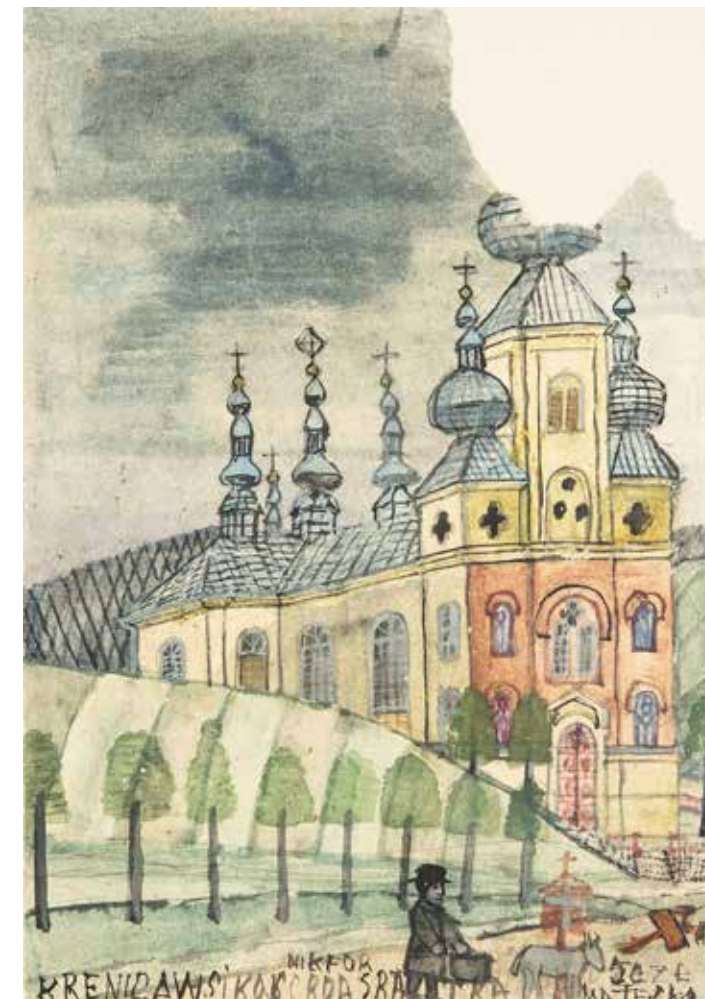
Nikifor Krynicki

(1895 Krynica Zdrój – 1968 Folsz)

Portret kobiety, ok. 1950 r.

kredki, ołówek, papier, 16 × 14,5 cm w świetle passe-partout, opisany ołówkiem g.: KRENCY WIESPAL PNA, p.d.: 500zł

cena wywoławcza: 3 800 zł •
estymacja: 5 000 – 7 000 zł

97

Nikifor Krynicki

(1895 Krynica Zdrój – 1968 Folsz)

Nikifor w drodze do pracy, l. 30–40 XX w.

akwarela, papier, 29,5 × 20,5 cm, opisany na dole: NIKFOR 50 zł/KRENI-CAWSIKOSCRDA SRA TRA MATEJKO, uszkodzenie p.g. róg

cena wywoławcza: 8 000 zł •
estymacja: 12 000 – 14 000 zł

98

Nikifor Krynicki

(1895 Krynica Zdrój – 1968 Folsz)

Widok miejski

ołówek, papier, 18,5 × 22,5 cm, opis. d.:
ILWOWAWIEŚROSYTASEŁOUILCA

cena wywoławcza: 3 800 zł •
estymacja: 5 000 – 7 000 zł

Najbardziej znany polski przedstawiciel sztuki naiwnej, malarz samouk, cierpiący na zaburzenia słuchu i mowy. Pierwsze jego prace powstały około 1917 roku i wykazywały wpływ sztuki cerkiewnej. Posługiwał się techniką akwareli i rysował kredkami, wykorzystując każdy dostępny kawałek papieru, okładki zeszytów, opakowania papierosów. Wykazywał ogromną wrażliwość kolorystyczną. Tworzył seriami obrazki przedstawiające architekturę, wnętrza, postacie świętych, portrety i autoportrety. Swoje prace opatrywał ciągami słobo – zrozumiałych drukowanych liter. W 1932 r. zauważony w świecie artystycznym, doczekał się pierwszej indywidualnej wystawy w galerii Dniy Wierny w Paryżu (1959 r.) i Stedelijk Museum w Amsterdamie. Jego prace były wystawiane w Hajfie, Jerozolimie, Frankfurtu, Baden-Baden, Hanowerze, Bazylei, Rzymie, Chicago, Londynie. W 1967 roku Zachęta w Warszawie przygotowała retrospektywną wystawę Nikifora. W 1994 roku otwarto jego muzeum w Krynicy.

99

Stanisław Kamocki

(1875 Warszawa – 1944 Zakopane)

*Widok na kościół Św. Jacka
w Krakowie*

ołówek, papier, 19 × 15 cm
w świetle passe-partout

Pochodzenie:
– kolekcja rodziny arstyty

cena wywoławcza: 1 000 zł
estymacja: 1 400 – 1 800 zł

Studiował w krakowskiej SSP u L. Wyczółkowskiego, J. Malczewskiego i J. Stanisławskiego. Dzięki stypendium kontynuował naukę w Paryżu. Od 1920 roku objął katedrę pejzażu na ASP w Krakowie. Należał m.in. do wiedeńskiej Secesji, TAP „Sztuka” czy Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana. Był założycielem Towarzystwa Sztuki Podhalańskiej. Kamocki był jednym z najbardziej utalentowanych uczniów Jana Stanisławskiego. Od mistrza przejął niezwykłą umiejętność obserwacji i emocjonalny stosunek do krajo-brazu polskiej wsi. Najczęściej malował Podhale i okolice Krakowa. Zauroczony pięknem gór, pozostał im wierny do końca swojego życia.

100

Stanisław Kamocki

(1875 Warszawa –
1944 Zakopane)

*Widok na kościół
Pamięci cesarza
Wilhelma
w Berlinie*

ołówek, papier,
14 × 19 cm w świetle
passe-partout, na dole:
stabczytelny napis

Pochodzenie:
– kolekcja rodziny arstyty

**cena wywoławcza:
1 000 zł**
estymacja:
1 400 – 1 800 zł

101

Stanisław Kamocki

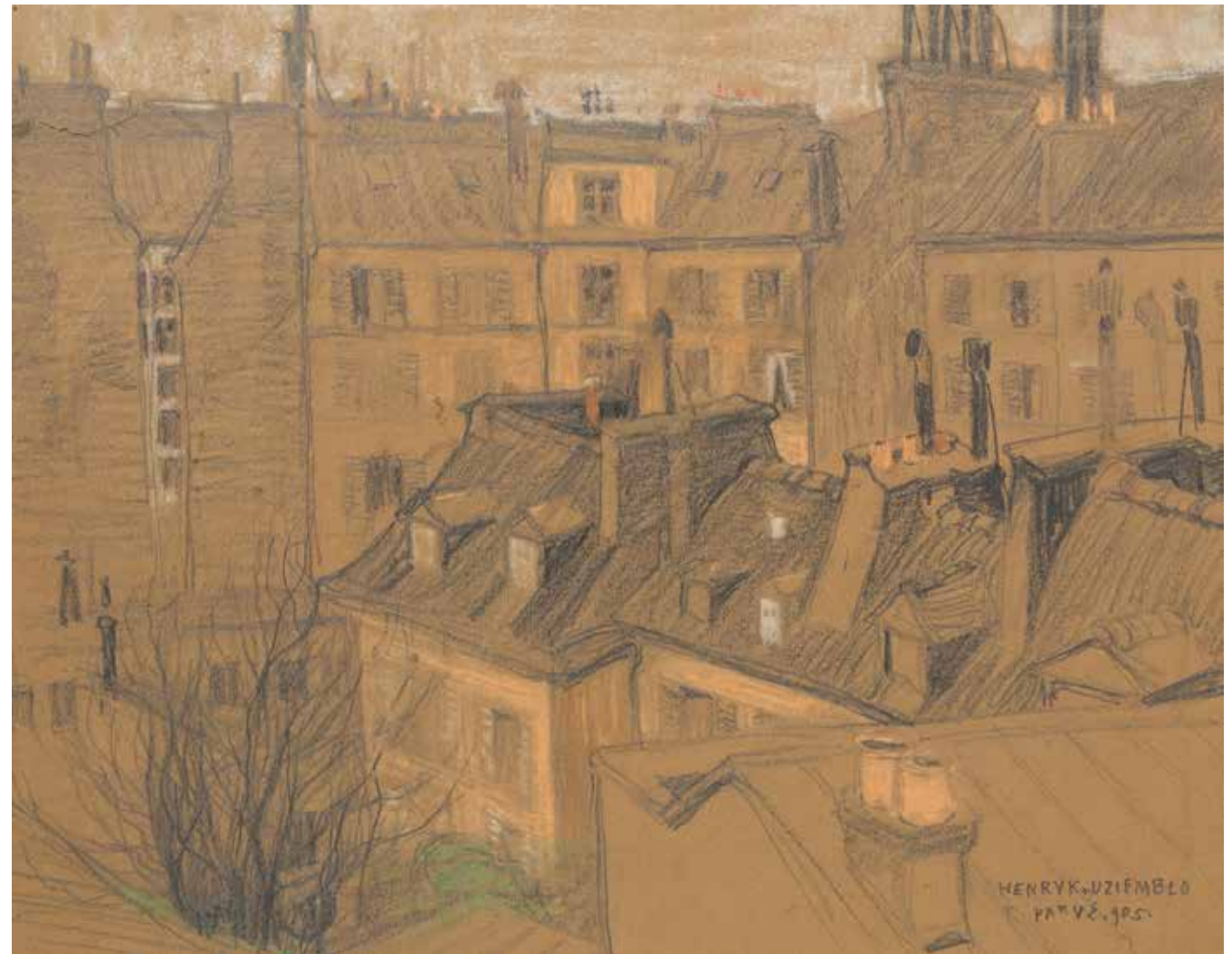
(1875 Warszawa – 1944 Zakopane)

Widok na Zamek Rezydencyjny w Dreźnie

ołówek, papier, 15,5 × 20 cm
w świetle passe-partout

Pochodzenie:
– kolekcja rodziny arysty”

cena wywoławcza: 1 000 zł
estymacja: 1 400 – 1 800 zł

HENRYK.UZIEMBŁO
PARYŻ.905.

102

MN

(I poł. XX w.)

Pejzaż miejski

akwarela na podrysowaniu ołówkiem,
papier, 12 × 13,5 cm, sygn. l.d.: Bol (?)

cena wywoławcza: 500 zł
estymacja: 800 – 1 000 zł

103

Henryk Uziembło

(1879 Myślachowice – 1949 Kraków)

Dachy Paryża, 1905 r.

ołówek, pastel, papier, 30,5 × 39 cm;
sygn. i dat. p. d.: HENRYK.UZIEMBŁO/
PARYŻ.905

cena wywoławcza: 2 500 zł
estymacja: 3 500 – 4 500 zł

W latach 1896–1901 odbył studia w wiedeńskiej Kunstgewerbeschule, a następnie, w latach 1902–1904, w krakowskiej ASP u T. Axentowicza i S. Wyspiańskiego. Wykształcenie uzupełniał w Paryżu, we Włoszech i w Anglii. Był współzałożycielem Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana. Od roku 1922 do wybuchu II wojny światowej pracował w Państwowej Szkole Zdobnictwa i Przemysłu Artystycznego w Krakowie. Malował krajobrazy wykazujące wpływ twórczości J. Stanisławskiego, a także pejzaże morskie i weduty oraz sceny rodzajowe. Uprawiał także malarstwo monumentalne oraz grafikę książkową. Projektował wnętrza, meble, tkaniny, mozaiki i witraże.

104

Józef Mieszkowski

(1889 Mława – 1950 Warszawa)

Widok z tarasu w Wiśle, 1945 r.

akwarela, papier, 24 × 28 cm w świetle passe-partout, sygn. i dat. p.d.: Józef m. Mieszkowski 1948, opisany na odwrocie: Wista/45 r.

Pochodzenie:

– kolekcja rodziny artysty

cena wywoławcza: 1 200 zł

estymacja: 2 000 – 3 000 zł

Edukację artystyczną rozpoczął w 1911 roku w Warszawie w SSP u Wł. Ślewińskiego, K. Krzyżanowskiego i E. Trojanowskiego. W 1913 roku przebywał w Paryżu, gdzie wystawiał w Salonie Niezależnych, po czym odbył podróż artystyczną po Europie. Od 1917 roku pracował jako nauczyciel rysunku w Wieluniu, a następnie w Łodzi i Warszawie. W roku 1922 wziął udział w wystawie Grupy Formistów. W 1925 miał kilka wystaw indywidualnych, min w Salonie Sztuki L. Lewickiego w Warszawie. Uprawiał głównie malarstwo sztalugowe. Początkowo ulegał wpływom kubizmu, z czasem podjął w obrazach problematykę światła i koloru malując w manierze impresjonistycznej liczne pejzaże. Większość prac artysty uległa zniszczeniu w trakcie Powstania Warszawskiego. Po wojnie mieszkał w Łodzi, gdzie miał jeszcze wystawę w 1949, po czym wrócił do Warszawy.

105

Jan Wodyński

(1903 Jasto -1988 Warszawa)

Widok z Krosna

akwarela, otówek, kredki, papier, 27 × 40 cm w świetle passe-partout, sygn. p. d.: Jan Wodyński, l. d.: KROSNO

cena wywoławcza: 1 400 zł •

estymacja: 2 000 – 2 500 zł

Studiował u W. Weissa i F. Kowarskiego w krakowskiej i warszawskiej ASP od 1928 r. Był jednym z wybitnych przedstawicieli polskiego koloryzmu. Od 1931 należał do grupy Rytm, od 1933 do ugrupowania Pryzmat. Już wówczas wiele wystawiał, m.in. miał dwie wystawy indywidualne w warszawskim IPS. W 1939 r. przebywał na stypendium we Francji. Po wojnie był profesorem Wydziału SP Uniwersytetu w Toruniu, w latach 1947–1953 profesorem PWSSP w Sopocie, a od 1963 ASP w Warszawie. Swoje obrazy; pejzaże, martwe natury, portrety, kompozycje figuralne – prezentował na wielu wystawach krajowych i zagranicznych. Obok malarstwa sztalugowego zajmował się polichromią, projektował mozaiki i sgraffita.

106

Romuald Smorczewski

(1901 Warszawa – 1962)

Odbudowa Warszawy, 1948 r.

ołówki, papier, 24,3 × 37 cm, sygn. i dat. l.d.: R.Smorczewski/1948 W-wa, na odwrocie naklejka wystawowa CBWA z 1956 r.

Pochodzenie: – kolekcja rodziny artysty

cena wywoławcza: 800 zł •
estymacja: 1 200 – 1 500 zł

108

Romuald Smorczewski

(1901 Warszawa – 1962)

Dziewczynka w niebieskim berecie, 1944 r.

akwarela, papier, 25 × 2 cm, sygn. dat. i opisana p.d.: R.Smorczewski/wieś Natolin I-XI-1944.

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 400 – 1 800 zł

Malarz urodzony się w rodzinie warszawskiej inteligencji, mieszkającej na Syberii po powstaniu styczniowym. W latach 1920–1922 odbył studia malarskie w Artystyczno-Przemysłowym Instytucie Sztuki Praktycznej w Nowo Omsku. Po powrocie do Polski, w latach 1926–1930 kontynuował edukację artystyczną; ukończył Miejską Szkołę Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie. Od 1945 roku był członkiem ZPAP w oddziale warszawskim. Brał udział w wielu ogólnopolskich wystawach zbiorowych. W latach 1950–1953 czterokrotnie wystawiano jego prace w warszawskiej Zachęcie. Preferował akwarelę i technikę olejną na różnych podłożach. Równocześnie był rysownikiem i często portretował z pomocą kredki, ołówka lub węgla. Głównym tematem jego twórczości malarskiej obok pejzażu był człowiek i różne aspekty jego życia. Obrazy artysty znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych kolekcjach w Polsce, Rosji i USA.

107

Henryk Lewensztadt

(1893–1962)

Miasto-widok na podwórko

akwarela, tusz, papier, 28 × 38,5 cm, sygn. p.d.: H Lewensztadt

cena wywoławcza: 800 zł •
estymacja: 1 200 – 1 500 zł

Początkowo studiował w warszawskiej SSP, skąd pojechał szlifować talent do Monachium. Po studiach wrócił do Lublina, gdzie zdobył duże uznanie jako twórca wspaniałych pejzaży. Najchętniej jednak malował w Kazimierzu, gdzie powstały najpiękniejsze jego dzieła – kazimierskie krajobrazy. Wystawiał w Warszawie 1927 w TZSP i 1929 w Związku Polskich Artystów Plastyków i TPSP w Krakowie, a w Paryżu na Salonie Jesiennym w 1928. Ponadto wystawiał w Żydowskim Towarzystwie Krzewienia Sztuk Pięknych oraz Salonie Garlińskiego w Warszawie. W 1930 roku postanowił odbyć długą podróż artystyczną, której celem był Paryż i tamtejsze malarstwo. Po drodze zwiedził Wenecję, Genuę, Mediolan. Z Paryża przeniósł się do Nicei w 1932, gdzie spędził ostatni rok swego zagranicznego pobytu. W 1933 roku wrócił do Polski i zamieszkał w Zakopanem. Cały tragiczny okres II wojny światowej spędził wraz z żoną w Związku Radzieckim, w tajdzie syberyjskiej. Do Polski wrócił na krótko w 1946 roku, by wkrótce wyjechać do Izraela. Kilka dzieł artysty znajduje się w zbiorach Muzeum Lubelskiego i Kazimierza Dolnego. Kraj rodzinny odwiedził jeszcze tylko raz w 1960 roku, zwiedził wówczas ukochany Kazimierz, Warszawę i Lublin.

109

Jerzy Mierzejewski

(1917 Kraków – 2012
Warszawa)

Na ławce, 1948 r.

tusz, papier, 21 × 28,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. i dat. p.d.: Jerzy
Mierzejewski 48

cena wywoławcza: 800 zł •
estymacja: 1 200 – 1 500 zł

110

Jerzy Mierzejewski

(1917 Kraków – 2012 Warszawa)

Obierająca ziemniaki, 1948 r.

tusz, papier, 28 × 19,5 cm w świetle
passe-partout, sygn. i dat. p.d.: Jerzy
Mierzejewski/48

cena wywoławcza: 600 zł •
estymacja: 1 000 – 1 200 zł

111

Jerzy Mierzejewski

(1917 Kraków – 2012 Warszawa)

Scena rodzajowa, 1948 r.

akwarela, otówek, papier, 53 × 40 cm,
sygn. i dat. p.d.: Jerzy Mierzejewski/
Szlembark 48

cena wywoławcza: 2 400 zł •
estymacja: 3 500 – 4 000 zł

Urodził się w rodzinie o artystycznych tradycjach. Podjął studia u M. Kotarbińskiego na warszawskiej ASP w 1937, ale dyplom uzyskał formalnie dopiero w 1956 r. Fascynowały go miejsca wspólne plastyki i filmu, czemu dawał wyraz w licznych tekstach krytycznych poświęconych tej problematyce. Wydawało się, że zdominuje ona jego pracę artystyczną, tym bardziej, że w roku 1950 rozpoczął pracę w łódzkiej PWST. Z „filmówką” związał się na długo. Był cenionym pedagogiem; wykładał rysunek i zagadnienia plastyki w filmie, pełnił funkcje dziekana wydziału operatorskiego i wydziału reżyserii, a w latach 1974–1975 był prorektorem szkoły. Wykładał też na uczelni filmowej w Brukseli. Malarskie fascynacje artysty obejmowały m.in. twórczość Fra Angelico, Ingres’a, Cézanne’a, a z Polaków – Mieczysława Janikowskiego. Mierzejewski uczył się od nich skupienia na motywie, powściągliwości, prostoty, która urzekała go. Znajdował także upodobanie w tym, co monumentalne. Intrygowały go sposoby konstruowania obrazu przy pomocy niezbędnych tylko elementów, dążenie do zwięzłości. Prace artysty znajdują się w muzeach w Łodzi, Warszawie oraz Amsterdamie, a także w kolekcjach prywatnych w Polsce i zagranicą, najwięcej w Holandii i USA.

112

Jerzy Mierzejewski

(1917 Kraków – 2012 Warszawa)

Pejzaż z drzewem

tusz, papier,
21 × 30 cm

cena wywoławcza:

800 zł •

estymacja:
1 200 – 1 500 zł

114

naśladowca Juliusza Kossaka MN

(I poł. XXw.)

Myśliwy z dziewczyną

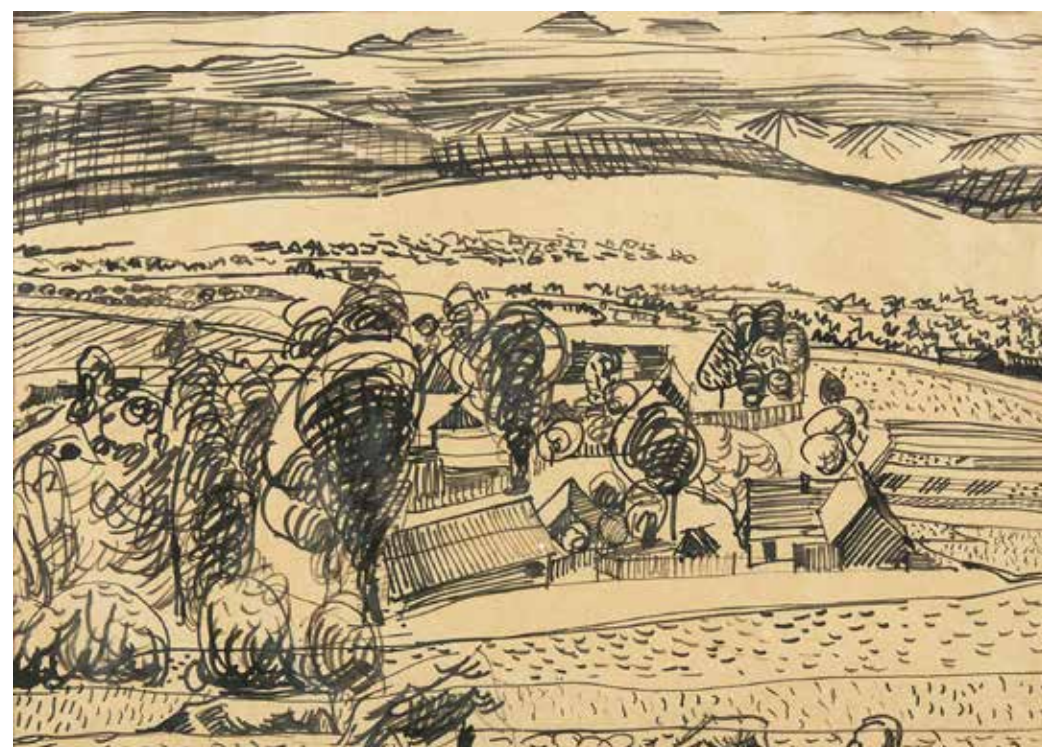
akwarela, papier, 19 × 13,7 cm, sygn.

I.d.: K. Kosiński

wg Juliusza Kossaka „Pytanie o drogę”

cena wywoławcza: 1 800 zł

estymacja: 2 500 – 3 000 zł

113

Jerzy Mierzejewski

(1917 Kraków – 2012 Warszawa)

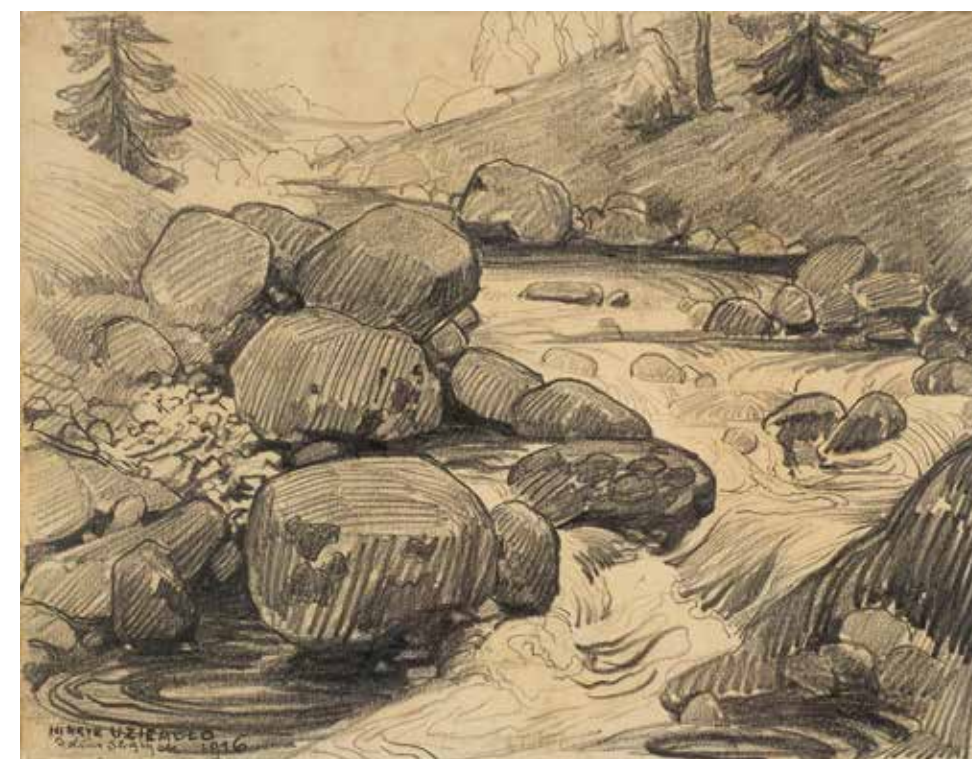
Pejzaż z krowami

tusz, papier, 21 × 30 cm
w świetle passe-partout

cena wywoławcza:

800 zł •

estymacja:
1 200 – 1 500 zł

115

Henryk Uziembło

(1879 Myślachowice – 1949 Kraków)

Dolina Strążyska, 1916 r.

ołówek, papier,
23,5 × 30,5 cm, sygn i dat.

I.d.: HENRYK UZIEMBŁO/Dolina Strążyska 1916

cena wywoławcza: 1 500 zł

estymacja: 2 000 – 2 500 zł

116

Leon Szacznajder

(1881–1972)

Widok z Otwocka, 1948 r.

akwarela, papier, 49 × 31,5 cm
w świetle passe-partout, sygn. i dat.:
LSzacznajder/Otwock/1948.

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Studiował u W. Gersona w warszawskiej Szkole Rysunkowej do roku 1903, potem w Kunstgewerbeschule w Wiedniu w latach 1909–1912. W 1915 ewakuowany w związku z wybuchem wojny do Rosji, w 1918 powrócił na stałe do Warszawy. Przed II wojną światową projektował przedmioty użytkowe w stylu art deco z metalu łączonego ze szkłem oraz medale i niewielkie rzeźby. Jest autorem medalionu portretowego W. Reymonta na Powązkach. Po wojnie nadal zajmował się medalierstwem i drobnymi formami rzeźbiarskimi, głównie o tematyce sportowej, ale również socrealistycznej oraz tworzył kubizujące kompozycje i realistyczne pejzaże w technice akwareli. Prace artysty znajdują się min. w Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu.

117

Elsa Merkel

(1887-?)

Kwiaty w wazonie

akwarela, papier, 51,5 × 41 cm,
sygn. l.d.: E. Merkel-Zittau

cena wywoławcza: 500 zł
estymacja: 700 – 1 000 zł

118

Stanisław Janowski

(1866 Kraków – 1942 tamże)

Widok miejski

akwarela, papier, 24,5 × 16,5 cm,
sygn. l.d.: St.Janowski

cena wywoławcza: 1 800 zł
estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Malarz, ilustrator i scenograf, brat malarki Bronisławy Rychter-Janowskiej, mąż Gabrieli Zapolskiej. Studiował w latach 1882-1886 w SSP w Krakowie u F. Szynalewskiego, I. Jabłońskiego i W. Łuszczkiewicza. Edukację kontynuował w Monachium u J.C. Hertericha i A. Liezen-Mayera (1887-1890). Podróżował do Włoch, współpracował przy panoramach malarskich Taty i Obrona Częstochowy. Od 1905 zamieszkał we Lwowie, skąd wyjeżdżał do Szczawnicy, Kosowa Bystrej i Krynicy. Uczestniczył w walkach I i II Brygady Legionów Polskich, był jednym z czołowych ilustratorów kampanii legionowych. Z tego okresu pochodzą liczne rysunki i akwarele ze scenami walk i życia obozowego. Wystawiał głównie w Krakowie, gdzie od 1921 roku mieszkał już na stałe. Malował pejzaże, portrety, sceny rodzajowe, projektował scenografie i kostiumy. Był członkiem krakowskiego i lwowskiego TPSP oraz TZSP.

119

MN

(I poł. XX w.)

Pejzaż z Kotliny Kłodzkiej

pastel, papier, 33 × 41,5 cm,
sygn. p.d. słaboczytelnie

cena wywoławcza: 800 zł
estymacja: 1 000 – 1 500 zł

120

Erich Nikutowski

(1872 Düsseldorf – 1921 Kaub nad Renem)

W porcie

akwarela, papier, 29 × 43 cm
w świetle passe-partout, sygn. p. d.:
E.NIKUTOWSKI

cena wywoławcza: 2 700 zł
estymacja: 3 500 – 4 000 zł

Niemiecki malarz i grafik. Syn Artura Nikutowskiego (1830–1888), malarza rodzajowego i batalisty. Studiował malarstwo w akademii w Düsseldorfie pod kierunkiem Johanna Petera Theodora Janssena i Eugena Dückera. Po przeprowadzce do Kaub nad Renem w 1899 roku malował głównie melancholijne pejzaże i nadreńskie widoki. Jego prace malarskie i graficzne znajdują się m.in. w zbiorach muzeów w Düsseldorfie, Freiburgu i Wiesbaden.

121

Jerzy Mierzejewski

(1917 Kraków – 2012 Warszawa)

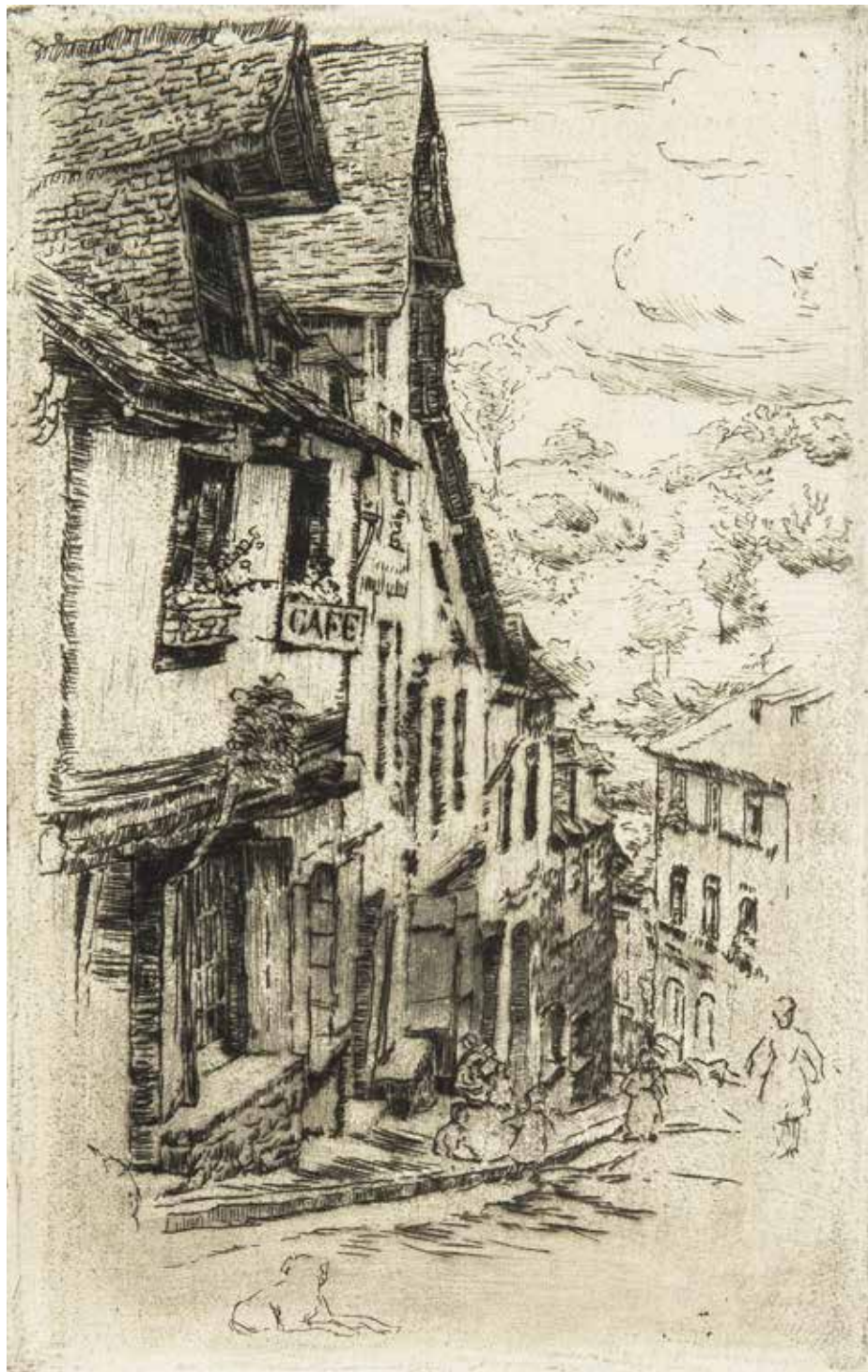
Morze

akwarela, papier, 44 × 62 cm,
sygn. l.d.: Mierzejewski

cena wywoławcza: 2 200 zł •
estymacja: 2 800 – 3 500 zł

Urodził się w rodzinie o artystycznych tradycjach. Podjął studia u M.Kotarbińskiego na warszawskiej ASP w 1937, ale dyplom uzyskał formalnie dopiero w 1956 r. Fascynowały go miejsca wspólne plastyki i filmu, czemu dawał wyraz w licznych tekstach krytycznych poświęconych tej problematyce. Wydawało się, że zdominuje ona jego pracę artystyczną, tym bardziej, że w roku 1950 rozpoczął pracę w łódzkiej PWST. Z „filmówką” związał się na długo. Był cenionym pedagogiem; wykladał rysunek i zagadnienia plastyki w filmie, pełnił funkcje dziekana wydziału operatorskiego i wydziału reżyserii, a w latach 1974–1975 był prorektorem szkoły. Wykładał też na uczelni filmowej w Brukseli. Malarskie fascynacje artysty obejmowały m.in. twórczość Fra Angelico, Ingres’a, Cézanne’a, a z Polaków – Mieczysława Janikowskiego. Mierzejewski uczył się od nich skupienia na motywie, powściągliwości, prostoty, która urzeekała go. Znajdował także upodobanie w tym, co monumentalne. Intrygowały go sposoby konstruowania obrazu przy pomocy niezbędnych tylko elementów, dążenie do zwięzłości. Prace artysty znajdują się w muzeach w Łodzi, Warszawie oraz Amsterdamie, a także w kolekcjach prywatnych w Polsce i zagranicą, najwięcej w Holandii i USA.

122

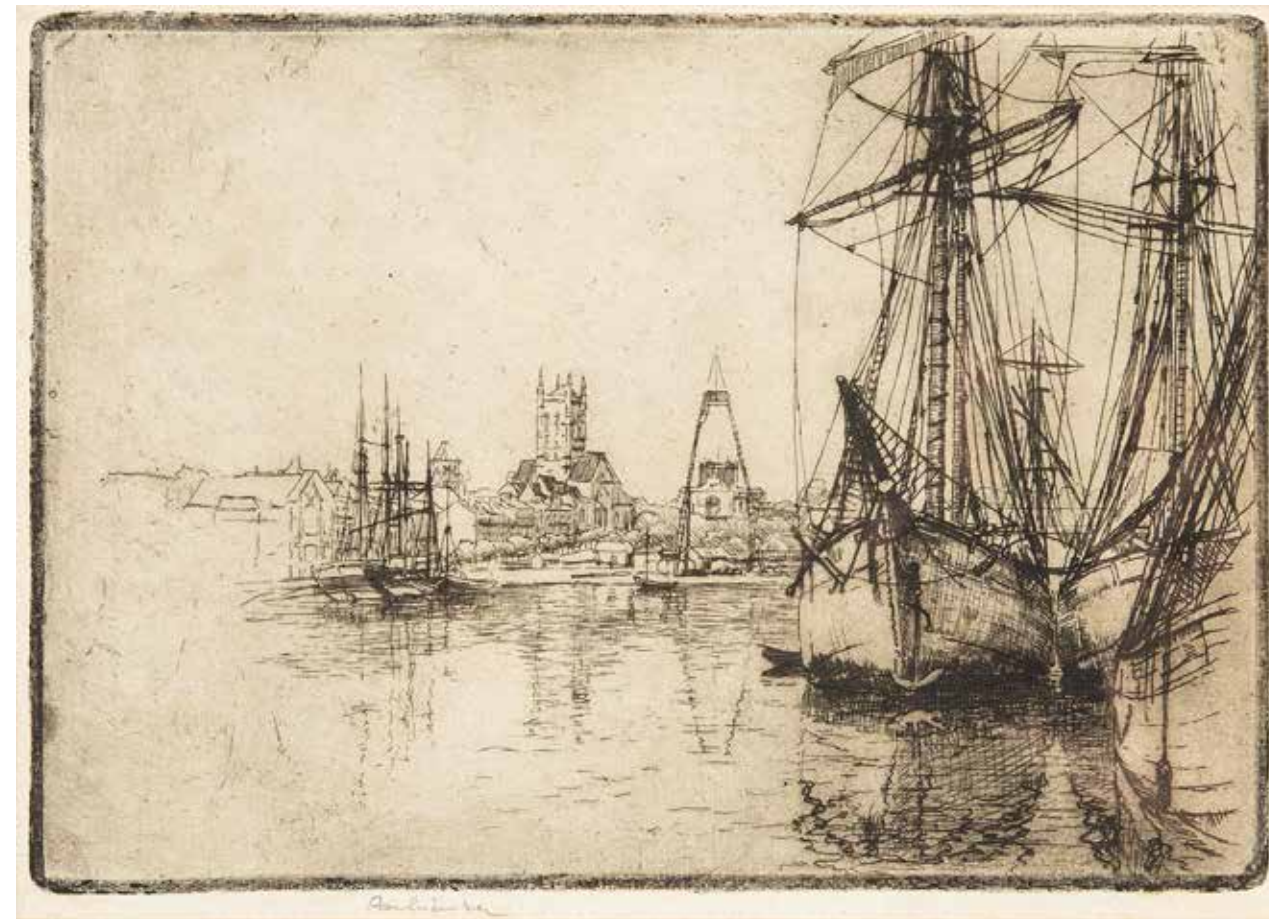
Józef Pankiewicz

(1866 Lublin – 1940 Marsylia)

Ulica Jerzual w Dinan z psem,
1906 r.

akwaforta, papier, 29,5 × 16 cm
w świetle passe-partout

cena wywoławcza: 1 200 zł
estymacja: 2 000 – 2 500 zł

123

Józef Pankiewicz

(1866 Lublin – 1940 Marsylia)

Port w Fécamp, 1907 r.

akwaforta, papier, 19,5 × 27,5 cm
(odcisk płyty), 23 × 37 (arkusz),
sygn. otówkiem p.d.: Pankiewicz,
opisany na odwrocie otówkiem: L Port
a Fécamp. 31.

cena wywoławcza: 3 800 zł
estymacja: 5 000 – 6 000 zł

Malarz i grafik, jeden z pierwszych symbolistów i impresjonistów polskich, działających na przełomie XIX i XX w. W latach 1884–85 uczył się w warszawskiej Klasie Rysunkowej pod kierunkiem W. Gersona i A. Kamińskiego, następnie zaś w akademii w Petersburgu. W 1889 r. udał się do Paryża. Zapoznawszy się z pracami impresjonistów po powrocie do Warszawy w 1890 r., przenosił na rodzimy grunt francuskie trendy malarskie. Kolejne lata przyniosły fascynację symbolizmem. W 1897 r. wstąpił do krakowskiego Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”. W latach 1897–1906 podróżował po zachodniej Europie, odwiedzając Holandię, Belgię, Włochy, Anglię, Niemcy i Francję. W roku 1906 został profesorem ASP w Krakowie. Lata 1914–1919 spędził w Hiszpanii. W latach 20-tych zainicjował nurt polskiego koloryzmu, nawiązujący do twórczości francuskich postimpresjonistów. W 1923 r. wznowił działalność pedagogiczną w krakowskiej akademii, patronując grupie malarzy i grafików, skupionych pod nazwą Komitet Paryski. Od 1925 r. kierował filią krakowskiej uczelni w Paryżu. Szczególne zainteresowanie Pankiewicza dotyczyło zagadnienia koloru, z którym nieustannie eksperymentował, przyswajając zdobycze sztuki europejskiej, szczególnie kubizmu i fowizmu. W latach 20-tych artysta powrócił do tradycyjnego warsztatu malarskiego. Bryłowość form wydobywał światłocieniowym modelunkiem, studiował gradacje walorów, formy budował miękko plamą barwną. Gamę kolorystyczną sprowadził do tonów oliwkowej zieleni, ciepłych brązów oraz chłodnych błękitów i różów. Malował wówczas chętnie martwe natury o walorach dekoracyjnych.

124

Stanisław Szwarc

(1880–1953
Kraków)

Zatoka Pucka

litografia, papier,
25 × 34 cm w świetle
passe-partout, sygn. ołówkiem p.d.:
Stan. Szwarc,
opisany l.d.: Zatoka
Pucka

cena wywoławcza: 600 zł •
estymacja:
800 – 1 000 zł

126

Stanisław Dawski

(1905–1990)

Łódzie, 1959 r.

wypukłodruk,
papier, 31 × 45 cm
(zadruk), sygn. i dat.
ołówkiem pod
płytą p.d.: STDawski
1959r, opisany l.d.:
Łódzie – odprysk

cena wywoławcza: 1 500 zł •
estymacja:
2 000 – 2 500 zł

Grafik i malarz, wykształcenie artystyczne zdobył ukończywszy studia w 1909 na krakowskiej ASP. Należał i zasiadał w zarządzie Stowarzyszenia Wit Stwosz oraz Towarzystwa Artystów Grafików. Uczestniczył w wielu wystawach organizowanych przez Towarzystwo Sztuk Pięknych w Krakowie, zaś pierwsza indywidualna wystawa jego prac miała miejsce w 1931 r. w warszawskim Salonie Czesława Garlińskiego. Po II wojnie światowej objął stanowisko profesora na krakowskiej ASP.

125

Stanisław Szwarc
(1880–1953 Kraków)

Pejzaż zimowy

litografia, papier, 25 × 32,5 cm w świetle
passe-partout, sygn. p. d.: Stan. Szwarc,
opis. l.d.: Litotinta

cena wywoławcza: 200 zł •
estymacja: 300 – 500 zł

127

Stanisław Dawski

(1905–1990)

Głowa mężczyzny

wypukłodruk, papier, 22 × 16 cm
w świetle passe-partout, sygn. ołówkiem
p.d.: Dawski

cena wywoławcza: 1 200 zł •
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Studiował w ASP w Warszawie. Dyplom otrzymał 1939 roku w pracowni Feliksa Szczęsnego Kowarskiego i Stanisława Ostoi – Chrostowskiego. Od 1945 roku przez następne 25 lat związany był z PWSSP we Wrocławiu, której był profesorem i przez pewien czas rektorem. Zajmował się grafiką, malarstwem, rzeźbą w ceramice i szkłe. Brał czynny udział w życiu wystawowym. Miał kilkanaście wystaw indywidualnych w kraju i za granicą (Londyn, Sofia, Praga, Wiedeń, Berlin, Budapeszt, Tel-Awiv, Toronto i in.) Był laureatem wielu nagród i wyróżnień m.in.: Nagrody Artystycznej Miasta Wrocławia, Nagrody Artystycznej Wojewódzkiej Rady Narodowej, medale Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, medal na IV Międzynarodowym Biennale Exlibrisu w Malborku. Był wybitnym pedagogiem – jego uczniem był m.in. Józef Gielniak

128

Janina Kondracka-Okornicka

(1927–2008)

Kwiaciarka

akwaforta, papier, 39 × 26,6 cm
w świetle passe-partout, sygn. i dat.
ołówkiem p.d.: JKondracka 19...7

cena wywoławcza: 400 zł •
estymacja: 500 – 700 zł

Artystka graficzka, w 1953 r. ukończyła ASP w Warszawie. Brała udział w słynnej wystawie w Arsenale (1955), w Ogólnopolskich Wystawach Plastyki w 1956 i 1958. Wystawa indywidualna – BWA Opole, 1960. Prace artystki są przechowywane w Muzeum Narodowym w Warszawie.

129

Janina Kondracka-Okornicka

(1927–2008)

O zmierzchu

odprysk z akwafortą, papier, 28 × 36 cm
w świetle passe-partout, sygn. p. d.: Jkondracka, opisany l. d.: O zmierzchu i śr. d.: odrprysk z akwafortą, z tyłu naklejka: 303./Janina KONDRACKA-OKORNICKA (ur. 1927)/O zmierzchu/odprysk z akwafortą, papier, 26,5 × 35 cm (odcisk płyty); sygn. p.d.: Jkondracka, w l.d.: „O zmierzchu”, w śr.d.: odprysk z akwafortą

cena wywoławcza: 300 zł •
estymacja: 400 – 600 zł

130

Irena Dybowska-Jasińska

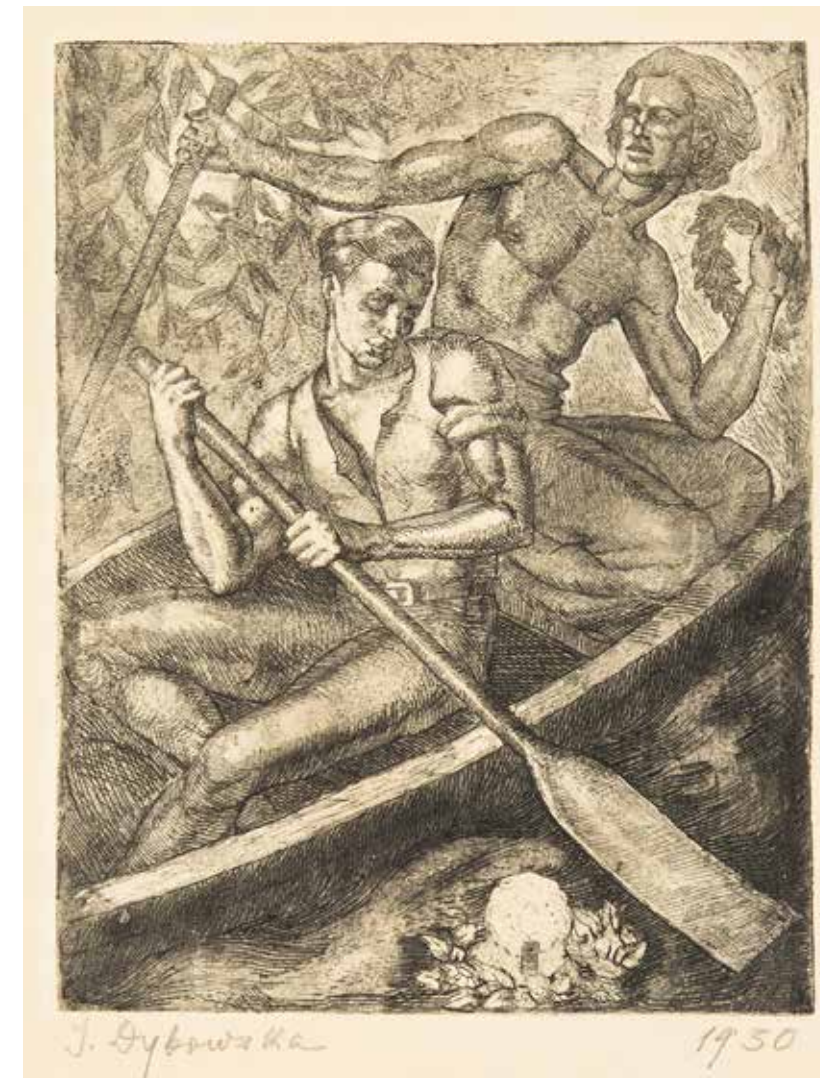
(1905 Warszawa – 1939)

Rzucanie wianków z cyklu Sobótki, 1930 r.

akwaforta, papier, 16,5 × 12,7 cm
(odcisk płyty), 30 × 24 cm (arkusz),
sygn. ołówkiem l.d.: J.Dybowska, dat.
ołówkiem p.d.: 1930
Lit.: Sylwia Błachowicz, Intrygujące!
„O korzeniach sobótki”, <https://mnwr.pl/intrygujace-o-korzeniach-sobotki/> [dostęp 12.07.2022]

cena wywoławcza: 600 zł
estymacja: 1 000 – 1 500 zł

Studiowała w warszawskiej ASP w latach 1924–30 M. Kotarbińskiego, Wł. Skoczylasa i E. Bartomiejczyka. W czasie studiów za swoje prace była wielokrotnie odznaczana i nagradzana. Zajmowała się przede wszystkim grafiką tworząc w technice akwatinty z akwafortą, miękkim werniksie i litografii. W jej pracach pojawiały się motywy figuralne i postaci z bajek. Swoje ryciny prezentowała na Wystawie Objazdowej zorganizowanej przez Stowarzyszenie Ruchomej Wystawy Sztuki (w 1935) i na wystawie Świat Kobiety w Resursie Obywatelskiej w Warszawie. W 1927 r. przebywała, wraz z innymi artystami z tej uczelni, na plenerze w Kazimierzu nad Wisłą.

131

Edward Okuń

(1872 Wólka Zerzeńska – 1945 Skierniewice)

Bez tytułu, 1902 r.

autocynkografia, papier,
wydanie pierwsze, Lwów,
Nakładem Księgarni Polskiej,
1902, 15 × 20,5 cm, sygn.
monogramem l.d.: EO

cena wywoławcza: 500 zł
estymacja: 700 – 1 000 zł

132

Mojżesz Kisling

(1891 Kraków – 1953 Sanary-sur-Mer)

Ofelia

litografia barwna, papier, 59,5 × 44,9 cm (zadruk) 75,8 × 55,6 cm (arkusz)
sygn. na kamieniu p. g.: „Kisling”, opis. otówkiem l. d.: „58/150” oraz podpis. otówkiem p. d.: „Jean Kisling” na owalnym wycisku: „ATELIER KISLING”

cena wywoławcza: 2 200 zł
estymacja: 3 000 – 3 500 zł

W roku 1907 podjął naukę w krakowskiej akademii, w pracowni J. Pankiewicza. W roku 1911 wyjechał do Paryża, gdzie związał się z kręgiem artystów École de Paris. Już od 1912 r. uczestniczył w paryskich Salonach: Jesiennym, Niezależnych i Tuilleries. Miał wiele wystaw indywidualnych zarówno w Paryżu, jak i w innych miastach Europy i Stanów Zjednoczonych. W Polsce po raz pierwszy prace Kislinga zaprezentowano w 1917 r. podczas I Wystawy Ekspresjonistów Polskich w TPSP w Krakowie. Należał do Związku Zawodowego Malarzy i Rzeźbiarzy Polskich w Paryżu. Artysta wiele podróżował, m. in. do Holandii, Anglii i Włoch. Szczególnie chętnie przebywał w Prowansji, utrwalając na płótnie jej krajobrazy. W latach 1941–1945 artysta przebywał w Nowym Jorku. Po powrocie do Francji osiadł na terenie ukochanej Prowansji, w Sanary-sur-Mer. Wczesna twórczość Kislinga łączy w sobie wpływy kubistyczne z ekspresjonizmem. Malował martwe natury, często kwiaty, pejzaże, w tym portowe, m.in. Marsylii i Amsterdamu, ponadto portrety i akty. W dorobku artysty nie brak też scen rodzajowych. Szczególnie znaczącą rolę w kształtowaniu indywidualnego stylu artysty miał wpływ twórczości P. Cézanne’a. Poszukiwania formalne widoczne w jego bogatej i indywidualnej twórczości sprawiły, iż został uznany za prekursora tzw. nowej rzeczywistości. Już za życia artysty ukazało się kilka poświęconych mu monografii.

133

Stanisław Bohusz-Siestercewicz

(1869 Wilno – 1927 Warszawa)

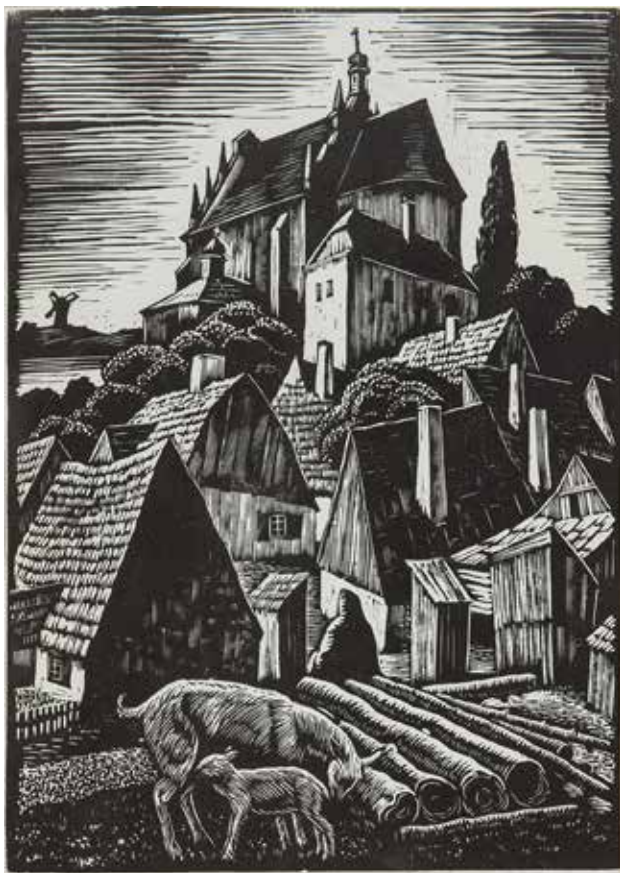
Taniec, 1896 r.

litografia barwna, papier, 28,5 × 34,5 cm w świetle passe-partout, sygn. na płycie p.d.: St. Bohusz
Ilustracja z książki „Gerlach Allegorien”, wyd. Gerlach & Schenk Verlag fur Kunst und Gewerbe, Wiedeń, 1896 r.

cena wywoławcza: 1 200 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Uczył się Szkole Rysunkowej w Wilnie, a potem w latach 1888–1894 studiował na ASP w Petersburgu u B.P. Willewaldego. Kolejne dwa lata spędził na nauce w Akademii Julian w Paryżu, potem w Monachium, gdzie podjął naukę w pracowni Józefa Brandta, z którym łączyła go serdeczna przyjaźń. Przez krótki okres był mężem córki Brandta – Krystyny, jednak małżeństwo zakończyło się rozwodem. W 1900 przeniósł się do Warszawy, następnie do Wilna i Poznania. Uprawiał przede wszystkim malarstwo pejzażowe oraz rodzajowe. Był nauczycielem malarstwa, także wykładowcą na uniwersytecie wileńskim. Ilustrował książki i czasopisma. Wydał album z reprodukcjami, ukazujący życie na prowincji. Bohusz-Siestercewicz w swojej twórczości malował portrety oraz pejzaże, ale to sceny rodzajowe ukazujące codzienne życie w małych miasteczkach i wsiach litewskich były stanowiąc najczęściej pojawiający się u niego motyw. Obrazy artysty należą do zbiorów muzealnych w Wilnie, Płocku w Warszawie, Poznaniu oraz w Pałacu Herbsta w Łodzi.

134

Władysław Skoczylas

(1883 Wieliczka – 1934 Warszawa)

Motyw z Kazimierza II, 1933 r.

drzeworyt, papier, 34 × 24,5 cm,
sygn. ołówkiem pod płytą p.d.: W Skoczylas, opisany l.d.: Kazimierz

cena wywoławcza: 800 zł
estymacja: 1 200 – 1 500 zł

135

Władysław Skoczylas

(1883 Wieliczka – 1934 Warszawa)

Święty Krzysztof, 1915 r.

drzeworyt, papier, 17,5 × 12 cm, pod kompozycją podpis i tytuł (wraz z uwagą drzeworyt oryginalny), grafika była dodatkiem do czasopisma „Sztuki Piękne”

cena wywoławcza: 700 zł
estymacja: 1 000 – 1 500 zł

Wybitny polski grafik, malarz i pedagog. Studiował malarstwo w Wiedniu i w krakowskiej ASP, grafikę w Paryżu i Lipsku. W 1922 objął katedrę grafiki w warszawskiej SSP. Był założycielem Stowarzyszenia Artystów Grafików Rytm. Najbardziej znany ze swojej twórczości graficznej, z technik malarskich najchętniej uprawiał akwarelę.

136

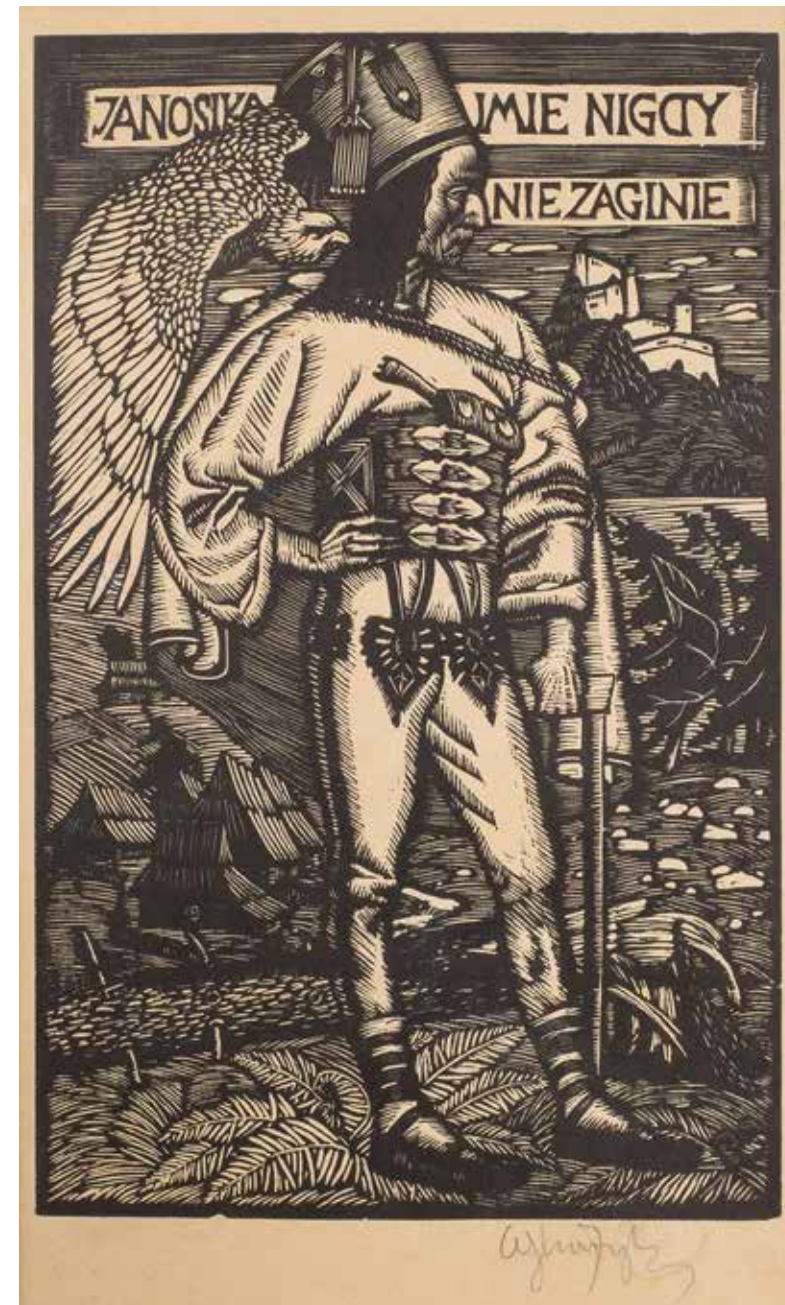
Władysław Skoczylas

(1883 Wieliczka – 1934 Warszawa)

Janosika imię nigdy nie zaginie

drzeworyt, papier, 24 × 14,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. ołówkiem p.d.: WSkoczylas

cena wywoławcza: 1 400 zł
estymacja: 2 000 – 2 500 zł

137

MN

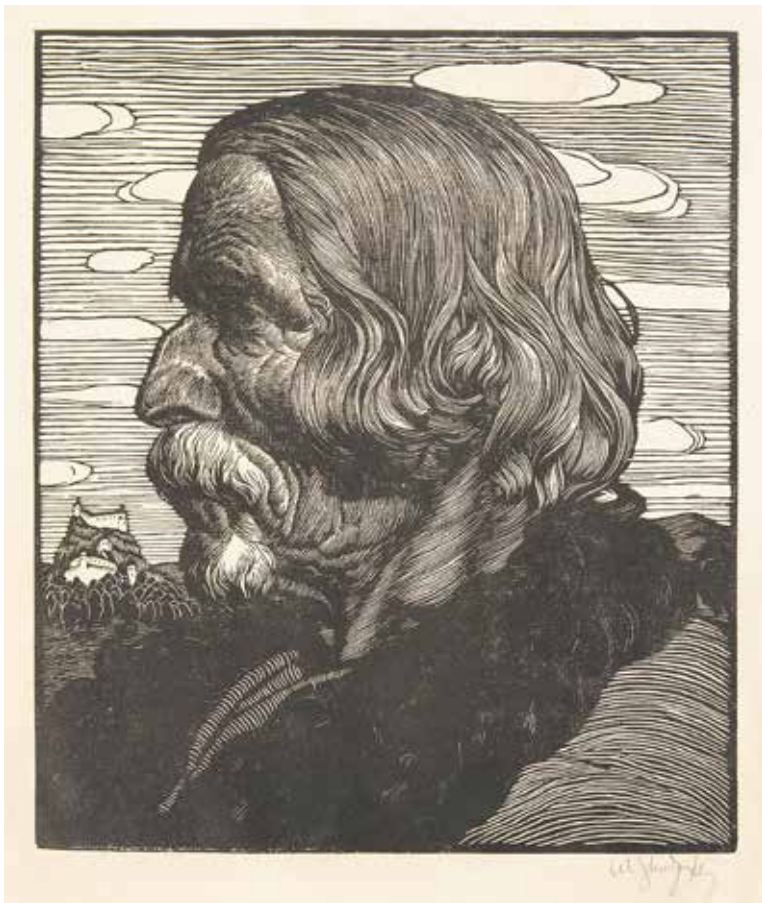
(I poł. XX w.)

Kazanie Św. Franciszka do ptaków, 1943 r.

drzeworyt, papier, 20,3 × 12 cm,
sygn. i dat. l.d.: słaboczytelnie, 1943,
opisany l.d.: Kazanie Św. Franciszka/do ptaków

cena wywoławcza: 400 zł
estymacja: 600 – 800 zł

138

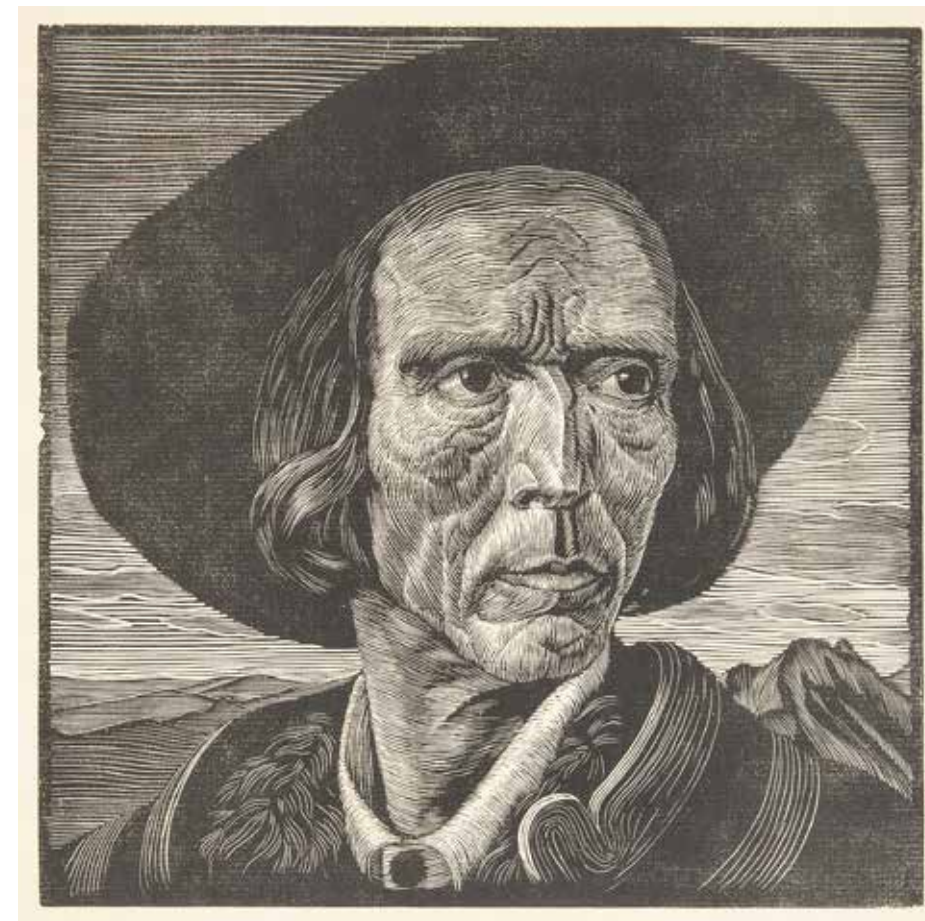
Władysław Skoczylas

(1883 Wieliczka – 1934 Warszawa)

Profil górala, 1913 r.

drzeworyt, papier, 26 × 22,3 cm (odcisk płyty), 35,5 × 28,8 cm (arkusz), sygn. ołówkiem p.d.: WlSkoczylas

cena wywoławcza: 2 800 zł
estymacja: 3 500 – 4 500 zł

140

Władysław Skoczylas

(1883 Wieliczka – 1934 Warszawa)

Głowa junaka

drzeworyt, papier, 25 × 25 cm
w świetle passe-partout

cena wywoławcza: 1 200 zł
estymacja: 2 000 – 3 000 zł

139

Stanisław Raczyński

(1903 Wadowice – 1982 Kraków)

Kobziarz z Podhala

drzeworyt, papier, 26 × 19 cm, sygn. p.d.: St. Raczyński, opisany l.d.: Kobziarz z Podhala

cena wywoławcza: 400 zł •
estymacja: 600 – 800 zł

Malarz, grafik, scenograf. Studiował na ASP w Krakowie u I. Pieńkowskiego, T. Axentowicza, W. Weissa i grafikę u J. Wojnarskiego. Naukę kontynuował w Paryżu i we Włoszech. Był scenografem teatrów Krakowa i Poznania. Z grafiki uprawiał głównie drzeworyt, pozostając pod wpływem Skoczylasa. Najczęściej podejmował tematykę figuralną i architektoniczną, którą poddawał dekoracyjnej stylizacji.

141

Edmund Ludwik Bartłomiejczyk

(1885 Warszawa – 1950 tamże)

Hucul z Jaworowa, 1935 r.

drzeworyt dwubarwny, papier, 20,5 × 21 cm w świetle passe-partout, sygn. na kločku monogramem związanym p.g.: EB

cena wywoławcza: 800 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Artysta grafik i pedagog. Studiował w latach 1906–1909 w ASP w Krakowie u J. Stanisławskiego, J. Unierzyskiego i W. Weissa. Studia kontynuował w SSP w Warszawie na kierunku architektura, później na Wydziale Sztuki Stosowanej. Był wykładowcą na Politechnice Warszawskiej w latach 1917–30, a w roku 1926 objął pierwszą w Polsce Katedrę Grafiki Użytkowej w SSP w Warszawie. Był członkiem Artystów Grafików Ryt oraz założycielem Koła Artystów Grafików Reklamowych. Nagradzany wielokrotnie, np. złoty medal w dziale książki i plakatu na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu w roku 1925.

142

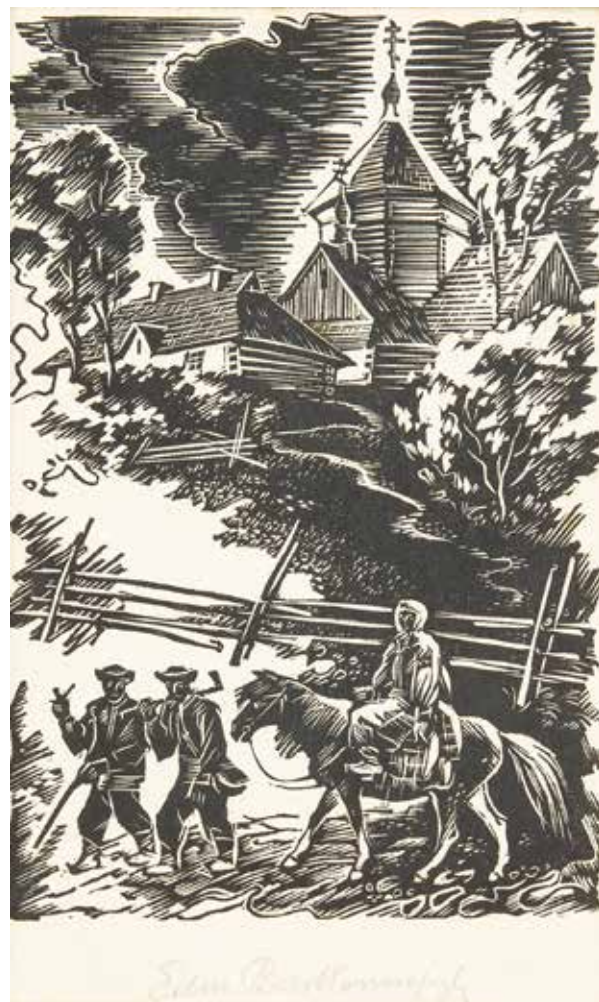
Edmund Ludwik Bartłomiejczyk

(1885 Warszawa – 1950 tamże)

Dudziarz, 1926 r.

drzeworyt, papier, 24 × 17,5 w świetle
passe-partout, sygn. na płycie monogramem: EB

cena wywoławcza: 600 zł
estymacja: 800 – 1 000 zł

143

Edmund Ludwik Bartłomiejczyk

(1885 Warszawa – 1950 tamże)

Scena huculska

drzeworyt, papier, 14 × 10 cm w świetle
passe-partout, sygn. ołówkiem u dołu:
Edm. Bartłomiejczyk

cena wywoławcza: 600 zł
estymacja: 1 000 – 1 500 zł

144

Tadeusz Kulisiewicz

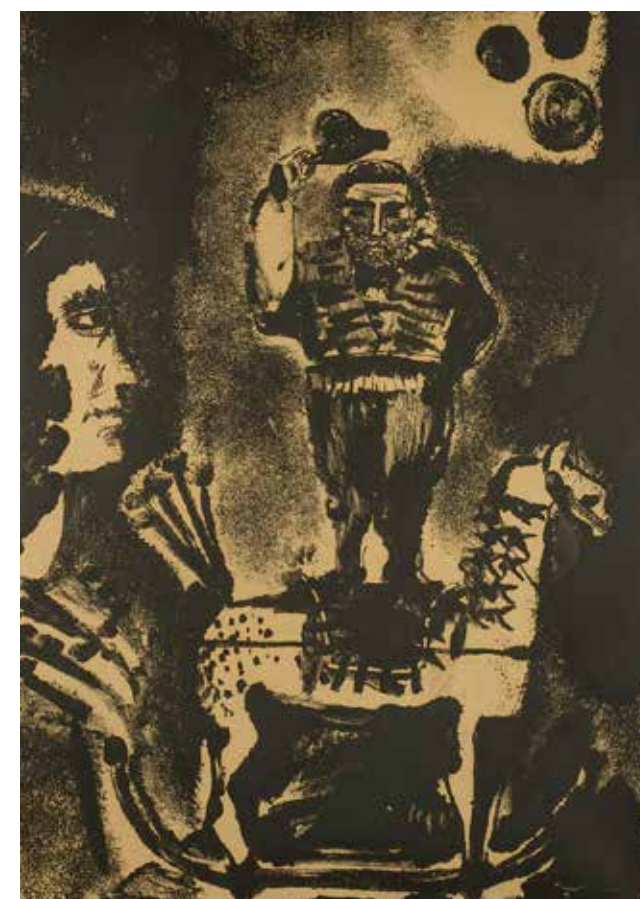
(1899 Kalisz – 1988 Warszawa)

Biedacy, 1931 z teki Szlembark

drzeworyt, papier, 33 × 22 cm w świetle
passe partout, sygn. ołówkiem p.d.:
Kulisiewicz

cena wywoławcza: 2 000 zł •
estymacja: 3 000 – 4 000 zł

W latach 1922–1923 studiował w Szkole Sztuk Zdobniczych w Poznaniu, a następnie w latach 1923–1927 w SSP w Warszawie u W. Skoczylasa. Od 1926 był członkiem Stowarzyszenia Artystów Grafików Ryt. Wydana przezeń w 1931 teka Szlembark, prezentująca realia życia w góralskiej wiosce, którą odwiedzał i w której z czasem zamieszkał, była niezamierzoną polemiką z idealizowanymi przedstawieniami Skoczylasa. Tworzył cykle rysunkowe, w których utrwalił widoki zrujnowanego miasta (Warszawa 1945), w kolejnych cyklach reportażowych pokazywał obserwacje z podróży (jak Indie 1956, Meksyk I i II, 1957–1959, Laguna wenecka 1958, Brazylia 1963). Artysta pracował jako pedagog ASP w Warszawie w latach 1933–1939 i po wojnie w latach 1945–1969. Brał czynny udział w życiu artystycznym kraju poprzez wystawy. Wielokrotnie nagradzany.

145

Jacek Sienicki

(1928 Warszawa – 2000 tamże)

Cyrk, 1958 r.

monotypia, papier, 48 × 34,5 cm,
sygn. p.d.: Jacek S. 57 58

cena wywoławcza: 3 400 zł •
estymacja: 4 500 – 5 500 zł

Studiował na Wydziale Malarstwa ASP w Warszawie, w pracowni Artura Nachta-Samborskiego, u którego w 1954 roku obronił swój dyplom. Swoje prace po raz pierwszy szerszej publiczności zaprezentował na Wystawie Młodej Plastyki w Warszawie w 1955 roku. W tym samym roku artysta objął stanowisko wykładowcy na macierzystej uczelni. W 1981 roku otrzymał tytuł profesora. Był laureatem wielu prestiżowych nagród i wyróżnień, m.in.: Nagrody Krytyki Artystycznej im. C. K. Norwida w 1975 r. czy Nagrody im. J. Cybisa otrzymanej w 1983 roku.

146

Stanisław Raczyński

(1903 Wadowice – 1982 Kraków)

Ewa, 1920 r.

drzeworyt, papier, 15 × 10 cm (zadruk),
sygn. i dat. p.d.: St. Raczyński

cena wywoławcza: 500 zł •
estymacja: 1 000 – 1 500 zł

Malarz, grafik, scenograf. Studiował w krakowskiej ASP u I. Piętkowskiego, T. Axentowicza, W. Weissa i grafikę u J. Wojnarskiego. Uzyskawszy stypendium w 1930 r. wyjechał uzupełniać naukę w Paryżu i we Włoszech. Był scenografem teatrów Krakowa i Poznania. Z grafiki, pozostając pod wpływem Skoczylasa, uprawiał głównie drzeworyt. Najczęściej podejmował tematykę figuralną i architektoniczną, którą poddawał dekoracyjnej stylizacji.

147

Wilk (Wilhelm) Ossecki

(1892–1958)

Ratusz w Poznaniu z teki Stary Poznań, 1929 r.

miedzioryt, papier, 26 × 18 cm (odcisk płyty), sygn. ołówkiem p.d. Ossecki, opisany l.d. Poznań 12/24 cm

cena wywoławcza: 500 zł •
estymacja: 800 – 1 000 zł

Malarz, grafik i pedagog. W latach 1910–14 studiował w ASP w Krakowie u J. Pankiewicza i W. Weissa. W latach 1917–18 studiował muzeologię w Wiedniu, był kustoszem w latach 1934–1939 zbiorów wilanowskich. Był jednym z najaktywniejszych twórców grafików środowiska wielkopolskiego lat 20. Uprawiał drzeworyt, również barwny jak też techniki metalowe. Ulegał wpływom formistów, grupy Ryt, a w drzeworytach barwnych przejawia się wpływ sztuki japońskiej. Malował, również olejne pejzaże, portrety, akty i martwe natury.

148

Stefan Just

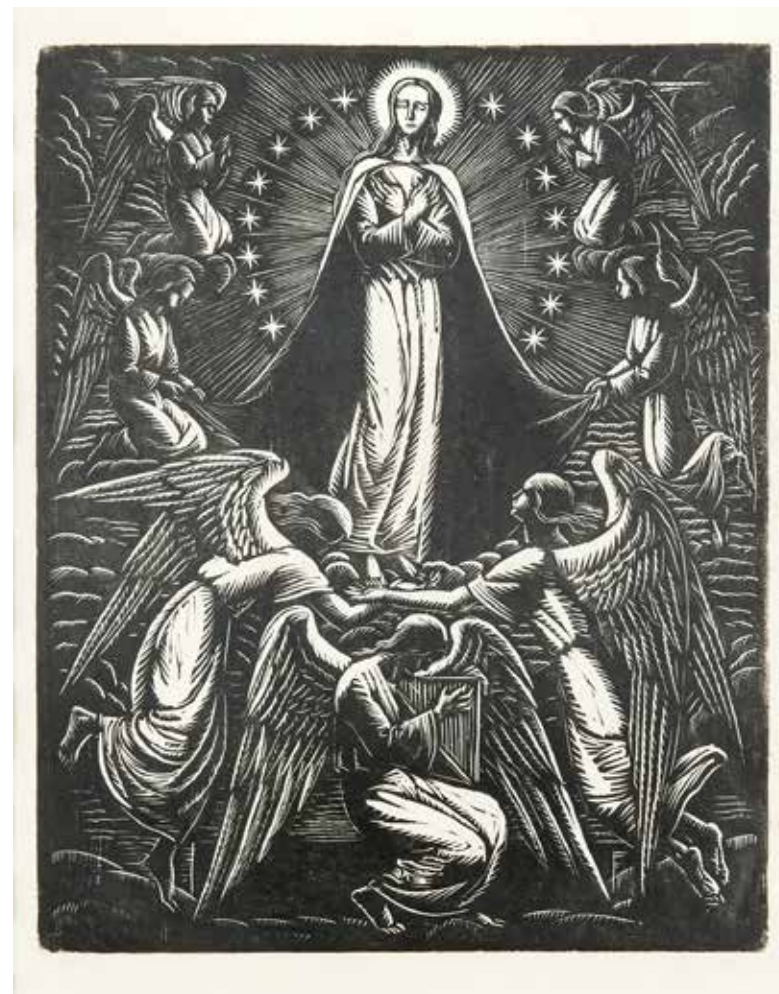
(1905–1977)

Wniebowzięcie

drzeworyt, papier, 33 × 25,5 cm w świetle passe-partut, sygn. ołówkiem pod płytą p.d.: SJust

cena wywoławcza: 500 zł •
estymacja: 700 – 1 000 zł

Malarz związany z Łodzią. Studia artystyczne ukończył na ASP w Warszawie. Brał udział w wystawach Zachęty – na Salonie w 1938 r. został wyróżniony przez komisję. Justa interesował przede wszystkim pejzaż. Wykonane w technice olejnej krajobrazy często zawierały motyw drogi, w malarskiej manierze były natomiast zbliżone do konwencji impresjonizmu. Zdecydowanie rzadziej postugiwał się innymi technikami malarskimi. W jego dorobku odnaleźć można również portrety i sceny rodzajowe. Just jest także autorem wizerunku Matki Boskiej, znajdującym się w Sanktuarium w Szczyrku, który namalował jako wotum dziękczynne w 1960 r.

149

Stefan Just

(1905–1977)

Koronacja Marii na Królową Nieba i Ziemi

drzeworyt, papier, 33 × 25,5 cm w świetle passe-partout, sygn. ołówkiem pod płytą p.d.: SJust

cena wywoławcza: 500 zł •
estymacja: 700 – 1 000 zł

150
Stefan Rassalski
 (1910–1972)

Warszawa – Barbakan

drzeworyt, papier, 26,8 × 20,2 cm
 w świetle passe-partout, sygn. l. d.:
 SRassalski, opisany p. d.: Warszawa –
 Barbakan

cena wywoławcza: 400 zł •
 estymacja: 600 – 800 zł

Artysta malarz i grafik, historyk sztuki, publicysta. W latach 1928–33 studiował w Lublinie, w 1936 zamieszkał w Warszawie, gdzie uzyskał dyplom ASP. Uprawiał drzeworyt od 1932 roku (teka Lublin), początkowo pod silnym wpływem Kulisiewicza i sztuki ludowej, z czasem rozwinął treści symboliczne i literackie. Jego prace odznaczają się oszczędnością faktury, dyscypliną, wyczuciem graficznym. Pracował także jako fotoreporter, min. w trakcie Powstania Warszawskiego.

151
Stefan Rassalski
 (1910–1972)

Warszawa – Zamek

drzeworyt, papier, 30,5 × 20 cm w świetle passe-partout, sygn. l. d.: SRassalski, opisany p. d.: Warszawa-Zamek

cena wywoławcza: 400 zł •
 estymacja: 600 – 800 zł

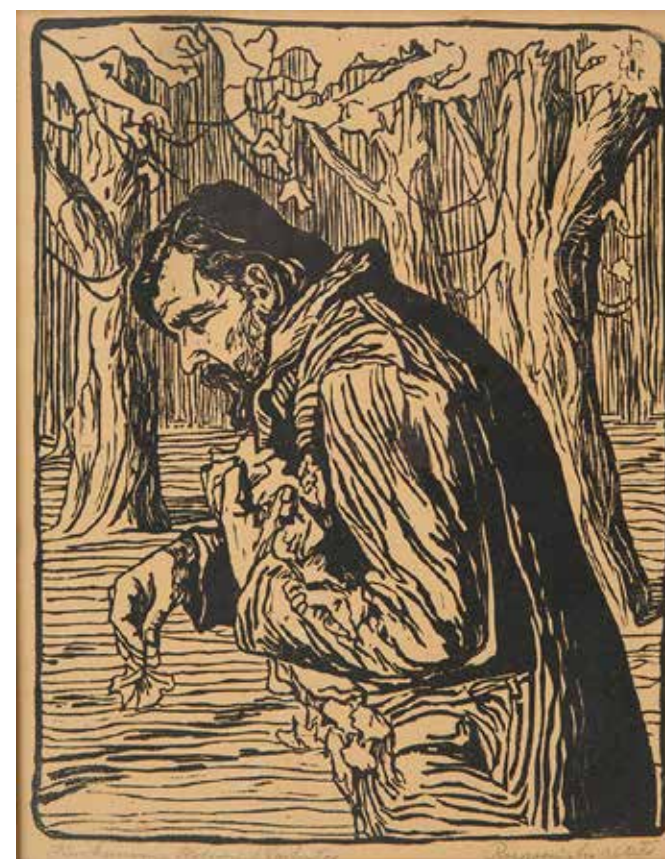
152
Wacław Wąsowicz
 (1891 Warszawa –
 1942 tamże)

Dyżurni, l. 30 XX w.

drzeworyt, papier,
 9,5 × 13 cm
 w świetle passe-partout

cena wywoławcza: 700 zł
 estymacja: 900 – 1 200 zł

Studia rozpoczął w Institute Supérieur de Commerce de l'État w Antwerpii (1929–1931), potem kontynuował je na UW na Wydziale Historii Sztuki (1935–1939) oraz w prywatnej pracowni Rafała Wąsowicza (1939–1944). Malował przede wszystkim pejzaże, wedyuty oraz martwe natury. Posługiwał się techniką olejną i akwarelą, zajmował się też grafiką warsztatową. W 1954 brał udział w Radomiu w X Ogólnopolskiej Wystawie Plastycznej, wystawiał regularnie w Zachęcie i na targach we Florencji. Tworzył wedyuty – głównie widoki Warszawy, pejzaże i martwe natury oraz cykle graficzne (m.in. „Stara Warszawa”). Jego prace znajdują się w zbiorach m. in. Muzeum Narodowego w Warszawie i Ossolineum we Wrocławiu.

153
Witold Rzegociński
 (1883–1969 Kraków)

Jesienne liście, 1903 r.

linoryt, papier, 28 × 22 cm w świetle passe-partout,
 sygn. p.d. ołówkiem: Rzegociński Witold/Liście Jesienne

cena wywoławcza: 1 000 zł •
 estymacja: 1 200 – 1 500 zł

Artysta malarz i grafik, pedagog. Studiował w krakowskiej ASP u J. Mehoffera, L. Wyczółkowskiego, J. Unierzyskiego. W 1903 ukończył otrzymał dyplom i wyjechał do Paryża, aby kontynuować studia w Ecole Nationale et Speciale de Beaux Arts. Po powrocie do Krakowa został członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych, a od 1921 Towarzystwa Artystów Malarzy i Rzeźbiarzy „Sztuka Rodzima” w Krakowie. Znajdował się w składzie pierwszego zarządu Związku Artystów Plastyków. Wykładał w Szkole Przemysłowej w Krakowie, po 1945 wykładał w ASP w Krakowie. Jego twórczość obejmuje malarstwo krajobrazowe i portrety, wykonywał również projekty witraży i medali. Dzieła artysty znajdują się m.in. w Muzeum Narodowym w Warszawie, Krakowie, w Muzeach Okręgowych w Bydgoszczy, Siedlcach, Toruniu oraz w Muzeum Sztuki Medalskiej we Wrocławiu.

Tablica XXX. Litografia piórkami

154

Leon Wyczółkowski

(1852 Huta Miastkowska k. Kielc – 1936 Warszawa)

Wejście do katedry na Wawelu

litografia piórkami, papier, 28 × 20,5 cm, sygn. z płyty: p. d.: Lwyczół

cena wywoławcza: 500 zł
estymacja: 700 – 900 zł

Tablica XXIX. Litografia kredką

155

Leon Wyczółkowski

(1852 Huta Miastkowska k. Kielc – 1936 Warszawa)

Portret Konstantego Laszczyńskiego, 1922 r.

litografia kredką, papier, 28 × 20,5 cm, sygn. z płyty: l. d.: Lwyczół
Praca pochodzi z albumu Hieronima Wildera „Grafika: Drzeworyt, miedzioryt, litografia: Wskazówki dla bibliotekarzy i miłośników sztuki” wydanej we Lwowie przez Księgarnię Wydawniczą H. Altenberga w 1922 roku

cena wywoławcza: 500 zł
estymacja: 700 – 900 zł

Jeden z najwybitniejszych artystów Młodej Polski. Studiował w warszawskiej Klasie Ry – sunkowej. Naukę kontynuował w Monachium, a następnie uczył się w krakowskiej SSP u J. Matejki. Wiele podróżował; był m. in. na Ukrainie, we Włoszech, w Wiedniu oraz Paryżu. Współtworzył TAP „Sztuka”. Wyczółkowski był artystą wszechstronnym. Początkowo tworzył w technice olejnej, jednak około 1900 r. zaczął sięgać po pastel, akwarelę i tusz oraz grafikę. Podejmował tematykę historyczną i rodzajową, malował portrety, sceny salonowe, martwe natury. Początkowo tworzył w nurcie realizmu. Następnie, zafascynowany sztuką impresjonistów, na swój sposób wykorzystywał zdobycze tego nurtu. Jego obrazy znajdują się w największych muzeach polskich.

156

Barbara Narębska-Dębska

(1921 Włocławek – 2000 Aleksandrów Kujawski)

Toruń – Kościół na Podgórzu, 1949 r.

akwafora, papier, 31 × 21,5 cm (odcisk płyty), sygn. i dat. ołówkiem p.d.: Barbara Narębska-Dębska 1949, opisana l.d.: Toruń – Kościół na Podgórzu

cena wywoławcza: 400 zł •
estymacja: 600 – 800 zł

Studiowała na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dyplom uzyskała w 1950 r. Należała do „Grupy Toruńskiej”. Brała udział w wystawach międzynarodowej grupy artystycznej „Reflet” w Paryżu. Miała ponad 30 wystaw indywidualnych w kraju i za granicą. Otrzymała wiele nagród i wyróżnień m. in.: srebrny medal Akademii Tomaso Campanella w Rzymie, medal na II Międzynarodowym Biennale Grafiki we Frechen oraz Nagrodę Miasta Torunia.

157

Aleksander Sołtan

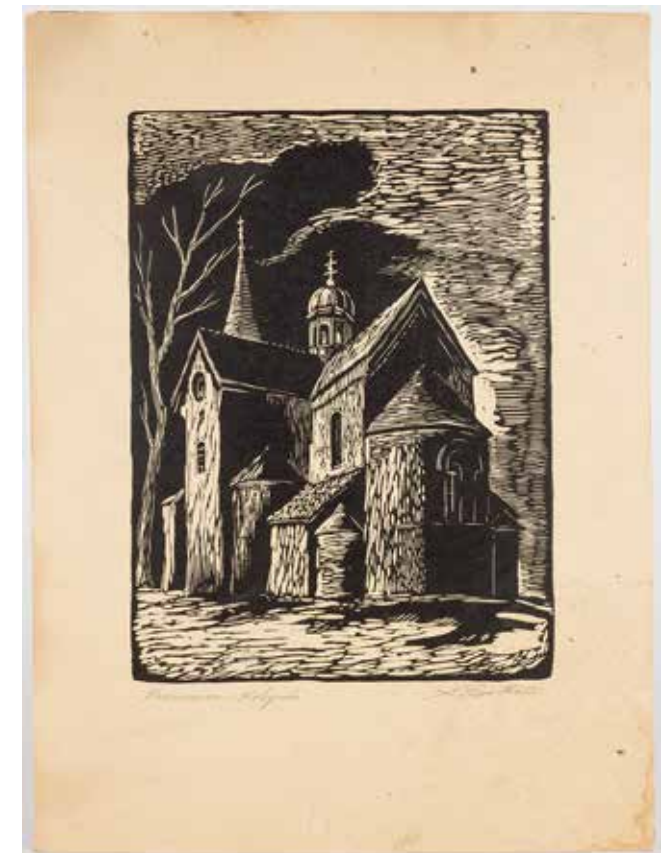
(1903–1994)

Kruszwica – Kolegiata

linoryt, papier, 26,8 × 19,7 cm (odcisk płyty), sygn. ołówkiem p.d.: A. Sołtan, opisana l.d.: Kruszwica-Kolegiata

cena wywoławcza: 500 zł •
estymacja: 700 – 900 zł

W 1937 roku otrzymał dyplom ukończenia studiów na ASP w Warszawie. Nauki pobierał w pracowniach Wł. Skoczylasa i L. Wyczółkowskiego i T. Pruszkowskiego. Członek „Grupy Czwartej” i grupy „Czerń i Biel”. Kolejno w latach 1937–1939 i 1947–1949 był wykładowcą i dyrektorem Liceum Poligraficznego w Warszawie. W latach 1947–49 był kierownikiem graficznym w wydawnictwie Wiedza, oraz redaktorem czasopisma Poligrafika. Sławę zyskał przede wszystkim jako wytrawny grafik. Tworzył przede wszystkim litografie. Swoje grafiki tworzył w całym cyklu np. „Walcząca Warszawa” (1940–1948), „Akwarium” (1965–1967), „Kroniki” (1968). Przedstawiał również widoki miejskie i portrety. Artysta wielokrotnie wystawiał swoje prace na licznych polskich wystawach.

158

Aleksander Laszenko

(1883 Annówka – 1944 Włocławek)

Papugi, 1934 r.

drzeworyt, papier, 41,5 × 24,5 cm, sygn. ołówkiem l.d.: A. Laszenko, opisany i dat. p.d.: drzeworyt 1934

cena wywoławcza: 1 200 zł

estymacja: 1 500 – 2 000 zł

159

Aleksander Laszenko

(1883 Annówka – 1944 Włocławek)

Brodzące flamingi, 1934 r.

drzeworyt barwny, wym.: 42 × 29,5 cm, sygn. l.d.: A. Laszenko, p.d.: drzeworyt 1934

cena wywoławcza: 1 000 zł

estymacja: 1 400 – 1 800 zł

160

Aleksander Laszenko

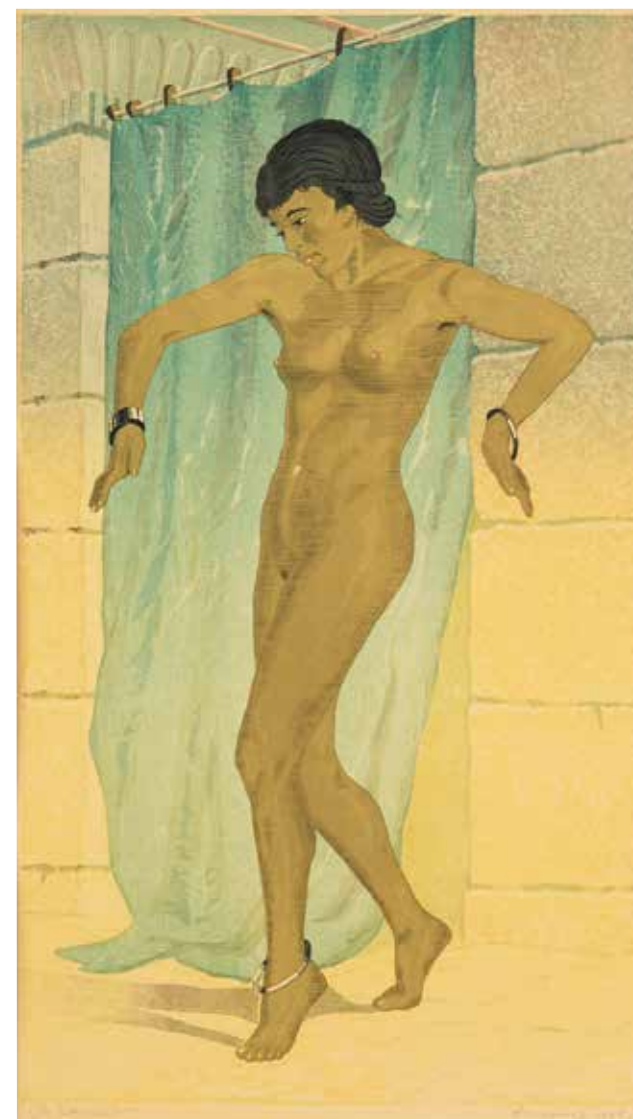
(1883 Annówka – 1944 Włocławek)

Pracznia

linoryt barwny, papier, 42 × 23 cm, sygn. l.d.: A. Laszenko, p.d.: linoryt

cena wywoławcza: 1 000 zł

estymacja: 1 400 – 1 800 zł

161

Aleksander Laszenko

(1883 Annówka – 1944 Włocławek)

Taniec brzucha, 1935 r.

drzeworyt barwny, papier, 43 × 24 cm, sygn.: l.d.: A. Laszenko, p.d.: drzeworyt 1935

cena wywoławcza: 1 000 zł

estymacja: 1 500 – 2 500 zł

162

Aleksander Laszenko

(1883 Annówka – 1944 Włocławek)

Córka Ben Brahima, 1938 r.

drzeworyt barwny, papier, 75 × 50,5 cm,
sygn.: l.d.: A. Laszenko, p.d.: drzeworyt
1938

cena wywoławcza: 1 800 zł

estymacja: 2 500 – 3 500 zł

Absolwent rosyjskich uczelni wojskowych, studiował malarstwo w Petersburgu pod kierunkiem J. Wołkowa, N. Dubowskoja, W. Makowskiego i I. Riepina. W 1918 osiadł w Polsce, poświęcając się całkowicie malarstwu i związanym z nim podróżom. W 1903 po raz pierwszy odwiedzając Egipt, zwiedzał Algierię, Tunezję, Maroko, Palestynę. Organizował również kilkumiesięczne wyprawy artystyczne do Afryki. Zafascynowany egzotyką zwiedzanych krajów, malował kompozycje, w których przedstawiał sceny z życia tubylców, widoki miast, kładąc nacisk przede wszystkim na maksymalne wydobywanie efektów kolorystycznych i światłocienowych. Uprawiał także drzeworyt barwny, linoryt, litografię. Dzięki znajomości z Howardem Carterem wykonał wiele szkiców z odkrytego w roku 1922 grobowca Tutanchamona. Brał udział w wystawach w kraju i za granicą, m.in. w Warszawie, Łodzi, Gdańsku, Katowicach, Poznaniu, Lwowie, Krakowie, Berlinie, Paryżu, Brukseli; miał wiele wystaw indywidualnych.

163

B. Sapierski

(I poł. XX w.)

Egzotyczna piękność

pastel, papier, 50 × 45 cm,
sygn. śr. d.: B. SAPIERSKI

cena wywoławcza: 2 800 zł

estymacja: 4 000 – 5 000 zł

164

Antoni Uniechowski

(1903 Wilno – 1976 Warszawa)

Zagłoba w Rzymie

piórko, tusz, papier, 18 × 29 cm, sygn. monogramem p.d.: AU

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 2 500 – 3 000 zł

165

Antoni Uniechowski

(1903 Wilno – 1976 Warszawa)

Potyczka

piórko, papier, 28 × 20 cm, w świetle
passe-partout, sygn. p.d.: AU

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 2 500 – 3 000 zł

166

Antoni Uniechowski

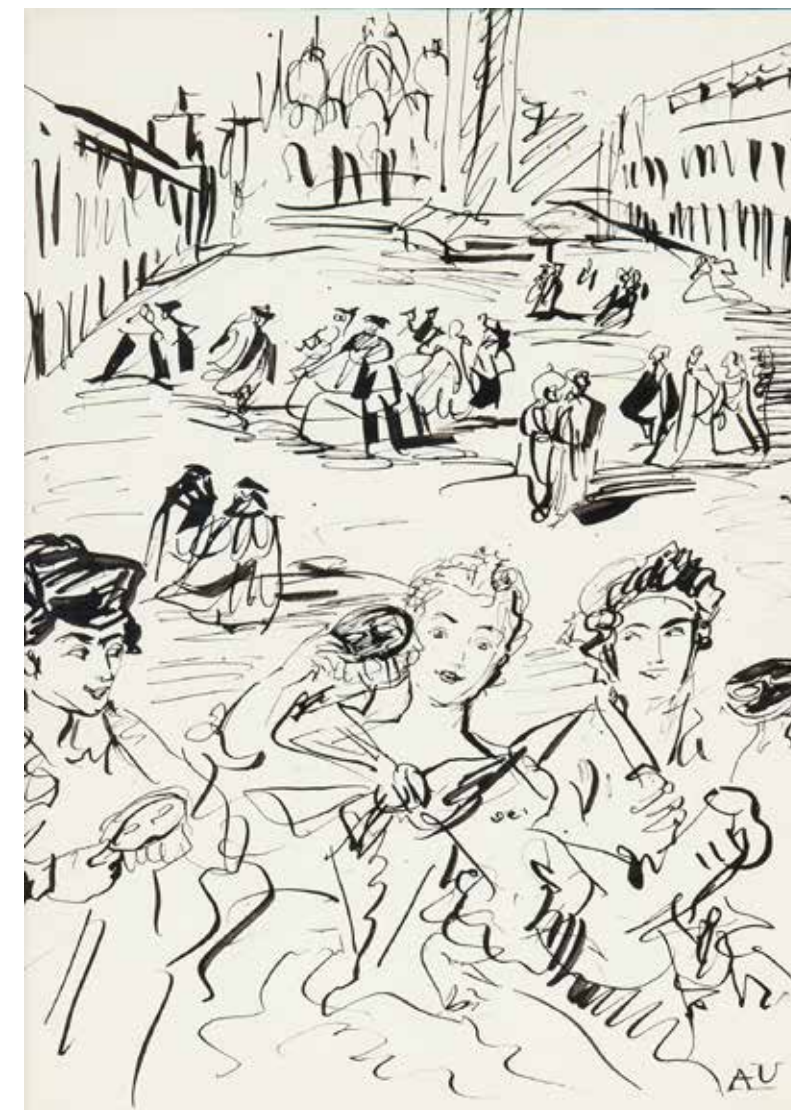
(1903 Wilno – 1976 Warszawa)

Parami

piórko, papier, 28 × 20 cm,
w świetle passe-partout, sygn. p.d.: AU

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 2 500 – 3 000 zł

W latach 1923–1930 studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie. Zajmował się plakatem, scenografią filmową i teatralną, a przede wszystkim ilustracją książkową; tworzył lekkie i swobodne rysunki tuszem, lawowane akwarelą, gwaszem lub temperą; ilustrował m.in. Powiastki filozoficzne Woltera (1948 r.), Potop H. Sienkiewicza (1949 r.), Monachomachię I. Krasickiego (1953 r.).

167

Antoni Uniechowski

(1903 Wilno – 1976 Warszawa)

Przejażdżka

piórko, papier, 28 × 20 cm,
w świetle passe-partout, sygn. p.d.: AU

cena wywoławcza: 1 800 zł •
estymacja: 2 500 – 3 000 zł

168

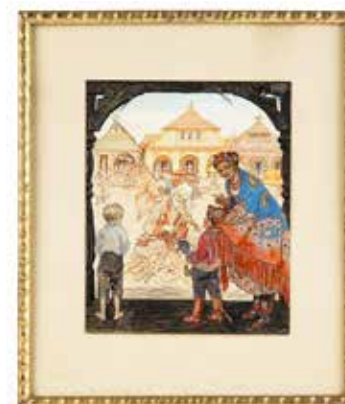
Antoni Uniechowski

(1903 Wilno – 1976 Warszawa)

Projekt Ilustracji – Karol Radziwiłł. Panie Kochanku

piórko, papier, 29,5 × 20,7 cm, sygn.
i opisana na odwrocie ołówkiem: A. Uniechowski, „Panie Kochanku” 4267

cena wywoławcza: 1 200 zł •
estymacja: 2 000 – 2 500 zł

169

Antonio Tempesta

(ur. 1555 Florencja – zm. 1630 Rzym)

Polowanie na dzika

akwaforta, papier, 12,5 × 18 cm
(odbitka docięta), opisany na odwrocie ołówkiem: Polowanie na dzika/Antonio Tempesta/XVII wiek/odbitka obcięta

cena wywoławcza: 600 zł
estymacja: 800 – 1 000 zł

170

Zofia Plewińska-Smidowiczowa

(1888–1944 w Powstaniu Warszawskim)

Na targu w Kazimierzu

akwarela, gwasz, papier,
24,5 × 19,5 cm, sygn. l.d.: ZOFJA
PLEWIŃSKA SMIDOWICZOWA

cena wywoławcza: 5 000 zł
estymacja: 6 000 – 8 000 zł

Malarka i pisarka. Od 1905 roku studiowała w SSP w Warszawie, by w latach 1911–12 kontynuować je w Paryżu. Podając się za mężczyznę służyła w Legionach Polskich. W 1926 została członkiem TZSP, a w 1938 Bloku Zawodowych Artystów Plastyków. Wielokrotnie wystawiała swoje prace: w Warszawie w TZSP (1908–23), Salonie Polskiej Sztuki Nowoczesnej 1920, w Krakowie w TPSP 1911, w Moskwie 1913, w Wilnie 1914, Paryżu w Grand Palais 1913. W 1925 roku w TZSP zorganizowała wystawę monograficzną artystki (97 dzieł). Prace artystki, osadzone w secesyjnej stylistyce, emanują tajemniczym, nieco sentymentalnym nastrójem. Często pojawia się w nich motyw stylizowanych ptaków, zwierząt i kwiatów. Postulowała się głównie techniką akwareli i techniką olejną, sporadycznie gwaszem i pastelami. Ponadto uprawiała rysunek, tworzyła barwne litografie, projektowała witraże i malowała na szkle. Tematy do swoich prac czerpała przede wszystkim z baśni i legend, tworząc kompozycje o charakterze ilustracyjnym.

171

Napoleon Orda

(1807–1883)

Baranów nad Wisłoką (Galicya)

litografia, papier, 19,5 × 28,5 cm
w świetle passe-partout
rys. Napoleon Orda, lit. M. Fajansa
w Warszawie, z Albumu widoków
Polski ..., litografowanych przez Alojzego
Misierowicza (1825 – ok. 1905)

cena wywoławcza: 450 zł

estymacja: 600 – 800 zł

172

Henryk Walter

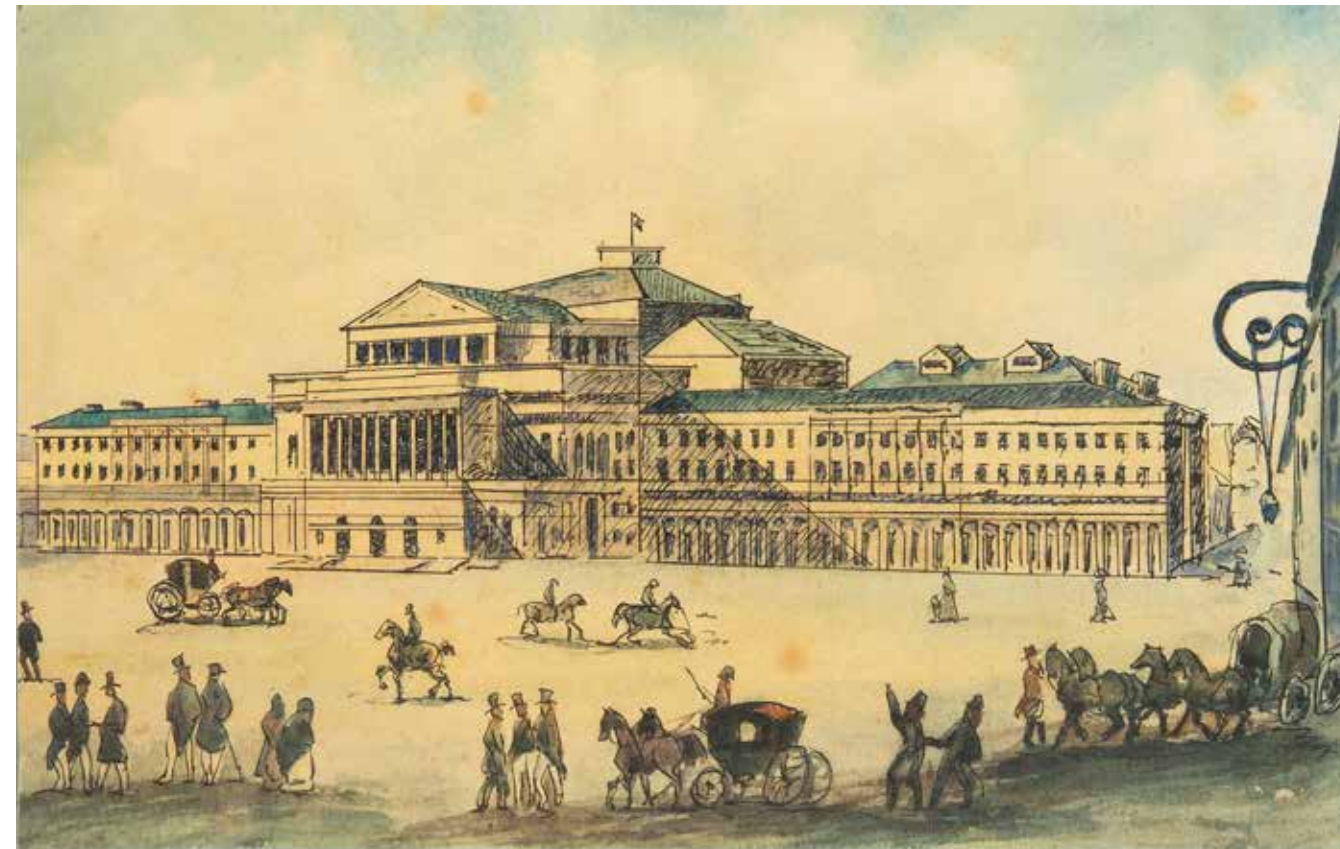
(zm. 1860)

Zamek Krakowski od zachodu

litografia, papier, 17,8 × 27 cm, rys.
z nat. i lit. H.Walter, Odbito w Litografii
M.Salba oraz Własność i nakład Litografii
M.Salba w Krakowie.

cena wywoławcza: 450 zł

estymacja: 600 – 800 zł

174

MN

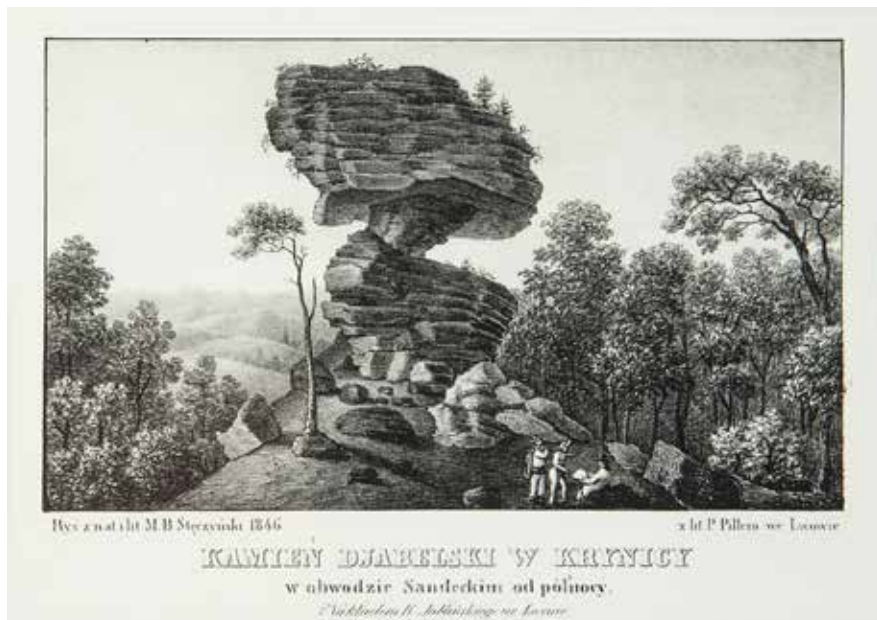
(XIX w.)

*Widok na Plac Teatralny
w Warszawie*

piórko, akwela, papier, 15,5 × 25 cm
za Leonardem Chodźko (1800–1871),
Wielki Teatr Narodowy, 1839 r.

cena wywoławcza: 800 zł

estymacja: 1 200 – 1 500 zł

173

Maciej Bogusz Stęczyński

(1814–1890)

*Kamień djabelski w Krynicy,
1848 r.*

litografia, papier, 11,2 × 19,2 cm,
rys. z natury i lit. M.B.Stęczyński 1846,
pochodzący z Okolic Galicyi (Lwów
1847–1848, nakł. K.Jabłońskiego),
odbito w zakł. P.Pillera.

cena wywoławcza: 450 zł

estymacja: 600 – 800 zł

175

*Cztery widoki Krakowa: Wawel,
Katedra, Brama Floriańska,
Ratusz*

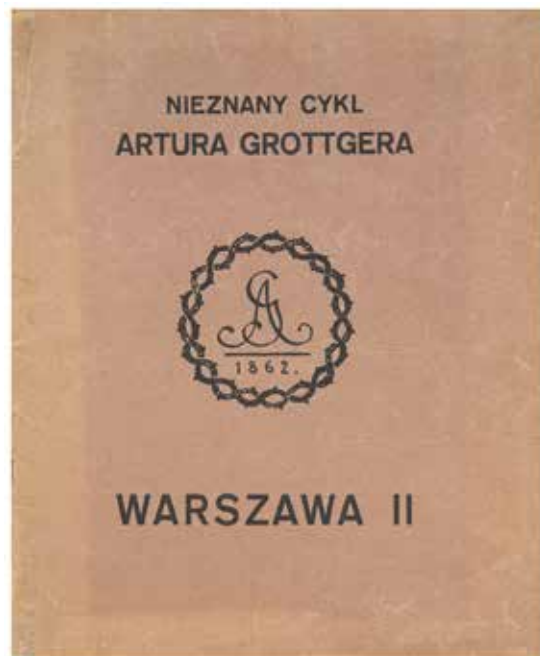
staloryt, papier, wym. 14,5 × 10,5 cm,
Karol Forster La Pologne, z serii Universe
Pittoresque. Histoire et description tous les
peuples, wyd. Firmin Didot, Paryż 1840
Współoprprawne cztery sztuki: Krakowie,
Cathedrale Krakowie, Porte St Florian
a Krakowie, Hotel de Ville a Krakowie

cena wywoławcza: 800 zł

estymacja: 1 200 – 1 500 zł

176

Artur Grottger

(1837 Ottyniowice – 1867 Amélie-les-Bains)

Warszawa II, 1926 r.

Nieznany cykl Artura Grottgera Warszawa II z 1862 r.

Książnica „Atlas”, Lwów - Warszawa 1926.

Oprawa wydawnicza, teka kartonowa, 32 × 26 cm, wewnątrz teki ręczna dedykacja piórem: Pierwsza nagroda / „Polski Zbrojnej” / z konkursu rozrywkowego / z dn. 9 maja 1937 i pieczęć Polski Zbrojnej, 35 str. opis cyklu autorstwa Mieczysława Tretera wraz z ilustracjami cyklu „Warszawa I” z 1862 r.

7 heliograviur, papier, 31,4 × 25,8 cm. Stan zach.: teka naderwana na grzbiecie, pozaginana i naderwana na brzegach, okładka luzem, zagięta z tyłu, grafiki podniszczone na brzegach (zagięcia, naderwania), oryginalne bibuty, pozaginane.

cena wywoławcza: 1 200 zł
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Pierwsze wskazówki i nauki artystycznego warsztatu otrzymał od ojca, również malarza, który podsuwał mu odpowiednie wzorce i zachęcał do podejmowania określonych tematów. Edukację rozpoczął od 1849 roku u Juliana Maszkowskiego we Lwowie. W 1850 poznał Juliusza Kossaka, który udzielał mu prywatnych konsultacji. Następnie w latach 1852–54 pod kierunkiem W. Stattlera i W. Łuszczkiewicza kształcił się w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych oraz w późniejszym okresie również w akademii w Wiedniu 1855–63 u K. Wurzingera, P.J.N. Geigera, K. Mayera, K. Blaasa i C. Rubena. W Wiedniu mieszkał do 1865 r., skąd wyjeżdżał do Polski, na Węgry, do Monachium i Wenecji. W Do kraju powrócił na rok, był wówczas w Krakowie, Lwowie i wyjechał do Paryża. Ciężko chory na gruźlicę przeniósł się na południe Francji. Jest jednym z najważniejszych malarzy polskich doby romantyzmu. W obszarze zainteresowania artysty były kompozycje historyczne, batalistyczno-rodzajowe. Uznanie i popularność przyniosły mu patriotyczne cykle rysunkowe, poświęcone tematyce powstania styczniowego, m.in. „Polonia” i „Lituania”. Wystawiał w kraju i za granicą. W twórczości artysty oprócz prac poruszających wątki patriotyczno-martyrologiczne, dużą grupę stanowi malarstwo portretowe. Były to zarówno portrety wykonywane na zamówienie, reprezentacyjne w charakterze, jak również malowane z większą swobodą wizerunki, przedstawiające rodzinę, przyjaciół oraz znajomych. Modelami do portretów byli też niejednokrotnie chłopcy.

177

Walery Eljasz-Radzikowski

(1841 Kraków – 1905 tamże)

Zygmunt III Waza, 1892 r.

ołówek, tusz, papier, 23 × 13,5 cm
opisany u góry strony: 36. Zygmunt III
Waza • 1566 koronowany 1587/mając
lat 21./+ 1632', dat. i sygn. monogramem
l.d.: 23/4 1892/WE

cena wywoławcza: 1 500 zł

estymacja: 2 000 – 2 500 zł

178

Walery Eljasz-Radzikowski

(1841 Kraków – 1905 tamże)

Dziewczynka w ogrodzie

akwarela, papier Angerera,
33,5 × 24,5 cm, sygn. l.d.: Walery
Eljasz, uszkodzony prawy górny róg

cena wywoławcza: 2 200 zł

estymacja: 2 800 – 3 500 zł

179

Walery Eljasz-Radzikowski

(1841 Kraków – 1905 tamże)

Odoczynek na polanie, 1892 r.

akwerela, papier, 29,5 × 25,5 cm,
sygn. i dat. p.d.: Walery Eljasz-Radzikowski
1892

cena wywoławcza: 2 200 zł

estymacja: 3 500 – 4 500 zł

Studia artystyczne odbył w latach 1856–1862 w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, w pracowni Władysława Łuszczkiewicza. Następnie wyjechał do Monachium, gdzie studiował w tamtejszej Akademii. W latach 1865–1866 odbył liczne podróże artystyczne, m.in. do Belgii, Francji, Niemczech, Szwajcarii i Włoch. Po powrocie zamieszkał w Krakowie. W twórczości Eljasza-Radzikowskiego można wydzielić dwa główne motywy – były to sceny historyczne oraz widoki ukochanych gór artysty – Tatr. Swoje prace artysta wystawiał w krakowskiej TPSP i TZSP.

180

Józef Anatoliusz Krackowski

(1854–1914)

Pejzaż wiejski

akwerela, papier, 24 × 34 cm,
sygn. l.d.: J. Krackowski

cena wywoławcza: 8 000 zł
estymacja: 10 000 – 12 000 zł

Artysta pochodzenia polskiego. Urodził się w Warszawie, choć są źródła podające Petersburg jako jego miejsce urodzenia. Po zakończeniu nauki w gimnazjum w 1871 roku rozpoczął naukę w Cesarskiej Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. Następnie w 1876 roku rozpoczął studia w pracowni barona Michaila Petrowitscha Klodta von Jugensburga. Studia w Akademii ukończył w 1879 roku, uzyskując tytuł artysty malarza klasowego I stopnia. Artysta wspiął się jako wybitny pejzażysta.

181

Kajetan Kosiński

(1847 Łużany na Bukowinie – 1935 Lwów)

Ucieczka przed wilkami

akwarela, papier,
23,5 × 34,5 cm,
sygn. p.d.: K.Kosiński

cena wywoławcza: 1 500 zł
estymacja: 2 000 – 3 000 zł

W latach 1866–1869 studiował w ASP w Wiedniu. W 1869 przebywał w Monachium. Po powrocie pracował jako nauczyciel rysunku w Śniatyniu, Drohobyczu, Krakowie i Stryju. Od 1907 zamieszkał na stałe we Lwowie. Zmarł w 1935 roku. Malował olejno i akwarelą, tworząc obrazy religijne, portrety, pejzaże, martwe natury i sceny rodzajowe. Kosiński wystawiał w lwowskim i krakowskim TPSP, a w 1892 roku w Warszawie

183

Edmund Cieczkiewicz

(1872 Lwów – 1958 Ryty)

Pejzaż nocny

akwarela, gwasz, 37 × 61,5 cm
w świetle oprawy, sygn. l.d.:
E. Cieczkiewicz

cena wywoławcza: 3 800 zł
estymacja: 5 000 – 7 000 zł

W 1887 roku rozpoczął naukę w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych w pracowniach prof. F. Cynka, I. Jabłońskiego, L. Löfflera, F. Szynalewskiego i Wł. Łuszczkiewicza. Po ukończeniu studiów wyjechał w podróż do Włoch, gdzie zwiedzał m.in. Wenecję. Po powrocie do kraju osiadł w Bochni, gdzie urządził sobie pracownię. Trudna sytuacja życiowa zmusiła artystę do podjęcia w 1903 roku pracy jako urzędnik kolejowy. W 1908 roku otrzymał zlecenie na wykonanie dekoracji holu nowo wybudowanego dworca kolejowego w Nowym Sączu. Z czasem Cieczkiewicz otrzymywał zlecenia na dekorację pejzażami górskimi kolejnych dworców na terenie Galicji. Górskie widoki zdominowały twórczość artysty, nie dziwi więc, że został uznany za „malarza Podhala”. Motywy malowane przez Cieczkiewicza okazały się szczególnie wdzięczne do rozpowszechniania w formie pocztówek, wydawanych przez liczne wydawnictwa w kraju. Dzięki takiej formie rozpowszechniania jego obrazów, artysta zyskał popularność i sławę. Cieczkiewicz zajmował się także projektowaniem oraz karykaturą prasową i ilustracją książkową.

182

Romuald Smorczewski

(1901 Warszawa – 1962)

Pejzaż wiejski, 1954 r.

akwarela, papier,
28 × 38 cm, dat. p.d.: 54

Pochodzenie:
– kolekcja rodziny artysty

**cena wywoławcza:
1 000 zł** •
estymacja:
1 400 – 2 000 zł

Malarz urodzony się w rodzinie warszawskiej inteligencji, mieszkającej na Syberii po zestaniu po powstaniu styczniowym. W latach 1920–1922 odbył studia malarskie w Artystyczno-Przemysłowym Instytucie Sztuki Praktycznej w Nowo Omsku. Po powrocie do Polski, w latach 1926–1930 kontynuował edukację artystyczną; ukończył Miejską Szkołę Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie. Od 1945 roku był członkiem ZPAP w oddziale warszawskim. Brał udział w wielu ogólnopolskich wystawach zbiorowych. W latach 1950–1953 czterokrotnie wystawiano jego prace w warszawskiej Zachęcie. Preferował akwarelę i technikę olejną na różnych podłożach. Równocześnie był rysownikiem i często portretował z pomocą kredki, ołówka lub węgla. Głównym tematem jego twórczości malarskiej obok pejzażu był człowiek i różne aspekty jego życia. Obrazy artysty znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych kolekcjach w Polsce, Rosji i USA.

184

Henryk Plich

(1904–1986)

Na zwiadzie, 1936 r.

tempera, papier, 21 × 29 cm,
sygn. i dat. l.d.: HP.36 r, opisany otów-
kiem l.b.: H. Plich 36 r. „Na zwiadzie”

cena wywoławcza: 1 000 zł •
estymacja: 1 500 – 2 000 zł

Urodził się 23 stycznia 1904 roku w Łodzi. W latach 1924-1932 studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie u m. in. prof. Wł. Jarockiego, W. Weissa, T. Axentowicza i F. Kowarskiego. Po ukończeniu studiów pracował jako rysownik w Polskiej Akcyjnej Spółce Telefonicznej w Łodzi. W 1932 roku wykonał cykl fresków w kościele garnizonowym w Lublinie. Po wojnie był dekoratorem rodzinnego miasta (zaprojektował m.in. witraż w holu siedziby Powiatowej Rady Narodowej w Łodzi, projektował dekoracje okolicznościowe miejskich imprez, wnętrza kin, teatrów, filharmonii, hoteli i pełnił nad ich wykonaniem nadzór artystyczny), zajmował się także nauczaniem rysunku oraz malarstwa. Jego prace były pokazywane na wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych.

185

Eugeniusz Geppert

(1890 Lwów – 1979 Wrocław)

Skok przez przeszkodę

akwarela, papier, 31 × 41,5 cm
w świetle passe-partout,
sygn. p.d.: Eugeniusz Geppert

cena wywoławcza: 5 000 zł •
estymacja: 7 000 – 8 000 zł

Edukację artystyczną rozpoczął w Krakowie w SSP u L. Stroynowskiego, równocześnie studiując prawo na UJ. Kontynuował studia u J. Malczewskiego w latach 1912–14 i u S. Dębickiego 1918–20. Uzyskawszy stypendium ZPAP, wyjechał do Paryża 1925–28. Po powrocie do kraju początkowo zamieszkał w Krakowie, a później od roku 1946 we Wrocławiu. Aktywnie uczestniczył w życiu artystycznym kraju, jako członek ZAP Zwornik, przedstawiciel Polski w Confédération Internationale des Associations Plastiques, członek grupy Nowa Generacja, organizator ugrupowania artystów Szkoły Wrocławskiej. Jako współzałożyciel i pierwszy rektor Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, przez wiele lat prowadził pracownię malarstwa 1950–61 i 1966–74 i której w roku 2008 nadano jego imię. Wystawiał wiele przed wojną w Paryżu min. na Salonie Jesiennym i tam miał też indywidualne wystawy w galeriach Au Sacré du Printemps i Carmine (1926–27). W kraju prezentował swoją twórczość w krakowskim TPSP i w warszawskim Salonie Garlińskiego oraz na wystawach TZSP i IPS-u. W roku 1977 odbyła się duża retrospektywna wystawa prac artysty we Wrocławiu.

186

Karol Kossak

(1896 Lwów – 1975 Ciechocinek)

Na deptaku w Ciechocinku

akwarela, papier, 35,5 × 50 cm,
sygn.: p.d.: KKOSSAK

cena wywoławcza: 3 600 zł •
estymacja: 4 500 – 5 500 zł

Wnuk Juliusza, bratanek Wojciecha oraz brat stryjeczny Jerzego Kossaka. Ukończył szkołę średnią we Lwowie. Tam też pobierał lekcje rysunku i malarstwa u Zygmunta Rozwadowskiego oraz Stanisława Kaczora-Batowskiego. Następnie rozpoczął studia artystyczne w Wiedniu, które niestety musiał przerwać ze względu na wybuch I wojny światowej. Po zakończeniu wojny, w latach 1919–1923 kontynuował naukę w krakowskim ASP pod kierunkiem Ignacego Pieńkowskiego i Władysława Jarockiego. Po ukończeniu studiów podjął pracę jako nauczyciel rysunku w jednym z gimnazjów we Lwowie. W twórczości artysty najczęściej pojawia się motyw konia oraz jeźdźców, ujętych w urokliwych kompozycjach. Tworzył głównie w technice akwareli.

187

Tadeusz Kleczyński

(XX w.)

Karykatura z marszałkiem,
1933 r.

gwasz, papier, 31 × 25,3 cm
w świetle passe-partout,
sygn. i dat. p.d.: TKleczyński 33 r.

cena wywoławcza: 1 500 zł
estymacja: 1 800 – 2 500 zł

Rysownik i karykaturzysta z okresu międzywojennego, publikujący w Warszawie w czasopiśmie: Mucha, Wolna Myśl, Cyruлик warszawski.

188

Franz von Bayros

(1866 Zagreb – 1924 Wiedeń)

*Teka 12 erotyków
EX-LIBRIS III. FOLGE*, 1914 r.

wyd. Artur Wolf, Wiedeń
heliograviura, papier, 31 × 24,2 cm,
egzemplarz numerowany: 52/350,
brak dwóch plansz: 9 i 10

cena wywoławcza: 4 000 zł
estymacja: 5 000 – 6 000 zł

Zajmował się rysunkiem i malarstwem, ale również innymi dziedzinami sztuki takimi jak poezja. Sztuki specyficznej, nasyconej erotyką tak mocno, że często zamiast imieniem i nazwiskiem Franz von Bayros określano go pseudonimem Markiz von Bayros, chociaż sam twórca używał pseudonimu Choisy Le Conin. Dzieła Bayrosa poza szokującymi treściami zahaczającymi często o najróżniejsze fetysze niosły za sobą naprawdę wysoki kunszt wykonania o czym świadczyć może to, że w wieku 17 lat młody Bayros zdał egzaminy na wiedeńską Akademię Sztuk Pięknych. Najstynniejszą pracą von Bayrosa były ilustracje do cyklu „Erzählungen am Toilettentische”. Cykl erotycznych ilustracji powstały w 1911 roku zwrócił uwagę niemieckich władz. Za obrazę moralności artystę wydalono z Niemiec, zmuszając go tym samym do powrotu do Wiednia.

ZLECENIE LICYTACJI

AUKCJA PRAC NA PAPIERZE. SZTUKA DAWNA

Warszawa, 14 września 2022 r., godz. 19

Szanowni Klienci, zachęcamy do składania pisemnych ofert w celu wzięcia udziału w aukcji. Możliwa jest także licytacja telefoniczna. Prosimy czytelnie wypełnić kartę zlecenia i dostarczyć ją (osobiście, pocztą lub e-mailem: warszawa@sda.pl) do siedziby SDA nie później niż do godziny 12 w dniu aukcji. Płatność za wylicytowane prace można uregulować gotówką lub kartą w galerii oraz przelewem: **Santander Bank Polski S.A. 67 1090 1883 0000 0001 0367 9559**

Imię i nazwisko _____

Dokładny adres _____

Telefon, fax, e-mail _____

NIP (dla firm) _____ PESEL _____

Nr dowodu osobistego _____

Przed przyjęciem zlecenia licytacji pracownik Domu Aukcyjnego ma prawo prosić o podanie pełnych danych osobowych oraz o dokument potwierdzający tożsamość osoby rejestrowanej (dowód osobisty, paszport, prawo jazdy; w przypadku zleceń przesyłanych e-mailem lub pocztą: w formie kserokopii lub skanu takiego dokumentu).

Proszę o licytację następujących pozycji:

Nr pozycji w katalogu	Autor, tytuł	Maksymalna oferowana kwota lub licytacja telefoniczna

Zlecenie licytacji z limitem

SDA będzie reprezentował w licytacji Nabywcę do podanej kwoty, gwarantując jednocześnie nabycie obiektu za najniższą możliwą kwotę.

Zgadzam się na jedno postąpienie w górę w przypadku wystąpienia innego zlecenia o tej samej wysokości: Tak Nie

Zlecenie telefoniczne

W przypadku zlecenia licytacji telefonicznej prosimy o podanie numeru telefonu aktualnego w czasie aukcji. Pracownicy SDA potęcą się z Państwem chwilę przed rozpoczęciem licytacji wybranych obiektów. Dom Aukcyjny nie ponosi odpowiedzialności za brak możliwości wzięcia udziału w licytacji telefonicznej w przypadku problemów z uzyskaniem połączenia z podanym numerem.

Numer Państwa telefonu do licytacji _____

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że:

- 1) zapoznałem/-am się i akceptuję Regulamin Sprzedaży Aukcyjnej Sopockiego Domu Aukcyjnego opublikowany w katalogu aukcyjnym,
- 2) zobowiązuje się do zrealizowania zawartych transakcji zgodnie z niniejszym Regulaminem, w tym do zapłacenia wylicytowanej kwoty powiększonej o opłatę aukcyjną oraz innych opłat, zgodnie z oznaczeniami w katalogu, w szczególności w przypadkach przewidzianych przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnych egzemplarzy utworu (tzw. *droit de suite*) w terminie 14 dni od daty aukcji,
- 3) wszelkie dane zawarte w niniejszym formularzu są prawdziwe i zgodne z moją najlepszą wiedzą. W przypadku zatajenia lub podania nieprawdziwych danych Sopocki Dom Aukcyjny nie ponosi odpowiedzialności,
- 4) zapoznałem/-am się z Polityką prywatności obowiązującą w Sopockim Domu Aukcyjnym, w tym z informacjami określającymi w jakim zakresie i celu Sopocki Dom Aukcyjny jest uprawniony do przetwarzania moich danych osobowych, komu mogą być one udostępnione, jaka jest podstawa przetwarzania oraz jakie prawa w związku z tym mi przysługują.

_____
Imię i nazwisko

_____
data, podpis

5) wyrażam zgodę na przetwarzanie przez Sopocki Dom Aukcyjny moich danych osobowych w celach marketingowych takich jak otrzymywanie informacji o ofertach i wydarzeniach organizowanych przez Sopocki Dom Aukcyjny, w tym na przesyłanie katalogów wydawanych przez Sopocki Dom Aukcyjny.

_____
Imię i nazwisko

_____
data, podpis

REGULAMIN SPRZEDAŻY AUKCYJNEJ

I POSTANOWIENIA WSTĘPNE

Niniejszy Regulamin określa zasady przeprowadzenia oraz uczestnictwa w Aukcji, której przedmiotem są dzieła sztuki oraz inne obiekty kolekcjonerskie, powierzone Sopockiemu Domowi Aukcyjnemu Sp. z o.o. w celu ich sprzedaży.

II DEFINICJE

Dom Aukcyjny – Sopocki Dom Aukcyjny Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie przy ul. Bohaterów Monte Cassino 43, zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców pod numerem 538348.

Obiekt – dzieło sztuki lub inny obiekt kolekcjonerski będący przedmiotem sprzedaży.

Sprzedający – osoba zgłaszająca Obiekt do sprzedaży.

Uczestnik/Licytujący – osoba zarejestrowana, biorąca udział w Aukcji.

Nabywca – Uczestnik Aukcji, który w trakcie licytacji Obiektu, złoży najwyższą ofertę przyjętą przez Aukcjонера, w wyniku czego pomiędzy nim a Domem Aukcyjnym zawarte zostaje umowa sprzedaży lub warunkowa umowa sprzedaży.

Aukcjoner – osoba wyznaczona przez Sopocki Dom Aukcyjny do prowadzenia Aukcji.

Aukcja – zorganizowana forma sprzedaży lub zakupu, polegająca na składaniu Domowi Aukcyjnemu na zasadach i warunkach określonych w niniejszym Regulaminie konkurencyjnych ofert nabycia poszczególnych Obiektów przez Licytujących, w której zwycięski Nabywca jest zobowiązany do zawarcia umowy sprzedaży lub warunkowej umowy sprzedaży. **Katalog** – przygotowany przez Dom Aukcyjny dokument zawierający opisy Obiektów wystawionych na sprzedaż na Aukcji.

Stan Obiektu – przedstawiony przez Dom Aukcyjny opis Obiektu, z zastrzeżeniem, że nie prezentuje on pełnego stanu zachowania danego Obiektu. Brak takiej informacji nie jest równoznaczny z tym, że Obiekt jest wolny od wad i uszkodzeń. Jeśli Obiekt sprzedawany jest w ramie, Dom Aukcyjny nie ponosi odpowiedzialności za jej stan.

Wystawa przedaukcyjna – wystawa Obiektów bezpłatnie dostępna dla oglądających, w galeriach przygotowujących daną Aukcję.

Cena wywoławcza – kwota, od której rozpoczyna się licytacja Obiektu. **Estymacja** – wartość szacunkowa Obiektu podana na postawie aktualnych rynkowych notowań przedmiotów analogicznych do licytowanego. Licytacja zakończona w przedziale Estymacji lub powyżej jej górnej granicy jest transakcją ostateczną i skutkuje zawarciem prawnie wiążącej umowy sprzedaży pomiędzy Domem Aukcyjnym a Licytującym. W ramach Estymacji nie są zawarte Opłaty aukcyjne i opłaty dodatkowe.

Opłata aukcyjna – opłata w wysokości 20% doliczana do kwoty, na której zakończyła się licytacja Obiektu, stanowiąca wynagrodzenie Domu Aukcyjnego z tytułu przeprowadzonej Aukcji. Jest częścią końcowej ceny Obiektu. Opłata aukcyjna obowiązuje również w sprzedaży poaukcyjnej, w przypadku kiedy Obiekt nie został sprzedany w ramach Aukcji. Kwota wylicytowana wraz z Opłatą aukcyjną zawiera podatek od towarów i usług VAT (VAT marża).

Cena zakupu – całkowita cena do zapłaty (cena przybita młotkiem wraz z Opłatą aukcyjną i opłatami dodatkowymi, w tym opłatą z tytułu droit de suite).

Cena gwarancyjna – minimalna cena, za którą wylicytowany Obiekt może zostać sprzedany. Jest ceną poufną uzgodnioną między Domem Aukcyjnym i Sprzedającym. Jeżeli podczas licytacji nie zostanie ona osiągnięta, zakończenie licytacji skutkuje zawarciem Umowy sprzedaży warunkowej, co ogłasza prowadzący Aukcję po uderzeniu młotkiem.

Umowa sprzedaży warunkowej – w wypadku gdy kwota wylicytowana jest niższa niż Cena gwarancyjna, umowa z Kupującym, który zaferował najwyższą cenę, jest zawierana warunkowo. Prowadzący Aukcję informuje o tym po przybiciu młotkiem. Transakcja dochodzi do skutku, jeżeli Sprzedający zgodzi się na sprzedaż Obiektu po cenie niższej niż gwarancyjna lub też Kupujący podwyższy ofertę do Ceny gwarancyjnej. W przeciwnym wypadku transakcja warunkowa nie dochodzi do skutku, a Obiekt może zostać wystawiony do sprzedaży poaukcyjnej.

Legenda – poniższa legenda wyjaśnia symbole, które można znaleźć w Katalogu:

◊ przedmioty wytworzone w całości lub zawierające elementy wytworzone z roślin lub zwierząt określanych jako chronione lub zagrożone,

◊ Obiekty z pozwoleniem na wywóz,

● Obiekty, do których doliczana jest opłata wynikającą z tzw. *droit de suite*, tj. prawa twórcy i jego spadkobierców do otrzymywania wynagrodzenia z tytułu dokonanych zawodowo odsprzedaży oryginalnych egzemplarzy dzieł.

III SPRZEDAŻ AUKCYJNA

1. OBIEKTY PRZEZNACZONE DO LICYTACJI

Wszystkie Obiekty zaprezentowane w Katalogu aukcyjnym przeznaczone są do sprzedaży na warunkach określonych w niniejszym Regulaminie. W każdym przypadku zmiana warunków może nastąpić poprzez stosowny aneks do Katalogu bądź ogłoszenie podane do wiadomości przez Aukcjонера przed rozpoczęciem Aukcji na sali aukcyjnej.

Przedmiotem Aukcji są Obiekty oddane do sprzedaży komisowej przez Sprzedających (Dom Aukcyjny występuje tu jako zastępca pośredni działający w imieniu własnym, lecz na rachunek komitenta uprawnionego do rozporządzenia Obiektem) lub stanowiące własność Domu Aukcyjnego. Zgodnie z oświadczeniem Sprzedającego wystawione na Aukcję Obiekty stanowią jego własność, bądź też Sprzedający ma prawo do rozporządzania nimi. Ponadto Obiekty te nie są objęte jakimkolwiek postępowaniem sądowym i skarbowym, są wolne od zajęcia i zastawu oraz innych ograniczonych praw rzeczowych, a także jakichkolwiek roszczeń osób trzecich.

Każdy Obiekt katalogowy objęty jest profesjonalną wyceną oraz szczegółowym opisem katalogowym przygotowanym przez Dom Aukcyjny. Wykonywane są one w najlepszej wierze z wykorzystaniem doświadczenia i fachowej wiedzy jego pracowników oraz współpracujących ekspertów. Mimo uwagi poświęcanej każdemu z Obiektów w procesie opracowywania, dokumentacji pochodzenia, historii wystaw i bibliografii przedstawione informacje mogą być niewyczerpujące, a w niektórych przypadkach pewne fakty odnoszące się do kolejnych właścicieli, ekspozycji oraz publikacji, w ramach których Obiekt był prezentowany, mogą być nieujawnione. Aukcjoner ma prawo do dowolnego rozdzielania lub łączenia Obiektów oraz do ich wycofania z Aukcji bez podania przyczyn, także w trakcie jej trwania.

Aukcja jest prowadzona w języku polskim i zgodnie z prawem obowiązującym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przez Aukcjонера wskazanego przez Dom Aukcyjny. Ceny na Aukcji są podawane w polskich złotych.

2. AUKCJA

A. Rejestracja na Aukcję

/// LICYTACJA OSOBISTA

Warunkiem udziału w Aukcji jest zaakceptowanie przez Licytującego treści zawartych w niniejszym Regulaminie w całości i bez jakichkolwiek zastrzeżeń.

Wszyscy Licytujący muszą zarejestrować się przed Aukcją, dostarczyć wymagane informacje przewidziane w formularzu rejestracji (imię i nazwisko Licytującego, adres email, numer telefonu, adres do rozliczeń i korespondencji, numer dokumentu tożsamości), okazać dokument potwierdzający tożsamość (dowód osobisty lub paszport) oraz odebrać tabliczkę z numerem licytacyjnym. W przypadku powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do tożsamości Licytującego lub możliwości zawarcia przez niego ważnej umowy sprzedaży, Dom Aukcyjny ma prawo poprosić Licytującego (np. w celu sprawdzenia jego wyślacalności, oświadczenia jego tożsamości lub w celu uniknięcia fałszerstwa) o przedstawienie dodatkowych dokumentów, pozyskać dane o Licytującym od osób trzecich lub określić sumę wadium, jaką powinien uiścić Licytujący celem zabezpieczenia. Dane osobowe Licytującego są informacjami poufnymi i pozostają do wyłącznej wiadomości Domu Aukcyjnego.

Dom Aukcyjny może odmówić dopuszczenia niektórych osób do udziału w Aukcji lub sprzedaży poaukcyjnej, jeżeli zachodzi niewyjaśniona

wątpliwość co do ich tożsamości, możliwości zawarcia przez nich ważnej umowy sprzedaży, zachodzi podejrzeniemożliwości popełnienia czynu zabronionego lub dana osoba swoim zachowaniem może zakłócać prawidłowy przebieg Aukcji.

/// ZLECENIE LICYTACJI Z LIMITEM I LICYTACJA TELEFONICZNA

Dla wygody Licytujących, którzy nie mogą uczestniczyć w Aukcji osobiście, Dom Aukcyjny realizuje pisemne zlecenie licytacji z limitem oraz zlecenia licytacji telefonicznej. W takim przypadku nieobecni Licytujący powinni wypełnić formularz „zlecenia licytacji”, który można znaleźć w Katalogu, na stronie internetowej Domu Aukcyjnego lub otrzymać w galeriach Domu Aukcyjnego.

W przypadku, gdy Licytujący zdecyduje się złożyć zlecenie licytacji z limitem, wskazuje on pozycje, które mają być w jego imieniu licytowane wraz z maksymalną oferowaną kwotą. Kwoty wskazane przez Licytującego w zleceniu licytacji nie zawierają opłaty aukcyjnej i opłat dodatkowych, powinny być wyrażone w polskich złotych oraz być zgodne z tabelą postąpień. Jeżeli podana kwota nie jest zgodna z kwotami w tabeli postąpień, zostanie ona obniżona. Aukcjoner nie zaakceptuje zlecenia licytacji, w którym nie ma wskazanej maksymalnej kwoty, do której Dom Aukcyjny może zrealizować zlecenie.

Dom Aukcyjny dołoży starań, aby Licytujący zakupił wybrany Obiekt w możliwie jak najniższej cenie, nie niższej jednak niż Cena gwarancyjna. Jeśli limit podany przez Licytującego jest niższy niż Cena gwarancyjna, a stanowi jednocześnie najwyższą ofertę, wówczas dochodzi do transakcji warunkowej. W przypadku dwóch lub większej liczby zleceń z takim samym limitem decyduje kolejność zgłoszeń.

W przypadku gdy Licytujący zdecyduje się złożyć zlecenie licytacji telefonicznej wskazuje on pozycje z Katalogu Aukcji, które mają być licytowane z nim telefonicznie wraz z numerem lub numerami telefonu, na który będą dzwonić pracownicy Domu Aukcyjnego podczas Aukcji.

Wszystkie zlecenia licytacji z limitem oraz licytacji telefonicznej wraz z fotokopią dokumentu tożsamości umożliwiającym weryfikację danych osobowych powinny być przesłane (pocztą, faxem lub e-mailem) albo dostarczone osobiście do galerii Domu Aukcyjnego przynajmniej 24 godziny przed rozpoczęciem Aukcji. Dostarczone później zlecenia mogą nie być zrealizowane.

Licytacja telefoniczna może być nagrywana, a złożenie zlecenia jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na nagrywanie rozmowy telefonicznej. Na wypadek trudności z połączeniem telefonicznym Licytujący może określić na zleceniu limit, do którego pracownik Domu aukcyjnego będzie licytować pomimo braku połączenia. Jeśli żaden limit nie jest określony na zleceniu, pracownik Domu Aukcyjnego uznaje w takim wypadku, że klient oferuje przynajmniej Cenę wywoławczą.

Usługa licytacji na podstawie zlecenia licytacji nie podlega dodatkowej opłacie. Dom Aukcyjny zobowiązuje się dochować należytej staranności w realizacji zleceń, nie ponosi jednak odpowiedzialności za niezrealizowanie takiej oferty, chyba że wina za brak realizacji zlecenia leży wyłącznie po stronie Domu Aukcyjnego.

/// LICYTACJA ONLINE

Osoby zainteresowane licytacją online za pośrednictwem platformy licytacyjnej Domu Aukcyjnego (live.sda.pl) oraz aplikacji mobilnej muszą zarejestrować się za pomocą strony live.sda.pl podając swoje imię i nazwisko, adres email, numer telefonu, adres do rozliczeń i korespondencji oraz dane karty kredytowej (potrzebne do weryfikacji tożsamości i obsługi płatności). Dodatkowo fotokopia dokumentu tożsamości umożliwiającego weryfikację danych osobowych powinna zostać przesłana e-mailem albo dostarczona osobiście do galerii Domu Aukcyjnego przynajmniej 24 godziny przed rozpoczęciem Aukcji. Po pozytywnej weryfikacji przez pracownika Domu Aukcyjnego Licytujący może uczestniczyć za pośrednictwem Internetu na bieżąco w licytacji Obiektów aukcyjnych na tych samych zasadach jak podczas licytacji osobistej.

/// ODPOWIEDZIALNOŚĆ LICYTUJĄCEGO

Podczas licytacji, zarówno osobistej, online, telefonicznej, jak i poprzez złożenie zlecenia licytacji z limitem, Licytujący bierze osobistą odpowiedzialność za zapłatę za wylicytowane Obiekty, chyba że przed rozpoczęciem Aukcji zostało wyraźnie uzgodnione na piśmie (pod rygorem nieważności) z Sopockim Domem Aukcyjnym, że oferent jest pełnomocnikiem zidentyfikowanej osoby trzeciej zaakceptowanej przez Sopocki Dom Aukcyjny.

B. Przebieg Aukcji

/// PRZYJMOWANIE OFERT OD LICYTUJĄCYCH

Licytację rozpoczyna i prowadzi Aukcjoner. Wyczytuje on Obiekty, decyduje o kolejnych postąpieniach, wskazuje Licytujących, ogłasza zakończenie licytacji oraz wskazuje zwycięzcę. Licytujący mają prawo podczas licytacji składać swoje oferty. Zakończenie Aukcji Obiektu następuje w momencie uderzenia młotkiem przez Aukcjонера i jest równoznaczne z zawarciem umowy sprzedaży lub Umowy sprzedaży warunkowej pomiędzy Domem Aukcyjnym a Licytującym, który zaferował najwyższą cenę przyjętą przez Aukcjонера.

W przypadku powstania błędu albo zaistnienia sporu co do wyniku Aukcji, Aukcjoner może ponownie zaferować Obiekt do sprzedaży (również bezpośrednio po uderzeniu młotkiem). W takiej sytuacji Aukcjoner może także podjąć wszelkie inne działania, które uzna za racjonalne i stosowne do zaistniałych okoliczności. Jeżeli jakkolwiek spór dotyczący wyniku licytacji powstanie po Aukcji, wynik sprzedaży w ramach Aukcji uznaje się za ostateczny.

Dom Aukcyjny zastrzega sobie prawo do licytowania jedynie wcześniej zgłoszonych przez uczestników Aukcji Obiektów. W takiej sytuacji numery Obiektów powinny być przed Aukcją zgłaszane obsłudze Domu Aukcyjnego.

Dom Aukcyjny może utrwać przebieg Aukcji za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk.

/// CENY GWARANCYJNE

Niektóre Obiekty na Aukcji mogą być oferowane z zastrzeżeniem Ceny gwarancyjnej. W celu osiągnięcia Ceny gwarancyjnej Obiektu Aukcjoner i pracownicy Sopockiego Domu Aukcyjnego mogą składać w trakcie licytacji oferty w imieniu Sprzedawcy, bez wskazania, że czynią to w jego imieniu. Może to następować przez składanie następujących po sobie ofert licytacyjnych, bądź też ofert w odpowiedzi na oferty składane przez innych Licytujących. Jeżeli nie ma żadnych ofert na dany Obiekt Aukcjoner może uznać przedmiot za niesprzedany.

/// LICYTACJA W JĘZYKU ANGIELSKIM

Na specjalne życzenie Licytującego niektóre spośród licytacji mogą być równolegle prowadzone w języku angielskim. Prośby takie powinny być składane najpóźniej godzinę przed Aukcją wraz z informacją których Obiektów dotyczą.

/// TABELA POSTĄPIEŃ

Licytacja rozpoczyna się od Ceny wywoławczej. Aukcjoner kolejne postąpienia podaje według poniższej tabeli. W zależności od przebiegu Aukcji może on wedle własnego uznania zdecydować o innej wysokości postąpienia.

cena	postąpienia
0 – 1 000	50
1 000 – 2 000	100
2 000 – 5 000	200
5 000 – 10 000	500
10 000 – 30 000	1 000
30 000 – 100 000	2 000
100 000 – 200 000	5 000
200 000 – 500 000	10 000
500 000 – 1 000 000	20 000
Powyżej 1 000 000	50 000

/// SPRZEDAŻ POAUKCYJNA

Niektóre Obiekty niesprzedane na Aukcji wystawione są do sprzedaży poaukcyjnej. W cenie sprzedaży Obiektów oferowanych poaukcyjnie zawarta jest także Opłata aukcyjna i inne opłaty dodatkowe. Procedura sprzedaży poaukcyjnej podlega przepisom niniejszego Regulaminu, stosowanym odpowiednio.

3. PŁATNOŚCI

A. Czas i formy płatności

Licytujący, który w wyniku przyjęcia jego Oferty przez Aukcjонера zawarł z Domem Aukcyjnym umowę sprzedaży, jest zobowiązany do zapłaty

ceny powiększonej o Oplatę aukcyjną i ewentualnie opłaty dodatkowe za zakupione Obiekty w terminie 14 dni od dnia Aukcji. Ww. obowiązek jest niezależny od uzyskania pozwolenia na eksport czy otrzymania innych pozwoleń. W sytuacji zawarcia j Umowy sprzedaży warunkowej termin ten biegnie od chwili poinformowania Nabywcy przez Dom Aukcyjny o zaakceptowaniu jego oferty przez Sprzedającego.

Dom Aukcyjny jest uprawniony do naliczenia odsetek ustawowych za opóźnienie w płatności.

Dom Aukcyjny przyjmuje następujące formy płatności: gotówka, karta płatnicza (Dom Aukcyjny akceptuje płatności kartami Master Card i VISA) oraz przelew na rachunek bankowy (na konto galerii organizującej Aukcję).

B. Opłata aukcyjna i opłata droit de suite

Do kwoty wylicytowanej doliczana jest Opłata aukcyjna oraz opłaty dodatkowe wynikające z oznaczeń katalogowych Obiektu. Opłata aukcyjna stanowi część końcowej ceny Obiektu i wynosi 20%. Obowiązuje ona również w sprzedaży poaukcyjnej. Do opłat dodatkowych zalicza się głównie opłatę z tytułu tzw. droit de suite, tj. prawa twórcy i jego spadkobierców do otrzymywania wynagrodzenia z tytułu dokonanych zawodowo odsprzedaży oryginalnych egzemplarzy dzieł. Opłata będzie obliczana, gdy kwota wylicytowana przekroczy równowartość 100 euro. Powyżej tej kwoty opłata będzie sumą stawek: 5% części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale do równowartości 50 000 euro oraz 3% części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale od równowartości 50 000,01 euro do równowartości 200 000 euro oraz 1% części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale od równowartości 200 000,01 euro do równowartości 350 000 euro, oraz 0,5% części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale od równowartości 350 000,01 euro do równowartości 500 000 euro oraz 0,25% części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale przekraczającym równowartość 500 000 euro, jednak w kwocie nie wyższej niż równowartość 12 500 euro. Opłata ta ustalana jest przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłoszonego przez NBP w dniu poprzedzającym dzień Aukcji lub – w przypadku odbycia aukcji w w dniu przypadającym po dniu, w którym nie są publikowane średnie kursy walut NBP – przy zastosowaniu ostatniego średniego kurus euro opublikowanego przez NBP przed dniem aukcji.

C. Przeniesienie prawa własności Obiektu

Własność zakupionego Obiektu nie przejdzie na Nabywcę, dopóki Dom Aukcyjny nie otrzyma pełnej Ceny zakupu za Obiekt, w tym Opłaty aukcyjnej. Dom Aukcyjny nie jest zobowiązany do przekazania posiadania ani dzierżenia Obiektu Nabywcy do chwili przeniesienia na niego własności Obiektu. Wcześniejsze przekazanie Obiektu Nabywcy nie jest równoznaczne z przeniesieniem prawa własności Obiektu na niego ani zwolnieniem z obowiązku zapłaty Ceny zakupu.

D. Płatność w innych walutach

Wszystkie płatności są przyjmowane w polskich złotych. Na specjalne życzenie Licytującego i po wcześniejszym uzgodnieniu, w tym kursu wymiany walut, Dom Aukcyjny dopuszcza możliwość dokonania płatności w euro lub dolarach amerykańskich. Wartość transakcji opłacanej w innej walucie niż polski złoty będzie powiększona o opłatę manipulacyjną w wysokości 1% Ceny zakupu.

4. ODBIÓR ZAKUPU

A. Odbiory w Galeriach Sopockiego Domu Aukcyjnego

Odbiór wylicytowanych Obiektów jest możliwy po dokonaniu wpłaty pełnej Ceny zakupu oraz uregulowaniu innych płatności wobec Domu Aukcyjnego. Gdy tylko wszystkie wymagania zostaną spełnione, Nabywca powinien skontaktować się z galerią Domu Aukcyjnego organizującą Aukcję, aby umówić się na odbiór Obiektu.

Przed przekazaniem Obiektu Nabywcy lub jego przedstawicielowi, Dom Aukcyjny będzie wymagał okazania dowodu potwierdzającego tożsamość. Przedstawiciel dodatkowo powinien posiadać pisemne, pod rygorem nieważności, upoważnienie od Nabywcy.

Nabywca powinien odebrać zakupiony Obiekt w terminie 30 dni od daty Aukcji. Po tym terminie Dom Aukcyjny może przestać wylicytowane Obiekty do magazynu zewnętrznego, a Nabywca obciążony zostanie kosztami transportu oraz magazynowania. Wielkość opłat będzie uzależniona od operatora magazynu oraz rodzaju i wielkości

Obiektów. Zaakceptowanie niniejszego Regulaminu równoznaczne jest z zaakceptowaniem regulaminów lub ogólnych warunków świadczenia usług podmiotu odpowiedzialnego za transport i magazynowanie.

Po upływie 30 dni od daty Aukcji na Nabywcę przechodzi ryzyko utraty i uszkodzenia nieodebranego Obiektu, a także ciężary związane z Obiektem, w tym koszty jego ubezpieczenia. Dom Aukcyjny odpowiada względem Nabywcy za szkody z tytułu straty lub uszkodzenia Obiektu jedynie do wysokości Ceny zakupu Obiektu.

B. Transport

Dla wygody Nabywcy Dom Aukcyjny może zaoferować podstawowe opakowanie Obiektu umożliwiające odbiór osobisty.

Na wyraźne życzenie Nabywcy Dom Aukcyjny może pomóc w kontakcie z wyspecjalizowaną firmą zajmującą się pakowaniem i wysyłką dzieł sztuki. Każde takie zlecenie odbywa się na odpowiedzialność Nabywcy i Dom Aukcyjny nie bierze odpowiedzialności za nieprawidłowe wykonanie usług przez przewoźników bądź inne osoby trzecie.

Jeżeli klient sam wybierze firmę transportową, jej przedstawiciel powinien skontaktować się telefonicznie z galerią Domu Aukcyjnego organizującą Aukcję, przynajmniej 24 godziny przed planowanym odbiorem Obiektu.

C. Pozwolenie na wywóz i dokumenty wywozowe

W wypadku niektórych Obiektów przepisy prawa wymagają dodatkowych pozwoleń na wywóz poza granice kraju. Kwestię tę reguluje ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 162 poz. 1568, z późn. zm.), zgodnie z którą wywóz określonych obiektów poza granice kraju wymaga zgody odpowiednich władz; w szczególności dotyczy to obrazów starszych niż 50 lat o wartości powyżej 40 000 złotych. Nabywca jest zobowiązany do przestrzegania przepisów w tym zakresie, a niemożliwość uzyskania odpowiednich dokumentów lub opóźnienie w ich uzyskaniu nie uzasadniają odstąpienia od sprzedaży ani opóźnienia w uiszczeniu pełnej Ceny zakupu za obiekt.

D. Zagrożone gatunki

Przedmioty wykonane z materiału roślinnego lub zwierzęcego albo zawierające m.in. koralowiec, skórę krokodyla, kość słoniową, kość wielorybia, róg nosorożca, skorupę żółwia, niezależnie od wieku, procentowej zawartości, mogą wymagać dodatkowych pozwoleń lub certyfikatów przed wywozem. Uzyskanie dokumentów umożliwiających eksport nie jest równoznaczne z możliwością importu do innego państwa. Nabywca jest zobowiązany do przestrzegania przepisów w tym zakresie, a niemożliwość uzyskania odpowiednich dokumentów lub opóźnienie w ich uzyskaniu nie uzasadniają odstąpienia od sprzedaży ani opóźnienia w uiszczeniu pełnej Ceny zakupu za Obiekt. Obiekty tego typu zostały oznaczone symbolem „●” opisanym w Legendzie. Dom Aukcyjny nie ponosi odpowiedzialności za błędy lub uchybienia w oznaczeniu przedmiotów zawierających elementy wytworzone z chronionych lub regulowanych prawem gatunków roślin i zwierząt.

5. BRAK PŁATNOŚCI

W przypadku gdy Nabywca w terminie 14 dni roboczych od daty Aukcji nie uiści całej Ceny zakupu (zawierającej Opłatę aukcyjną i ewentualne Opłaty dodatkowe) Dom Aukcyjny bez uszczerbku dla innych swoich praw może zastosować jeden lub kilka z poniższych środków prawnych:
– przechować Obiekt w galeriach Domu Aukcyjnego lub w innym miejscu na ryzyko i koszt klienta;
– odstąpić od sprzedaży Obiektu, zatrzymując dotychczasowe opłaty na poczet pokrycia szkód;
– odrzucić zlecenie Nabywcy w przyszłości lub zrealizować takie zlecenie pod warunkiem uiszczenia wadium;
– naliczać odsetki maksymalne od dnia wymagalności płatności do dnia zapłaty pełnej Ceny zakupu;
– odsprzedać Obiekt na Aukcji lub prywatnie z Estymacjami i ceną minimalną ustaloną przez Dom Aukcyjny.
Jeśli Obiekt na drugiej Aukcji zostanie sprzedany za kwotę niższą niż Cena zakupu, za którą Nabywca wylicytował Obiekt, Nabywca pozostający w zwłoce będzie zobowiązany do pokrycia różnicy wraz z kosztami przeprowadzenia dodatkowej Aukcji;
– wszcząć postępowanie sądowe przeciwko Nabywcy w celu odzyskania zaległości;

– potrącić należności Nabywcy względem Domu Aukcyjnego z wierzytelności wobec tego Nabywcy wynikających z innych transakcji;
– podjąć wszelkie inne działania odpowiednie do zaistniałych okoliczności.

IV INFORMACJE OGÓLNE

1. DANE OSOBOWE

Dom Aukcyjny, w związku ze świadczonymi usługami oraz wymogami prawnymi związanymi z przeprowadzeniem Aukcji może wymagać od Licytujących podania danych osobowych lub w niektórych przypadkach (np. w celu sprawdzenia wypłacalności, poświadczenia tożsamości klienta lub w celu uniknięcia fałszerstwa) pozyskać dane o Licytującym od osób trzecich. Dom Aukcyjny może również wykorzystać dane osobowe dostarczone przez Licytującego, za jego zgodą, w celach marketingowych, dostarczając materiały o Obiektach, usługach bądź wydarzeniach organizowanych przez Dom Aukcyjny.

W zakresie przetwarzania danych osobowych, zastosowanie znajdują postanowienia klauzuli informacyjnej dostępnej pod adresem: sda.pl. Poprzez akceptację niniejszego Regulaminu Licytujący potwierdza, że zapoznał się z ww. klauzulą i nie wnosi do niej uwag.

2. OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Dom Aukcyjny wyłącza wszelkie gwarancje inne niż zawarte w niniejszym Regulaminie w najszerszym zakresie dopuszczonym prawem.

Całkowita odpowiedzialność Domu Aukcyjnego jest ograniczona wyłącznie do Ceny zakupu zapłaconej przez Nabywcę. Dom Aukcyjny nie bierze odpowiedzialności wobec Nabywcy za szkody przewyższające Cenę zakupu, niezależnie czy taka szkoda jest charakteryzowana jako bezpośrednia, pośrednia, szczególna, przypadkowa czy następcza. Dom Aukcyjny nie jest zobowiązany do zapłaty odsetek od Ceny zakupu.

Dom Aukcyjny nie jest odpowiedzialny za przejęzyczenia lub pomyłki pisemne w informacjach podanych klientom oraz nie ponosi odpowiedzialności wobec żadnego Licytującego za błędy w trakcie prowadzonej Aukcji lub popełnione w innym zakresie związanym ze sprzedażą Obiektu.

Dom Aukcyjny nie wyklucza lub nie ogranicza odpowiedzialności Domu Aukcyjnego wobec Nabywcy, wynikającej z jakiegokolwiek oszustwa bądź świadomego wprowadzenia w błąd lub z winy umyślnej.

3. WARUNKI POTWIERDZENIA AUTENTYCZNOŚCI

Autentyczność Obiektu to w rozumieniu powyższego Regulaminu właściwe podanie autorstwa Obiektu i prawidłowe jego datowanie. Dom Aukcyjny udziela gwarancji autentyczności Obiektów zaprezentowanych w Katalogu na okres 5 lat od daty sprzedaży przez Dom Aukcyjny z poniższymi zastrzeżeniami:

Dom Aukcyjny udziela gwarancji autentyczności Obiektu jedynie bezpośredniemu Nabywcy Obiektu. Powyższa gwarancja nie obejmuje:
a) kolejnych właścicieli Obiektu, włączając w to osoby, które nabyły od bezpośredniego Nabywcy Obiekt odpłatnie, w drodze darowizny lub dziedziczenia;
b) Obiektu, co do którego trwa spór o autorstwo;
c) Obiektu, którego autorstwo jest jedynie domniemane, co w Katalogu i na certyfikacie oznaczone jest następującymi zapisami: brak dat życia po imieniu i nazwisku artysty, nazwisko artysty poprzedzone jedynie inicjałem imienia, znak zapytania w nawiasie lub bez nawiasu („?” lub „(?)”) po nazwisku artysty, przed lub po imieniu i nazwisku artysty określenia: „przypisywany/e/a”, „Attributed” lub skrót „Attrib.”;
d) Obiektu powstałego w bliżej lub szerzej rozumianym kręgu oddziaływania stylu danego artysty, co w katalogu i na certyfikacie oznaczone jest użyciem przed lub po imieniu i nazwisku artysty jednego z następujących określeń: „krąg”, „szkoła” bądź „naśladowca”;
e) Obiektu, którego określenie autorstwa było zgodne z ogólnie przyjętą opinią specjalistów, uczonych i innych ekspertów;
f) Obiektu, w przypadku którego podana w Katalogu roczna data powstania różni się od faktycznej o mniej niż 15 lat;
g) Obiektu, w przypadku którego w datowaniu pojawiło się prawidłowe określenie stulecia, natomiast nieprawidłowe określenie części tego stulecia (połowy lub ćwierci);
h) Obiektów z XX w., XIX w. i starszych, w przypadku których faktycznie stwierdzone datowanie różni się w stosunku do podanego w Katalogu „na korzyść” obiektu, tj. obiekt okazał się starszy, niż było to podane w opisie;

i) Obiektu, którego opis i datowanie zostały uznane za niedokładne przy użyciu metod naukowych lub testów, które nie były ogólnie przyjęte w czasie wydawania Katalogu bądź w tamtym czasie były uznawane za nadmiernie kosztowne lub niewykonalne, albo według wszelkiego prawdopodobieństwa mogłyby spowodować uszkodzenia lub utratę wartości Obiektu.

4. REKLAMACJE

Wszelkie możliwe reklamacje rozpatrywane są zgodnie z przepisami prawa polskiego. Reklamację z tytułu niezgodności towaru z umową Nabywca może zgłosić w ciągu jednego roku od wydania Obiektu. Wobec osób niebędących bezpośrednimi Nabywcami na Aukcji Dom Aukcyjny nie ponosi odpowiedzialności za ukryte wady fizyczne oraz wady prawne zakupionych Obiektów

5. PRAWA AUTORSKIE

Sprzedający nie przekazuje wraz z Obiektem prawa autorskiego ani prawa do reprodukowania Obiektu.

Prawa autorskie do wszystkich zdjęć, ilustracji i tekstów związanych z Obiektem, sporządzonych przez lub dla Domu Aukcyjnego, włączając zawartość Katalogów, stanowią własność Domu Aukcyjnego. Nie mogą być one wykorzystane przez Nabywcę ani inne osoby bez uprzedniej pisemnej zgody Domu Aukcyjnego.

6. OBOWIĄZUJĄCE PRZEPISY PRAWA

Niniejszy Regulamin podlega prawu polskiemu i zgodnie z nim będzie interpretowany.

Niniejszy Regulamin stanowi całość uzgodnień pomiędzy Domem Aukcyjnym a Licytującymi oraz zastępuje jakąkolwiek wcześniejszą umowę czy porozumienie (czy to ustną, czy pisemną) pomiędzy Domem Aukcyjnym a Licytującymi dotyczącą materii objętych przedmiotem niniejszego Regulaminie.

Jeżeli jakokolwiek część niniejszego Regulaminu zostanie uznana przez sąd właściwy lub inny upoważniony podmiot za nieważną, podlegającą unieważnieniu, pozbawioną mocy prawnej, nieobowiązującą lub niewykonalną, pozostałe części niniejszego Regulaminu będą nadal uważane za w pełni obowiązujące i wiążące, a Dom Aukcyjny i Licytujący działając w dobrej wierze zastąpią takie postanowienie postanowieniem ważnym i wykonalnym, które będzie najpełniej oddawać ekonomiczny sens pierwotnego zapisu.

Dom Aukcyjny w szczególności zwraca uwagę na przepisy:

– ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz. 1568) – wywóz określonych Obiektów poza granice kraju wymaga zgody odpowiednich władz,
– ustawy z dnia 21 listopada 1996 r., o muzeach (Dz.U. z 1997r Nr 5, poz. 24, z późn. zm.) – muzea rejestrowane mają prawo pierwokupu zabytków bezpośrednio na Aukcji za kwotę wylicytowaną powiększoną o Oplatę aukcyjną i ewentualnie o opłaty dodatkowe
– ustawy z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury (Dz. U. z 2017 r. poz. 1086) – Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego występuje o zwrot wyprawzonego z naruszeniem prawa z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej narodowego dobra kultury RP
– ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2018 poz. 723 z późn. zm.) – Dom Aukcyjny jest zobowiązany do zbierania danych osobowych Nabywców dokonujących transakcji w kwocie powyżej 10 000 euro.

V POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Niniejszy Regulamin wyczerpuje całość praw i obowiązków pomiędzy stronami w odniesieniu do sprzedaży aukcyjnej i poaukcyjnej Obiektu.
2. Wszelkie zawiadomienia powinny być kierowane na piśmie na adres Domu Aukcyjnego Powiadomienia kierowane do Nabywców będą przesyłane na adres podany w ostatnim piśmie do Domu Aukcyjnego.
3. Jeśli jakiegokolwiek z postanowień Regulaminu okazałoby się nieważne, bezskuteczne lub niemożliwe do zastosowania, pozostałe postanowienia będą nadal obowiązywać. Brak działania lub opóźnienie w wykonywaniu praw wynikających z Regulaminu nie oznacza zrzeczenia się praw lub zwolnienia z obowiązków ani nie uchyla obowiązywalności całości bądź części z postanowień powyższego Regulaminu.

Szymon Ziarek, *Higiena norm etycznych*
/ Ambivalentny układ nerwowy, 2018
olej, płótno, 100 x 100 cm

AUKCJA SZTUKI
XXI
WIEKU

29 AUKCJA SZTUKI XXI WIEKU
17 WRZEŚNIA 2022 • GODZ. 17
SOPOCKI DOM AUKCYJNY • GALERIA MODERN
UL. BOHATERÓW MONTE CASSINO 43 • SOPOT

AUKCJA KOLEKCYJERSKA

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
1990

Wojciech Kossak (1856–1942), *Portret Ireny Luce*, 1923
olej, płótno naklejone na tekturę, 17,5 x 21 cm
sygn., dat. wraz z dedykacją Śr. I.: (...?) Irenie Luce/ Wojciech Kossak/1923

AUKCJA JESIENNA

8 PAŹDZIERNIKA 2022

W SIEDZIBIE SOPOCKIEGO DOMU AUKCYJNEGO
SOPOT, UL. BOH. MONTE CASSINO 43

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
1990

AUKCJA SZTUKI Fantastycznej

8 PAŹDZIERNIKA (SOBOTA) 2022

SOPOCKI DOM AUKCYJNY | GALERIA MODERN

SOPOT, UL. BOH. MONTE CASSINO 43

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
1990

Dziewczyna w kapeluszu, Włochy (?), XIX/XX w., alabaster, podstawa z marmuru; wys. całk. 56 cm

AUKCJA VARIA (48)

1 PAŹDZIERNIKA 2022, GODZ. 17.00

W SIEDZIBIE SOPOCKIEGO DOMU AUKCYJNEGO
GDAŃSK, UL. DŁUGA 2/3

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
1990

Indeks artystów

AXENTOWICZ TEODOR	4	KONDRACKA-OKORNICKA JANINA	128, 129	RACZYŃSKI STANISŁAW	139, 146,
BAGIEŃSKI STANISŁAW	11, 47	KAMOCKI STANISŁAW	99, 100, 101	RASSALSKI STEFAN	150, 151
BAKAŁOWICZ STEFAN	18	KIDOŃ JÓZEF	66	REYZNER MIECZYŚLAW	12
BARTŁOMIEJCZYK EDMUND LUDWIK	141, 142, 143	KISLING MOJŻESZ	83, 84, 86, 87, 88, 132	RZEGOCIŃSKI WITOLD	153
BATYCKI ADAM	39	KLECZYŃSKI TADEUSZ	187	RYCHTER-JANOWSKA BRONISŁAWA	22
BAYROS FRANZ	188	KOCHANOWSKI STANISŁAW	33	SAPIERSKI B.	163
BEREZOWSKA MAJA	73	KOSIŃSKI KAJETAN	181	SETKOWICZ ADAM	38
BOHUSZ-SIESTRZEŃCEWICZ STANISŁAW	133	KOSSAK KAROL	41, 42, 186	SIENICKI JACEK	145
BRANDT JÓZEF	6	KOSSAK WOJCIECH	81	SKOCZYŁAS WŁADYSŁAW	13, 134, 135, 136,
BRODOWSKI JÓZEF	20	KRACZKOWSKI JÓZEF ANATOLIUSZ	180		138, 140
CIECZKIEWICZ EDMUND	183	KULISIEWICZ TADEUSZ	144	SMORCZEWSKI ROMUALD	71, 106, 108, 182
CIEŚLEWSKI TADEUSZ (OJCIEC)	56, 58	LANDAU ZYGMUNT	70	SOŁTAN ALEKSANDER	55, 57, 157
CIEŚLEWSKI TADEUSZ (SYN)	59, 60, 61	LASZENKO ALEKSANDER	158, 159, 160, 161, 162	SOZAŃSKI MICHAŁ	52
DAWSKI STANISŁAW	126, 127	LEWENSZTADT HENRYK	107	STACHIEWICZ PIOTR	28
DOBROWOLSKI ODO	5	LINDEMAN EMIL	31	STĘCZYŃSKI MACIEJ BOGUSZ	173
DYBOWSKI STANISŁAW	53	MALCZEWSKI JACEK	2, 80	SZACZNAJDER LEON	116
DYBOWSKA-JASIŃSKA IRENA	130	MERKEL ELSA	117	SZCZERBIŃSKI MARIAN	34, 76
ELJASZ-RADZIKOWSKI WALERY	177, 178, 179	MICHAŁOWSKI PIOTR	9	SZEWCZYK FALIKS	10
EPSTEIN HENRYK	91	MIERZEJEWSKI JERZY	109, 110, 111,	SZCZĘŚNY JÓZEF	30, 37
ERB ERNO	36		112, 113, 120	SZCZUROWSKI MARIAN	35
FABIJAŃSKI STANISŁAW	45	MIESZKOWSKI JÓZEF	104	SZCZYGLIŃSKI HENRYK	44
FAŁAT JULIAN	1, 3, 7	MILLER KAROL	19	SZWARC STANISŁAW	124, 125
FARBISZ KASJAN	8	MIŃSKA-GOLIMSKA IRENA	63	TEMPESTA ANTONIO	169
GEPPERT EUGENIUSZ	26, 185	MN	102, 114, 119, 137, 174	TRZCIŃSKI MIECZYŚLAW	74
GERSON WOJCIECH	16	NARĘBSKA-DĘBSKA BARBARA	156	UNIECHOWSKI ANTONI	164, 165, 166, 167, 168
GĘSTWICKI FALIKS PAWEŁ	32	NEHRING MACIEJ	25	UZIEMBŁO HENRYK	103, 115
GÓRSKI STANISŁAW	29	NIKIFOR KRYNICKI	95, 96, 97, 98	WALTER HENRYK	172
GRONOWSKI TADEUSZ	62, 64, 65	NIKUTOWSKI ERICH	120	WAŚKOWSKI TADEUSZ	27, 93
GROTTGER ARTUR	174	NORBLIN STEFAN	67	WĄSOWICZ DARIUSZ	54
GROTT TEODOR	77	OKUŃ EDWARD	131	WĄSOWICZ WACŁAW	152
GRZYMS STANISŁAW	51	OLPIŃSKI JAN KAZIMIERZ	94	WEINBAUM ABRAHAM	89
GUMOWSKI JAN KANTY	49	ORDA NAPOLEON	171	WEISS WOJCIECH	42
HOFMAN WLASTIMIL	92	OSSECKI WILK (WILHELM)	147	WEYSSENHOFF HENRYK	24
HOLZMÜLLER JULIUSZ	43	OSTROWSKA LEOKADIA	75	WITKIEWICZ STANISŁAW IGNACY	14
JAGODZIŃSKI KAJETAN	72	PANKIEWICZ JÓZEF	122, 123	WODYŃSKI JAN	105
JANOWSKI JÓZEF	17	PESKÉ JEAN	90	WYCZÓŁKOWSKI LEON	48, 50, 154, 155
JANOWSKI STANISŁAW	118	PIEŃKOWSKI IGNACY	15	ZAK EUGENIUSZ	21, 85
JAXA-MALACHOWSKI SOTER	23	PLEWIŃSKA-SMIDOWICZOWA ZOFIA	170	ZAWADOWSKI WACŁAW	82
JUST STEFAN	148, 149	PLICH HENRYK	184	ŻURAWSKI STANISŁAW	68, 69, 78
KAMIŃSKI JÓZEF ANTONI	46	POUSTOCHKINE BASILE	79		

Przyjmujemy dzieła sztuki (w tym prace na papierze)
i rzemiosło artystyczne na aukcje w 2022 r.

redakcja i opracowanie katalogu: Ewa Tokarzewska, Aleksandra Pawlikowska

korekta: Aleksandra Kalina, Aleksandra Pawlikowska

zdjęcia: Jarosław Nienartowicz, Robert Wancerz

opracowanie graficzne: Jędrzej Łoś, Activa Studio

druk: ArtDruk Zakład Poligraficzny, Kobyłka

SOPOCKI DOM AUKCYJNY W POLSCE:

**SOPOT
GALERIA
SZTUKI DAWNEJ**
ul. Boh. Monte Cassino 43
81-768 Sopot
tel. 58 550 16 05
sopot@sda.pl

**SOPOT
GALERIA
MODERN**
ul. Boh. Monte Cassino 43
81-768 Sopot
tel. 58 551 22 89
modern@sda.pl

**GALERIA
GDAŃSK**
ul. Długa 2/3
80-827 Gdańsk
tel. 58 301 05 54
gdansk@sda.pl

**GALERIA
WARSZAWA**
ul. Nowy Świat 54/56
00-363 Warszawa
tel. 22 828 96 98
warszawa@sda.pl

**GALERIA
BYDGOSZCZ**
ul. Jagiellońska 47,
85-097 Bydgoszcz
tel. 602 593 826
bydgoszcz@sda.pl

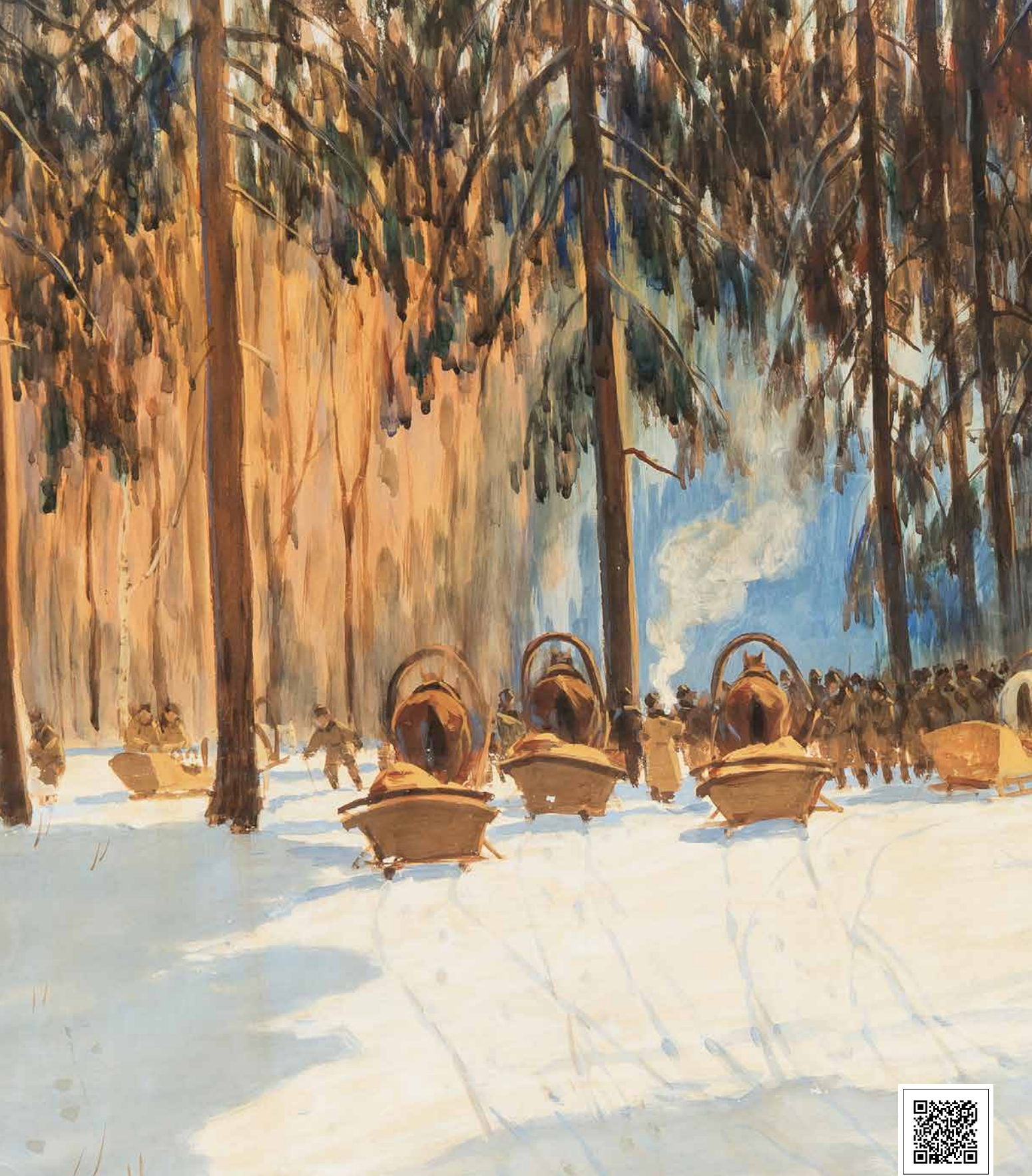
aukcja ze zbiorów
kolekcjonera

28 WRZESNIA 2022

SOPOCKI DOM AUKCYJNY • WARSZAWA • NOWY ŚWIAT 54/56
WYSTAWA PRZEDAUKCYJNA OD 16 WRZESNIA 2022 R.

SOPOCKI
DOM AUKCYJNY
1990

Fatał
Nieswież
Berlin 1888

AUKCJA PRAC NA PAPIERZE 3/2022
ISBN 978-83-66507-91-3
9 788366 507913

CENA: 50 zł (z 5% VAT)